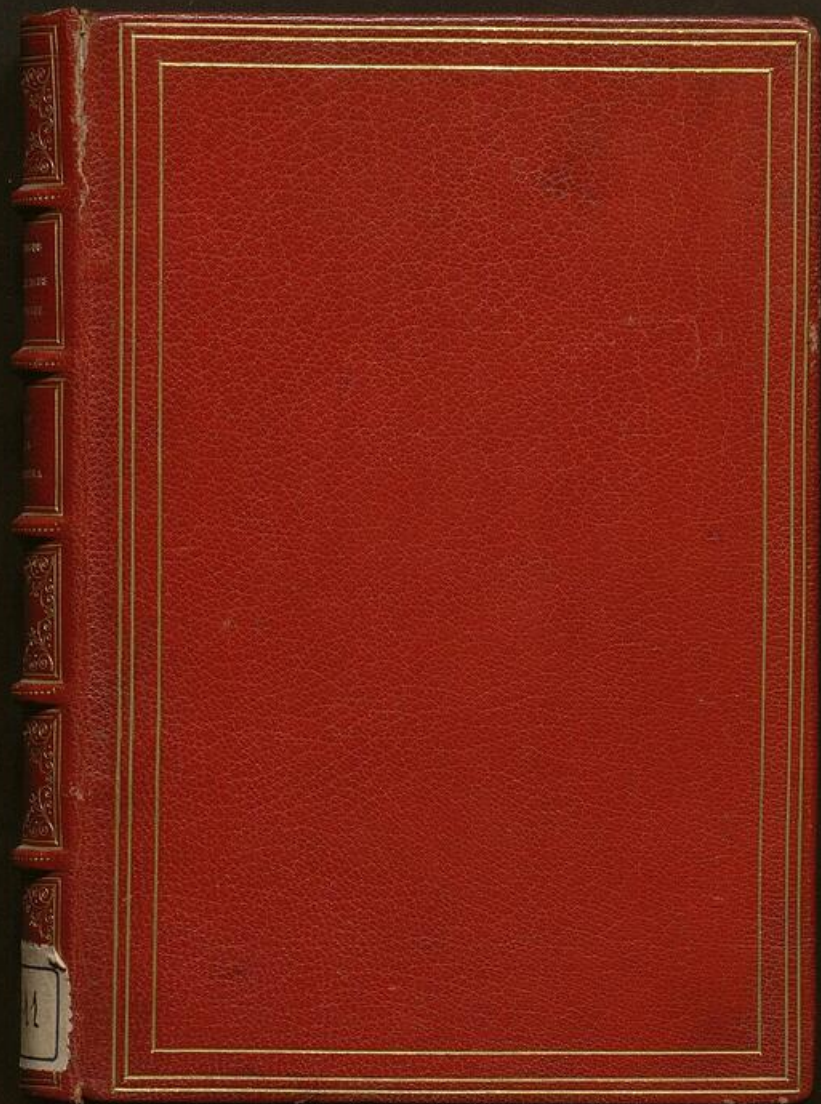

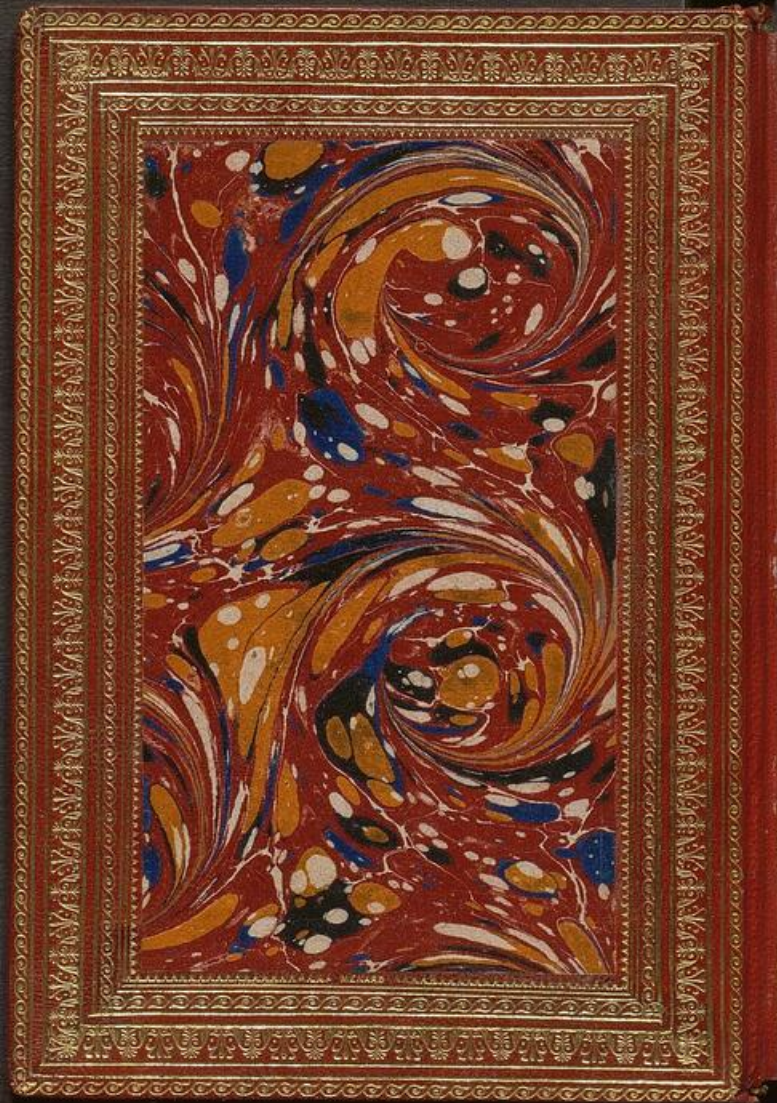
TRACTATIBUS
ESPIRITUALIBUS
ASCENSIONIBUS

LIBRO
DE SAN
BUENAVENTURA

J-11

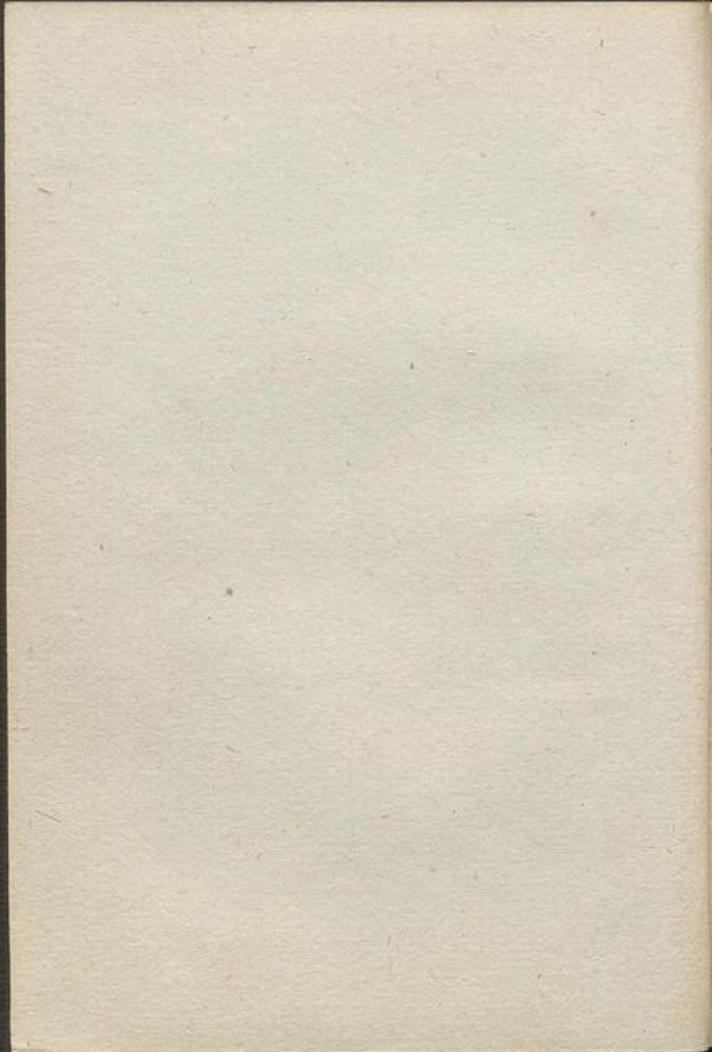
11

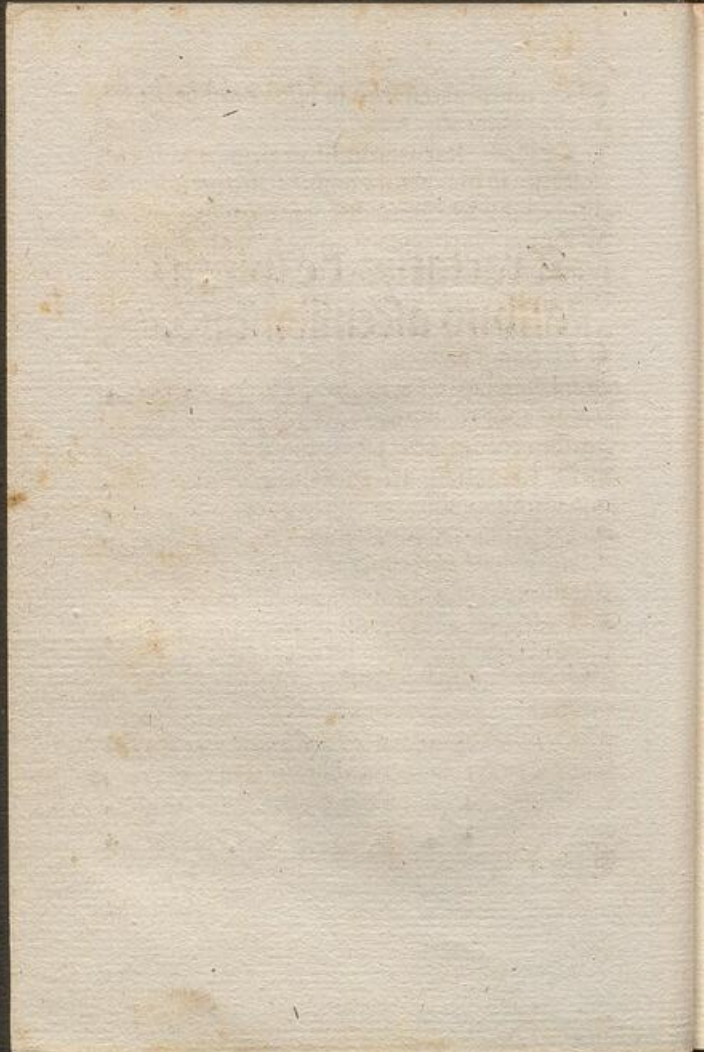

J-11

Tractatus de spiritibus
alibus ascensionibus.

¶ De quibz necessarijs in vltia religiosa profice
re disponētibus. c. j.

¶ De loco ⁊ statu naturalis ⁊ primordialis di-
gnitatis: in quo deus homines ⁊ stituit in princi-
pio ⁊ de multis donis que contulerat ei. c. ij

¶ De valle lachrymarū ad quā homo p lapsū
primi hoīs decidit ⁊ de virium aie destitutione ⁊
d ordinatiōe quā incurrit. Et hic est prim⁹ laps⁹
a statu nostre rectitudinis predicto. c. iij

¶ Quid homo nō solum pgressus est a statu recti-
tudinis in lapsu pmi hoīs: sed etiā illect⁹ ⁊ cupi-
scētis abiit ad impuritātē cordis. Et qd sit im-
punitas cordis ⁊ hic est lapsus secūdus. ca. iij

¶ De tertio hoīs descensu sup peccatū mortale
quo lōgissime abiit. tm̄ dissilitudis regionē. c. v

¶ De tribus examinatiōibus ⁊ qualiter homo p
memoriā pctōrū recuperat sensum maxie vt len-
tiat vltimū descēsum. scz p peccatū mortale. c. vi

¶ De secunda examinatiōe qua homo se ipsum
discutit d toto statu suo interiori ⁊ exteriori. ⁊ p
quā venit ad hoc vt sentiat primū descensum ⁊
virū anime destitutionem. ca. vii

¶ De tertia examinatiōe qua homo quotidie di-
scutit se de excessibus quotidianis qua homo dis-
scit sentire impuritatem cordis. Et de reuelatio-
ne passionum. ca. viij

¶ Quid homo debet exercitia sua prius in corde
a ij

disponere et eius spiritali viro discutere antequam ostē-
dere. et quia sancta exercitia non sunt leuiter mutanda. sed
quod in ipsis est perseverandus donec ad finem per-
ueniamus. ca. viiij

Qualiter debet homo in corde disponere de fine.
alter de his que sunt ad finem. ca. x

De tribus ascensionibus contra tres descensus
premissas iterum reducētib⁹ ad locum rectitudinis. ca. xi

De prima ascensione contra peccatum mortale et de
tribus gradibus huius ascensionis. Et de con-
tritione. ca. xij

De confessione que est secundus gradus hu-
ius ascensionis. ca. xiiij

De satisfactioe que est tertius gradus prime
ascensionis. ca. xiiij

Incipit secunda ascensio contra secundum descen-
sum qua reditur ad cordis puritatem. et quod impu-
ritas cordis in tribus consistit. contra que tria tri-
bus ascensionum gradibus proficiscitur in ista se-
cunda ascensione. ca. xv

De primo gradu huius ascensionis qui est in
timore. quomodo videlicet cor nostrum per timorem ab-
strahitur a noxia affectione et inhesionem. ca. xvj

Quod compunctio que ex timore nascitur variet diuer-
simode in exercitio et meditatioe potest assumi. ca. xvij

De utilitate compunctionis et quomodo cor
purificat. ca. xvij

T Generalis modus ad formandum meditationes de morte. ca. xviiiij

T Generales meditationes de extremo iudicio quibus homo poterit sibi incutere timorē. ca. xx

T Qualiter homo p memoriā penarū infernaliū timorē acquirit & compunctionem. ca. xxj

T De secundo gradu secūde ascensionis qui fit p spem & desiderium celestium & spūaliū eoz qui bus purgatur & sanatur homo a secunda impuritate cordis. ca. xxij

T De compunctione per amorem qualiter se in ea ererebit. ca. xxiiij

T Generalis modus formandi meditationes & regno celorum ad habendam compunctionem & desiderium ad ipm obtinendum. ca. xxiiij

T Qualiter homo ex memoria beneficiorum dei inflametur ad deuotionem & accēdatur ad compunctionem. ca. xxv

T Incipit de tertio gradu huius ascensionis qui est in charitate & puritate cordis & in quo cōsistit iste ascensus. & qualiter hō potest scire quō venit ad istū gradū puritatis vel charitatis. ca. xxvi

T De tribus gradibus ascendēdi contra tertias impuritates quibus homo successiue disponit ut deo pfecti^o possit inherere. ca. xxviij

T De figuris pphetijs & scripturis circa in carnationem christi. ca. xxviiij

D e Annūtiatione dominica.	ca. xxviiiij
V ita xp̄i sub compedio vsq; ad cenā.	ca. xxx
D e cena domini.	ca. xxxij
D e passiōe dn̄ica ⁊ de trib⁹ in q̄bus hō debet se exercere circa passiōē xp̄i.	ca. xxxiij
P assio christi breuiter facta ⁊ particulis diuisa.	ca. xxxiij
P articula secunda.	ca. xxxiiij
T ercia particula.	ca. xxxv
P articula quarta.	ca. xxxvi
P articula quinta.	ca. xxxvii
Q ualiter deuot⁹ in suis ascēsiōib⁹ passiōes xp̄i debz dirigere vt p timorē ascēdat: p spem p̄ficiat: per charitatem deo inherat ⁊ intellectus illūminetur.	ca. xxxviii
D e resurrectione dominica.	ca. xxxviiiij
D e glorioza ascensione xp̄i.	ca. xl
D e missione spiritus sancti.	ca. xli
Q uā p̄fecte in hac v̄ta nullum de p̄missis trib⁹ gradib⁹ possumus consumare.	ca. xliij
D e trib⁹ quib⁹ sustentat⁹ ⁊ p̄mouet⁹ spirital⁹ ascēsiō. s. lectiōe meditatione ⁊ oratione.	ca. xliij
Q ualiter sacra lectiō adiuuat ⁊ sustentat ascēdentes: ⁊ qualiter sit ad perfectuz spiritalē ordinanda ⁊ dirigenda.	ca. xliij
De modo meditandi.	ca. xlv
De oratione ⁊ modo orandi.	ca. xlvj

Incipit ascēſio tertiā q̄ debellādo vitā ascen-
dīm? de virtute in virtutē ⁊ vires aīe deſtitutas rur-
ſum reformam? ꝑcipue de duob? que impediunt
ascēdentes aſcēſu ſpirituali. ca. xlvij

Qualiter vicia vires aīe occupāt et impediūt
ſpiritualiter aſcendentem. ca. xlvij

De quibusdam vitiis deſeruentibus: et ſe ad
alia ſpiritualia conferentibus ⁊ de origine affec-
tionis ca. xlviii

De tribus neceſſariis his qui volunt legitime
contra vitia ꝑelari. videlicet. ſtrenuitatem ſcve-
ritatem ⁊ benignitatem. ca. l

Quā in ſpiritualibus exercitiis ꝑficiēti ſit
expediens vel neceſſarium habere ductorem vit-
rum ſpiritualem. ca. li

Quā pugnās ꝑtra octo vitia capitalia quodā-
mō pugnāt ꝑtra oēs inordinatas affectōes. c. lii

De modo pugnandi ꝑtra vitia ⁊ q̄ homo nō
debet contra omnia ſimul. ſed contra vnum ꝑin-
cipale decertare. ca. liii

Quā ſecundum diuerſitatem nature vicioꝝ di-
uerſimode ſit contra hec decertandum ⁊ in quo
ꝑſiſtet illa diuerſitas vicioꝝ. ca. liii

Quā tres ſunt aſcēſus contra vñ quodcūq; vi-
cium. i. tres ꝑfectus ad oppoſitā virtutem. ca. lvi

De aſcēſionibus contra ꝑimum viciū quod
eſt gula. ca. lvi

- A**scēsiōes ad debellādū viciū luxurie. ca. lviij
Ascensionēs contra auariciā, ca. lviiij
Ascēsiōes contra iracundiā, ca. lviiiij
Ascēsus ad dilectōez primū p̄tra inuidiā. c. lxi
Ascēsus ⁊ expurgatiōes p̄tra accidiā. ca. lxi
Ascēsiōes p̄tra vanā gliaz extiguēdā. ca. lxiij
De ascēsiōib⁹ p̄tra supbiā debellādā. ca. lxiij
Incipit q̄ta pars d̄ ascēsiōibus sp̄ialib⁹: que
sunt in duplici diffrencia: videlicet ad se ip̄m ⁊ ad
proximum. ca. lxiij
De p̄mo descēsu quo homo descēdit quātum
ad se ip̄m de gradu superiori ad inferiorē. ca. lxx
De secundo descēsu quo interdum necesse est
hominē descendere ad morum exteriorum ⁊ gesti
um disciplinam. ca. lxxj
Tercia descēsiō quātuz ad se ip̄m qua homo
fragilis non diū vel semp sp̄ialibus valens insi
stere necesse h̄z se in ope manū exercere. ca. lxxij
De descēsiōib⁹ ad primū. v̄l p̄pter primum
Et p̄m⁹ descēsus fit ad superior̄ iussione. c. lxxij
De secundo descēsu ad primū quo primo con
descendimus auxilio vel consilio admonitōe vel
correptione. ca. lxxiiij
De tertio descēsu quo necesse habet superior̄ de
scēdere p̄p̄ curā ⁊ sollicitudinē subditoꝝ. c. lxx
De quatuor in quib⁹ incipiētes deo seruire de
bent esse cauti si proficere volunt. ca. lxxj

Incipit deuotus tractatulus dñi
Gerardi zutphanie de spūalibus ascensionibus
omnibus in spiritali vita proficere volentibus
non minus necessarijs q̄ utilis.

De quinque necessarijs in vita reli
giōsa proficere disponētibus. ca. i

Ratus vir cuius est
auxilium abs te: ascensiones in cor
de disposuit in valle lachrymarum
in locum quem posuit. Noui hō q̄
ascensionū sis cupidus qd̄q̄ exalta

tionem vehemēter ꝑcupiscis. Rationalis em̄ ac
nobilis creatura es ꝛ magni cuiusdā animi: ideo
q̄ altitudinē ꝛ ascensuz naturali appetis deside
rio. Nec vituperandus appetitus: si fuerit ordi
natus: si videlicet ad originalis tue dignitatē cel
situdinē desideras ascendere: si d̄ valle lachryma
rū ꝛ miserie egredi ꝑcupiscis. Sed hinc egredi
ꝛ illuc ascendere: non est nisi ꝑ ascēssiones ꝛ gradū
ꝛtutum in corde ꝑficere. Quātū em̄ in corde ꝑfi
cis em̄ ꝛ ascendis. q̄ntū d̄o deficiis tm̄ ꝛ descen
dis. Itaq̄ in corde debes disponere ascēssiones
nec tm̄ te ꝑfidas ꝑpria ꝛtute ascensurū sz habita
inaiter in adiutorio altissimi: ꝛ in protectiōe dei
cell cōmorare. Si sic ascendis laudabilis est ascē

sus. Nam beatus es et nomen viri tanquam viriliter
agētis: nō immertio tibi cōgruit: recepturus pro
inde in premiū eternā beatitudinē et gloriā sine fi
ne manentes. Nec tibi quocumque disponenti ascendere
ordine quāuis retrogrado in vrbis prophetis: bre
nibus vrbis: sed plenitudine sensus pponuntur.
Primū enim tibi pponitur quo debes ascendere: in
locū vilem quē dñs posuit: quē non in congrue pos
sum? intelligere statū naturalis tue rectitudinis:
in quo te idem dñs quondam posuit et creauit: vt
vilem illū locum ascēssiones in corde disponas vñ
pū ascēssōes disposuisti. Secūdo tibi pponit locū
a quo egredi debeas p ascensum: cū dicitur in valle
lachrymarum. Que quidem vallis congrue accipit deie
ctio et destitutio tue naturalis dignitatis: in qua
velut in basso constitutus: rursus ad montē vñ ce
cidisti debes ascendēdo redire. Tertio tibi innuit
qualiter ad ascendēdum te debeas pparare. Nam
ascēssiones in corde debes disponere: modū et ex
ercitia quibus te vis in anteriora extēdere: priusquam
ascendere incipias in corde diligētius pertractā
do vt ita in corde prius cogitādo disponas quibus
exercitijs melius recupes amissam dignita
tem. Verum quia ascensus iste non est in curren
te vel ascendēte: sed ex dono dei miserentis: ideo
quarto tibi p sulitur a dño adiutorium et auxiliū
postulandū: quz nulla est industria tua nisi te in oī

bus diuina gratia comitet. Sz ne ascensus huius
difficultate territus vel laboribus victus itez re
siliat: premiũ tibi pmittitur. cũ dicitur: beatus vir
Siquidẽ si in cordis ascensionibus pfici beatus
es. hic quidẽ in spe. postmodum nõ in re. hic hñs
beatitudinem vis: q̄ est in virtutibus et iusticia illic
beatitudinẽ patrie habiturus. Sane ipsas virtu
tes et iusticias cum habueris quodãmo futuras
beatitudinẽ habes in sua. vt ita dicitur causa. Si
cut etẽm res naturalis vi quadã pductiua vel se
minali ratione in se continet vt sit effectus alicuius
pductiua: ita virtutes et iusticiam futura beatitu
do et eterna felicitas comitat. Breuiter ergo re
collige vñ vel quo debeas ascendere quodã cras
in alto mōte naturalis tue. et primordialis digni
tatis constitutus. sed inde volũtate es p lapsus in
vallẽ quadã bassaz. Ab hac igitur vallerursus
debes egredi et paulatim ascendere ad montem
vñ cecidisti. Sz anteq̄ incipias ascendere: debes
in corde tuo scalam erigere. et modum quendam
pficiendi quo illuc melius deuenire valeas ordi
nare. Sed adhuc in pede vel ascensu scale positus
in te deficiens et altitudinẽ eius prospiciens. de
bes sursum manũ extendere ad dñm q̄ est innixus
sup̄me pti scale et clamare. Trabe me post te et ita
beatus eris et sempiterna beatitudine p fueris. Sz de his
omnibus in sequẽtib⁹ dicetur clarius singulatim.

De loco ⁊ statu naturalis ⁊ p̄mordi-
dialis dignitatis: in quo deus hoīem p̄stituit in
p̄ncipio. ⁊ de multis donis q̄ cōtulerat ei. La. ij.

Videtur si tibi dñs ascē-
siones in corde disposuit: atq; ad
sp̄ūalem ascensum puocauit: si mē-
tale vis exercitiū arripe: añ om̄ia de-
bes descensus tuū vel lapsus p̄gno-
scere vt ide nouer̄ tibi ascēdēdū: vbi te cernis mi-
sere prolapsū atq; illuc cognoscas te debere redi-
re a valle lachrymarum ad locū in quo te dñs po-
suit ⁊ ad quē te ordinauit. Diligenter igit̄ aduer-
te q̄ dñs deus q̄ te ad suā imaginē ⁊ similitudi-
nē creauit: quondā in tā sublimi dignitate te po-
suit: tā alto monte donorū naturalīū ⁊ gratiarum
collocauit: vt nisi ad essentialē dei visionē pro-
ficeres vix altius ascendere posses. In paradiso
siquidem voluptatis fuisti positus: foris ⁊ intus
om̄ibus bonis repletus. Foris fruens loco ame-
nitatis ⁊ delitijs voluptatis. Intus vero plenus
rerū noticia ⁊ affectuū quietā ⁊ pacificā concor-
dia. Dederat em̄ tibi dñs liberalissimus vsres in-
tellectuales siue cognoscitiuas: intellectū: ratio-
nē ⁊ sensum vt videlicet deū p̄ intellectus cogno-
sceres ⁊ immaterialia intelligeres: p̄ rationē infe-
riorē de inferioribus recte discerneres. oia in lau-

dem dei referres. Per sensus exteriorum rerum materialium particularia et presentia. Per interiorum vero ut horum etiam absentium imagines et simulachra attraheres per adiutorio rationis. Dedit etiam vires appetituas voluntates scilicet ut deum super omnia amares: cetera vero propter ipsum et in ordine ad ipsum amando referres. Dedit vim concupiscibilem. ut omne bonum appeteres et summum bonum super omnia desiderares. In qua vim concupiscibilem varias posuit et delectabiles affectiones. videlicet affectionem amoris: ut ipse te amor per se moueret et inclinaret ad bonum: affectioes gaudij ut in deo summe delectareris et iocundareris in intuitu beneficiorum dei et in consideratione operum et mirabilium eius etc. Dederat item vim irascibilem qua firmiter deo adhereres et si quid ab hoc te posset separe repelleres indignanter. In qua etiam affectioes suas delectabiles posuit: spem: audaciam: ut esses virilis ad bonum aggrediendum et speras ad adipiscendum. Ecce quod multa bona tibi tribuit: in quinta montis sublimitate te collocauit. Intellectus fuit illuminatus ut noster primum patres. quibus ut credimus deum per essentiam non vidit: ipsam tamen puro mentis intuitu et contemplationis excessu speculabatur. Nullam tibi passionem seu affectionem indidit malam. id est quorum obiectum est circa malum: sicut odium tristitia et hoc actualiter mouentes ne quicquam esset quod te intus perturbaret. Ne erant tunc

iste vires potentie vel affectiões sibi uicē strarie
vt lex carnis legi mētis repugnaret. Nondū enī
erat corp' qđ corrūpitur. ideoq; nec aiaz aggra
uabat. S; istas vires optio mō in te ordinauerat
vt inferiores superiorib' sine stradiotiōe: siue quo
uis appetitu cōtrario obedirent. Sensus enī obe
diebat rationi: ratio mētī: Mens autē ip̄a soli deo
fuisse subiecta. Appetit' sensitiu'. scz vis cupi
scibil' & irascibilis uolūtati & appetitui rationali
p̄mptissime obediebat. Et ita i interiori hoīe sū
ma erat p̄cordia & qđ cūq; uolebat ip̄a uoluntas
in h' p̄ebat reliq; vires & affectiões inferiores. Vo
lūtas autē oia agere debuit ad intellect' p̄siliū v' l'
dictamē ratiōis. Intellect' autē signato sup se lu
mie uult' dñi: naturali scz & gratuita illustratiōe
plene nouit quid fuerat agendū vel dimittendū.
Et istiusmodi virium & affectionū concordia pa
cifica ac concors obedientia dicebat et noiabat
a sc̄tis iusticia originalis. Ecce hō hic ē loc' tu'
in quo te posuit dominus de' tuus. Hic ē status
tue rectitudinis in quo te creauit & in quē ascen
siones in corde tuo disposuit. hunc statū rectitu
dinis desiderās quē adhuc erectiōe corporis fi
guras: licet corde longissime vt statiz dicitur: ab
eo sis peregrinat': dic cum lachrymis. Stantes
erāt pedes nr̄i affectuales in atrijs tuis hierlm.
De valle lachrymarū ad quaz hō

mo per lapsus primi hoīs decidit ⁊ de viriū ante
me destitutione ⁊ de ordinatiōe quā incurrit. Et
hic ē p̄m^o laps^o a statu n̄ferctitudis p̄dictō. c. iij

Adisti homo de loco

in quo te dñs posuit ⁊ ad quē debe
as ascēdere vide nūc vallē lachry
marū ad quā p̄laps^o cecidisti. p̄ch
dolor tāta glia ⁊ honore sublimat^o
p̄thoplast^o p̄mus parēs n̄r cū esset in honore nō
itellerit. s̄ se a creator^o sui impio auertit trāsgre
diēs p̄ceptū diuinū. Idōq; grauit̄ cecidit ⁊ nos
oēs i eo. Nā oēs i eo fuim^o vt q̄dā p̄ductiua v̄l
semīal^o ratiōe. Ita q; cecidim^o oēs. vt ber. di. Ce
cidim^o s̄ i lutū ⁊ sup̄ aceruū lapidū. Et n̄ ⁊ com̄q;
nati fuim^o originali culpa (s; ⁊ collisi ⁊ p̄fracti ⁊
in oib^o v̄srib^o ⁊ potēt̄is aīe optie: vt p̄missus est
d̄sposit^o grauit̄ vulnerati. amissa etei iusticia ori
ginali ip̄o casu ⁊ iusto dei iudicio: ip̄e vires ⁊ af
fectōes a suo statu p̄ lapse dimiunt e sunt p̄iter ⁊
deordinate. nō āt oīno destructe. s; d̄rio mō se ha
bētes q̄ pri^o habuerūt sibi iuicē motib^o suis ⁊ im
pulsib^o p̄trariātes ⁊ repugnātes. Si q̄dē vt quo
tidie: ne dicam continue: experiris: nisi totus in
sensibilis sis. ipsa sensualitas vis scilicet concu
piscibilis et irascibilis voluntati sunt rebelles et
contrarie. sed et ipsa voluntas q̄ n̄s non p̄ter

frequēter tñ agit ꝑtra ratiōē. Nñ ꝑtingit vt nñc
iste vires ꝛ affectꝝ longe aliter mouēt q̄ a deo fu
erūt institute: ꝑne ad malū ꝛ ꝑcliuēs semp ad illi
citū cōcupiscendū. Siquī dē ratio ip̄a ceca facta
erronea ꝛ obtusa sepe falsa ꝑ veris recipit: frequē
ter inutilibus ꝛ curiosis se inuoluit. Volūtas fa
cta est curua: sepe dterioꝛa eligit: carnalia diligit:
spūalia ꝛ celestia vilipendit. Vis aut ꝑcupiscibi
lis destituta est ꝛ quodā mō ꝑlapsa in ꝑcupiscen
tiā carnis: ꝑcupiscētiāꝛ oculoꝛ: ꝛ carnales vo
luptates. i. gulam lururiam ꝛ auariciam. Irasci
bilis ꝛo deordinata est ꝛ ꝑlapsa in supbiam vite
ꝛ gloriā mūdā. Spes nō sperat de deo sed vel
in diuicijs vel in ꝑꝑrijs meritis vel sperat plus
vel miuus iusto. Tristamur de amissione diuitiaꝛ
ꝛ de despectu mūdi. Baudemꝝ de gula ꝛ luxuria
Irascimur fratri. Breuiter examissōe originalis
iusticie oēs affectiōes ꝑne sunt in maluz ab ado
lescentia: imo a conceptione sua. Nam ip̄a aīa ex
carne ꝑcupiscibiliter ꝑcepta cōtrahit fomitem ꝛ
cōcupiscētiarum inclinatiōē ad malum. Sane
xꝑs morte sua ꝑciosissima a culpa originali nos
redemit: vt hmōi virium destitutio vꝛ lex carnis
tam non sit culpa cum iam ad eam non habēdas
nō obligamꝛ ne sit damnatio aliqua his qui sunt
in xꝑo Iesu. Sed in pristinū statum rectitudinis
neqnaqꝛ non restituit: nec vires anime reformauit

sed ad nostrum exercitium et meritum nobis eas.
reliquit et per sancta exercitia reformandas. Ecce
hec est vallis lachrymarum status miseriarum ad quem
cecidimus et unde resurgendi ascensiones in corde de
bemus disponere postmodum ascensuri.

¶ Homo non solum progressus est a sta-
tu rectitudinis in lapsu primi hominis: sed etiam
illectus concupiscentiarum longius abiit ad impurita-
tem cordis. Et quod sit impuritas cordis, et hic est
lapsus secundus.

Ca. iij

Magna vere et magna
nimis distantia inter vallē lachryma-
rum ubi nunc es constitutus, et locū in
quo te dominus olim posuerat, videlicet
statum tue rectitudinis. Ideoque ma-
gnus ascensus necessarius vel certe multe necessa-
rie sunt ascensiones magnoque opere est labore si il-
luc vis redire. Sed utinam hic permansisses, utinam hic
requievisisses et non longius discessisisses, sed heu tu
fili prodige quamdam meretricum, id est concupiscentiarum
abstractus illecebris iuisti ad partes adhuc multo
remotiores, imo ut ait scriptura euāgelium longissimam
regionem abiens post concupiscentias tuas et forni-
cans cum meretricibus, id est cum concupiscentiis. Nam
quotiens concupiscimus: totiens ut ait Hieronymus. For-
nicamur. Itaque omnia bona et portionem honorum

b

naturaliū & gratuitoꝝ q̄ tibi p̄tulerat cōsumisti.
Siquidē in casu p̄mi hoīs vt p̄missus est p̄nita
tem concupiscētiarū ad infima p̄traxim⁹: vt nisi eis
p̄tinueresistamus ip̄arū impetu cogimur descēde
re ad inferiora. Tu nō non solū eis nō restitisti: s̄
te eis inclinās cū ip̄is descēdisti: & desiderijs & af
fectiōibus carnalibus: & rebus mūdānis adhesi
sti. atq; p̄inde si que in te remāserat ad bonū incli
natio: vel donoꝝ naturaliū amisisti. Iusup̄ h̄mōi
rebus vilibus desiderio & affectu inherēs quodā
mō ip̄is cōnaturalis & p̄formis fact⁹ es & ita cō
traxisti quādā quasi limositatē vel viscositateꝝ
inconcupiscētijs & virib⁹ qua quasi glutinosa lu
bricitate inferius ligat⁹ quodā mō retinet̄ & h̄ dī
cit p̄prie impuritas cordis. Sicut em̄ in rebus na
turalib⁹ res dicunt̄ & efficiuntur impure eo q̄ re
bus vilioribus admiscētur. Nam aurum immū
dum efficit̄: si argēto & argentū si plūbo admisce
tur. Ita hō aīa tua rationalis que ē dignior om̄i
bus t̄palibus creatur̄ impuritātē & immūdiā
contrahit et hoc q̄ rebus t̄palib⁹ subijcit̄ p̄ amo
rem. & ex hoc q̄ h̄mōi adheret p̄ affectionē & per
desideria ip̄is affixa assucta & cōglutinata immū
da fit & impura. Et siquidē affectu carnali rebus
carnalibus adhererit: attrahit quādāz limositatē
que carnalitas dicitur & vñ homo carnalis effici
tur. Si vero affectu mūdano adhererit rebus mū

di & vanitatibus: impuritas dicitur illa vanitas
 & homo efficitur secularis & ita diuina scriptura
 distinguit inter hoies carnales & seculares. *Ecce*
ce cernis qd sit impuritas cordis de qua in scri-
 ptura legis: & forsitan nō intelligis. *Certe* ipsa ē
 illa affectio qua in ordinate ad infima inclinatis
 & adheres: siue ad gulā siue ad luxuriā: vanā glo-
 riam vel supbiam vel hoim laudem per eam tra-
 heris: cordis impuritas appellatur: quam impu-
 ritatē in casu pmi hois p̄traxisti. s; cetua assuefa-
 ctio: affectioe & adhesionē multo amplius addidisti
 vt q̄ sordebat pri⁹ sordescat iā ampli⁹. *Ecce* h est
 scōs descensus tuus: in quē quāto longius descē-
 disti eo opus habes pluribus ascensionibus vt
 redire possis ad statū rectitudinis: vñ cecidisti.
¶ De tertio hominis descensu super
 peccatum mortale quo longissime abiit indistin-
 litudinis regionem. La. v

Sed nec adhuc filius
 prodigus cessat longius ire atq; am-
 plius ire. Nā quo pl⁹ it eo ampli-
 us p̄it quo a deo auer⁹ recedit. qd
 plura: Om̄ibus cōsumptis cū me-
 retricib⁹ venit in regionē dissimilitudinis: vbi se
 subiecit vni ciuium regionis illius: & hic eū po-
 suit vt porcos eius pasceret. i. breuiter per pctm̄

mortale se diaboli subdidit: et in omnibus motibus concupiscentiarum desideriorum satis fecit. Ecce homo quo nunc deuenisti in regionem dissimilitudinis non apparet vestigium virtutis. De sunt tres descensiones quibus a statu rectitudinis in regionem dissimilitudinis longissime descendisti.

De tribus examinatioibus et qualiter homo per memoriā peccatorum recuperat sensum maxime ut sentiat ultimum descensum scilicet per peccatum mortale. La. vj

Dixit descensus tuos vidisti congruum esset ascensiones disponere. scilicet quoniam peccatus frequenter comitat cecitas et insensibilitas ut qui peccato permittitur non tamen se sentiat peccatorem. sed fit stupidus et nascitur ei frons metricis et duricia cordis: ut nec deus iam timeat nec homines vereatur. Igitur antequam ascendas studiose teipsum debes discutere et omnibus modis quibus possis niti ut sensum recuperes quo descensus agnoscas et peccata tua deploras. Igitur ut noueris quantum per ultimum descensum. vides per peccatum actuale mortale grauius sis lapsus et de loco in quo fueras cum haberes naturam integram et non viciatam positus discessisti debes te ipsum diligenter discutere districte examinare ut tandem oculos apias et videre possis.

quo iaces plap? Districte igitur et si non semper se
pe tamen teipsum iudica: formam in te primo et pertractas
quod tunc deo unumquodque per te displiceat. quod tunc hor
reat et detestet. Et autem hoc melius sentire valeas
diligenter rumia et donec et affectu sentias studio
se pertracta quod adeo displicuit deo superbia ut no
bilissime quondam creature sue non parceret: sed Lu
ciferum de celo piccit. Cogita an tibi parceret quia
forsitan melior aut nobilior es. Cogita quod adam
propter inobedientiam expulit de paradiso et totum gen
humani originali iusticia spoliavit. Propter luxu
riam subuertit sodomam et gomorras et in diluuisio
pene totum mundum submersit. Et plura talia his
similia recitat tibi diuina scriptura. Cogita quod ta
tum deo peccatum displicuit quod potius ipse voluit
moriens satisfacere pro peccato. Adeo: quod ipsum secundum suam iu
sticiam dimittere impunitum. Si autem adeo durus cor
dis es ut ex hoc adhuc non erpauescas lapsum
tuum sic forma meditationem tuam studiose pertra
ctas quod diuina iusticia aliter iudicare non potest quod
opera tua merentur. Est enim deus intelligibilis oue
dam equitas inconuertibilis atque indeclinabilis
non minus pena malorum quam gloria bonorum. Certum igitur
esto quod reddet tibi secundum opera tua nec relinquet aliquid
malum in te impunitum. Si igitur hoc modo intus reuol
ueris non credo quod timore concuteris horrore ob
stupescis: Tunc igitur tertio veniat memoria et in me

dium perducatur oīa peccā tua p̄terita grauis mar-
meq; maxima. Cogita q̄ multa peccā commisisti
Bene em̄ om̄i die om̄i hora ante conuersionē tuā
grauiter deliquisti. Quis numerabit quot pec-
cata com̄isisti corde ore ⁊ ope? Deinde percurrere
singula ⁊ uide q̄ graua sunt quibus deū omni-
potētem ⁊ terribilem iudicē patremq; dulcē ⁊ be-
nignū qui p̄ te tāta fecit ⁊ sustinuit offendisti, et
quodāmodo itez crucifixisti. Deinde reuolue q̄ sint
quedā eorū turpia maxime quātū ad carnalia q̄
tū magis succinte debes trāscurrere ne immūda
subreptat delectatio immorāti. Quāuis etiā iam
ad dñm sis cōuersus: nō tū hāc vilipendas mēo-
riam peccōꝝ: sed ⁊ tūc adde ut etiā summa diligē-
tia p̄ tractes peccata tua q̄ post cōuersionē con-
misisti. Cogita singula uitia q̄bus adhuc sordet
Cogita in singulari de supbia tua quāta est quā-
tum ꝑcupiscis honore: laudes desideras. ad altū
statū aspiras. Cogita q̄ tepide q̄ infructuose tot
annos in diuino seruitio expēdisti: ut scis inue-
nire profectum ⁊ in his peccatis que post cōuer-
sionem com̄isisti forsitan grauius punit te deus
tanq̄ magis ingratum. Deinde cum hec ita inco-
gitatu tuo examinaueris: diligenter pertracta q̄
modicā pro hīs omnibus fecisti satisfactionem:
quam modica fuit tua cōtritio: quam parua ope-
ra in nullo satisfactoria: scies certissime q̄ vel pic

vel in futuro omnia reddes vsq; ad minimū qua-
drantem. Sed in futuro s̄m Herū. centuplū red-
des quod hic simplō soluere posses. Nec igitur
z his similia cum peccator in cogitatione reuol-
uerit: z se timore percussū z dolore interno per-
fusus senserit: tūc cor suū humilime z dolore ple-
num immedtate dirigat ad deū suū orationē fa-
ciendo: z ip̄ius bonitatē z miām cū summo desi-
derio implozando: mutationem vite z emendati-
onē morū pmittendo: z p̄missionē dei ad iutorio
adimplendo. Hanc tū formulam meditandi aut
similem ita debes dirigere. vt nō incidās in despe-
rationez. sed inflameris ad satisfactionem z emē-
dationem: vt promptus ad omnē laborem z oim
passionum tollerantiam efficiaris.

De secunda examinatione qua ho-
mo se ip̄m discutit d̄ toto statu suo interiori z ex-
teriori: z per quam venit ad hoc vt sentiat p̄mum
descensum z viriū anime destitutionem. Ca. viij

V autem primum la-
psum z descēsū tuū per Adam z
viriū aietue destitutionē meli⁹ co-
gnoscas: imo ē vt gūaliter oia vsi-
tā z passiōes euident⁹ sentias dēs
nonūq; tpe oportuno assā d̄ te z tuo statu facere
diligētē discussōez z studiosas examinatōez. Gra

mina igitur primo diligēter hoīem tuū interiorē
Vide ad quid vīres aīe mouent, q̄ longe q̄ ppe
fm id quod debēt, vel fm id quod tibi a deo date
fuerūt, vt prius audisti. Examina rationē. Logi
ta an non sit in multis erronea. An nō curiosa ⁊
occupata vanis relinquēs salubria. An nō dece
pta suis credens diffinitionib⁹, non consentiens
hūilibus ⁊ ita pertinax. An non supba credēs se
ip̄az esse aliqd cū nihil sit, meliorib⁹ se p̄ferēs no
lēs ab alijs doceri. Inducibil⁹ ⁊ indocibilis ⁊ in
capax bonoz ⁊ silioz, deinde. Vide eramia mēo
riā q̄les meditatioēs frequēt⁹ habeas. Nā qd pl⁹
diligis v̄l times inde frequēt⁹ cogitas. Deinde
eramia appetitus tuos. Logita vñ tristaris, vñ
turbaris, vñ gaudes ⁊ letaris: quid speras ⁊ qd
odis ⁊ tunc bene videbis q̄ longe sis p̄lapsus.
Vide quales bestie ascendere soleāt vim tuam cō
cupiscibilem, vtrū gula: luxuria vel auaricia. Vi
de quales fere transeāt p tuā irascibilitatē: an scz
leo supbie: canis iracūdie: basiliscus inuidie. De
inde examina exteriorē hominē. Nam motus in
ordnati hominis exterioris sunt indicia interior
ris deordinati. Vide si nō sepe excedis v̄bis du
ris detractoris: adulatoris: iocof: vaniloquijs
v̄l multiloquijs. Itē vide p̄cipue an cū oībus ca
ritatez teneas: an nō nūq̄ ledas p̄scientias alto
rum scandalo inquietudine vel nouitatū presum

ptione. Item an ferueas zelo ad alios caritative
ad mouenduz vel etiā hūiliter increpandū. Item
si opus tibi cōmissum studeas fideliter ad imple
re. Item examina te de lectione: meditatione: ora
tione. ⁊ sic de alijs quomō in singulis huiusmōdi
te habeas vel eas soleas ordinare.

De tertia examinatioe qua homo
quotidie discutit se de excessibus quotidianis q̄
homo discit sentire impuritatem cordis. Et de re
uelatione passionum. ca. viij

V aut fm descensuz
tuū. quo videlicet ppria ꝑcupiscē
tia abstractus impuritātē contrari
sti sentire valeas. Tertiā ad huc de
bes s̄ te facere examinationē ⁊ hoc
quotidie ⁊ maxime ⁊ vult Bern. post cōpletoriū
Tūc em̄ singulis diebus debes diligētē respice
re: ⁊ districte examinare quotiēs mala assuefacti
one tua traheris ad illicita. maxime quotiens vi
scosa ⁊ glutinosa tua impuritas illo te die defecit
Verbi gratia. ad illicita cogitāda: ad vana in ora
tione rumināda: ad ociosa vel notia verba ꝑferē
da. aut si illo die sanctas meditatiōes ex negligē
tia nō assumpisti. aut impuritate tua victus fui
sti sine affectu boni. Item si in olita assuefactiōe
tractus. temptatiōib⁹ aditus ꝑrebuisti nō respui

sti nec restitisti. His tribus distinctiōibus si dili-
gens trapezeta fueris: ⁊ iudex iustus te ip̄m iudica-
ueris. Scisso velo pprii amoris ⁊ ad teip̄m in-
clinatiōis vt in nullo tibi blādiar. in nullo te pal-
pes vel aduleris. haud dubiū q̄n multū pficies
in tui cognitione. Sz quis vnq̄ seipsuz odio ha-
buit: Amoz aut̄ peruertit iudiciuz ⁊ zelus nescit
sapere Ideo vt qd̄ tu profers p̄ sententiā firmiter
credas et relatu alioꝝ: stude sepius: frequēter cu-
rato tua tibi vitia ab alijs intimari. Nā sepe alie-
nus nos melius videt oculus q̄ pprius. eo vti-
q̄ melius quo liberius sine inclinatiōe de nobis
poterit iudicare. Quinimo frequēter post premis-
sas examiatiōes de tuis tēptatiōib⁹ ⁊ de tuis pas-
sionibus ⁊ viciosis inclinatiōib⁹ cū alijs debes
conferre ⁊ sulere ⁊ queri. vt melius iformer̄ co-
rū cōsilijs plus hūilieris cū ip̄i te nouerint qual-
sis ⁊ ampli⁹ ⁊ pungaris cū te ab ip̄is audis vit-
osum qualē tu te p̄ pmissas examiatiōes inuenis-
sti. dū tñ tales sint qui ex hoc q̄ te talē audiūt nō
peiorātur sz magis tua hūiliatiōe edificant. Ad-
huc at̄ vniū est qd̄ circa pmissas sex sedaz ⁊ tertiā
examiatiōes debes aduertere. q̄ licz p̄ hmōi discus-
siones discis interna vitia cognoscere inordina-
tas ⁊ cupiscētias ⁊ affectiōes videre et viriū aie-
tue deordinatiōes ⁊ sidere veritū quantū in te
hmōi affectiōes sunt valide ⁊ radicate ⁊ qd̄amō

in naturā trāformate nūq̄ plene ⁊ perfecte vidē
re poteris donec manū apponas ⁊ eas totis viri
bus studueris extirpare vt ita earum fortitudinē
⁊ resistentias experiaris.

¶ Q̄ hō debet exercitia sua prius in
corde disponere ⁊ cū spūali viro discutere anteq̄
ascendere: ⁊ q̄ sc̄ta exercitia nō sunt leuiter mutā
da. s; q̄ in ipsis est pseuerandum donec ad fines
perueniamus. Ca. ix

Ascensiones in corde

disposuit. Priusq̄ ascendere. i. pfi
cere icipias ī spūali pfectu debes ī
corde tuo modū tibi cōgruū dispo
nere: quo possis ad finē tuū q̄ ē pu
ritas cordis v̄l caritas pueire. Discute ⁊ sollici
te examina qd̄ tibi cōgruit qd̄ tibi meli⁹ expedit: si
nesci alios interroga: imo p̄ alios dispone ascēsus.
Ordina inq̄ finē aliquē ī corde tuo: cui⁹ gr̄a oīa
opa tua ⁊ exercitia pficias. Ordina deide grad⁹
exercitia ⁊ modū aliquē quō ad finē illā dūenies
atq; finē p̄f ⁊ mediā ī cord̄ fortit fige ⁊b vt videt̄
ē ascēdōes ī cord̄ dispōere. i. modū aliquē ⁊ exerci
tia p̄ discretā ⁊ diligētē tui ⁊ aliorū discussionē ar
ripe: ⁊ cordi tuo fortit īfigere ⁊ īprimere: ⁊ inde
tibi mltiplex eueniet utilitas. Et p̄mo qd̄ ē vt oīa
ordiate agas: p̄m q̄ ī cord̄ tuo disposuisti nō ca

finaliter sicut quidam qui hodie se in isto cras in alio sunt exercetes fluidi et vagabundi omnia arripientes et in nullo proficientes. omnia temptates et in nullo se summantes: fortuite oia put occurrunt agentes: cum de nullo se in corde disposuerint. nec sint fixe de aliquo deliberati: tu autem non sic: sed oia facies secundum quod in corde ascensiones disposuisti: ad hoc omnia opera et exercitia dirigas ut illo modo proficias: et ad exemplar quod in corde posuisti assummes. Omnia inquit dominus Moyse facito ad exemplar quod tibi monstratum est in monte. Tu autem omnia stude perficere secundum exemplar quod discrete in corde disposuisti. Si artifex non prius in corde suo formam et dispositionem domus quam edificaturus est disposuerit fabricans domum typicam: nunquam debite domum exterius produceret: vel indebita dispositione fabricaret. Ita oportet ut et tu ascensus prius tibi scalam in corde erigas ad cuius exemplar omnia foris agas. Sic deus prima causa omnium. non nisi ad essentialia omnium rerum exemplar et ideas: res ipsas in congrua dispositione et forma producit in esse. Secundo ex ista pre-dispositione in corde tueris a deceptionibus. Qui enim nihil sibi determinati exercitii vel spiritualis modi prestigunt: tot recipiunt de suis exercitiis consilia. quot viderint aliorum facta. credentes omni spiritui: in nullo stabiles: in nullo fixi: sed in omnibus vagabundi. Ideo illas debes ascensiones

prius diligētī examinatōe in corde disponere: vt
 p̄m eas vsq; in finē possis vitā tuā regularē: alio
 rū vitā ⁊ exercitia laudās nō tñ assumēs vt vult
 abbas nestor. Item debes exercitia tua in corde
 discreta moderatiōe disponere: vt cū quadā alter
 natiōe ⁊ refocillatione te teneas stabilem ⁊ non
 in quodā vno ope importunius incubātem: alia
 penitus non curādo vel vt inualida relinquēdo
 tediū aut infirmitas ⁊ si quid h̄mōi te vincat. Nā
 quod caret alterna requie. durabile nō est. Ita er
 go nūc lege vt post sis validior ad orationē. nūc
 meditare: nūc opare vt hec sibi mutuo deseruiāt
 ⁊ hec om̄ia te stantē teneant sine tediō de vno ad
 aliud transeuntē. Hanc autē ascēsiōnū in corde di
 spositio sit diuinis scripturis conformis ⁊ spūa
 lis viri discussione approbata.

Qualiter debet homo in corde di
 sponere de fine: aliter de his q̄ sunt ad finē. ca. 1.

Alter autez in corde

debes disponere de fine tuo: aliter
 de his que sunt ad finem. Finē cū
 tuū videlicet cordis puritatē ⁊ ca
 ritatez: ita in corde tuo debes fige
 re ⁊ immobiliter imprimere: vt nullo casu: nullo cō
 silio: nullius imperio ab eo discedas nec ab actu
 interiori vel caritate: sed oīa opa oīa exer

citia ad finē debes dirigere ⁊ ad ip̄m semp oculū
reflectere. Sicut em̄ uante q̄ portū pro oclis nō
habēt. quo nauigāt: uage hinc inde: nūc ad oriē-
tem: nūc ad occidentē s̄m ventorū impulsus nau-
igant ⁊ nesciūt si recedūt vel p̄pinquāt. ita est q̄
bona opa facit ⁊ nescit finē puritat̄: s̄z p̄mittit vi-
tia in se d̄nari: nescit quātū in h̄a sp̄ūali vita p̄fi-
cit vel deficit. *Ea* h̄o que sunt ad finē ita debem⁹
in corde disponere ⁊ ordinare. put melius possent
nos ad finē caritatis vel puritatis ducere. Cum
h̄o nos in tali fine puritatis vel caritatis impe-
diūt libere relinquere. Nō em̄ ita debem⁹ insistere
lectioni vel med̄tationi: ut cū caritas exegerit nō
nisi cū murmure ⁊ tristitia eas relinquam⁹. incur-
rētes sic tristitie vel alterius vitij imp̄nitatē pro-
pter quam extirpandam: sacra lectio vel medita-
tio fuerat arripienda. Nec in talib⁹ exercitijs ita
ex toto debemus esse firmi sicut in fine. sed quādo
caritas erigit vel obedientia: h̄ūiliter ad t̄ps non
ad semp deserere. Que em̄ s̄m Bern̄. pro carita-
tē sunt instituta: ōtra caritatē nō debēt militare.
¶ De tribus ascensionibus contra
tres descensus premissos iterum reducentibus
ad locum rectitudinis. *Ca. xi*

¶ Unde de ascēsiōibus qui

n bus ascēdere ⁊ redire debeas. restat sub

sequēter dicere. Audisti autē prius q̄ trib⁹ descen
 sionib⁹ quasi trib⁹ lōgissimis dietis a loco in quo
 te dñs posuit recessisti: ita nihilomin⁹ tribus ascē
 sionib⁹ illuc necesse ē te redire. Prima autē ascē
 sio ip̄a est qua ascēdis itē ad cor tuū. Longe enim
 egressus es a corde tuo p̄ pctā nec potest spūali
 exercitio in corde p̄ficere nisi redeas ad cor. Vñ
 p̄ph̄a admonet. Redite p̄uaricatores ad cor. Se
 cunda ascē sio cū iam ad cor redieris: ascēdas de
 corde impuro p̄ p̄cupiscētias ad cor purū: et hu
 iusmōi ascē sio est puritas cordis et caritas: et trā
 sit cōtra secundū descensum. Tertia ascē sio equi
 dem ip̄a est in corde: qua videlicet ascendis cō
 tra inordinatas affectiōes innatas ab Adam vñ
 iam inoitas a teipso: et hec principaliter ordina
 ri potest contra primum descensum.

**¶ De prima ascensione cōtra pecca
 tum mortale et de tribus gradibus huius ascen
 sionis. Et de contritione. Ca. xij**

Nunc igitur surge et sur
 sus ascēde: incipe ad cor tuū p̄gere
 Sic autē pctm̄ mortale triplici dīcē
 su p̄pleuisti. nā auers⁹ es a creatore
 tuo p̄ supbiā in q̄ est formal̄ rō pcti auers⁹ es ad
 creaturā p̄ delectationē. ac deinde p̄ opatiōes p̄ le
 gē dinā dei tūl trāsgress⁹ es p̄ceptū. Ita trib⁹ gra

obus oportet te cōtrario ascendere. **Primo** v
 auertas cor tuū a creatur] et a peccat] et habeas
 quandā cordis firmā p̄uersionem et firmū qdā
 p̄positū deo tuo seruiend] et nūq̄ te creaturis p̄
 illicitā delectationē subijciēdi: etiā si mille morti
 bus te mori oporteret. Hoc aut̄ in genere debes
 p̄ponere: nō aut̄ sup̄ hoc in singulari te examina
 re: dolebisq; multū q̄ tm̄ a dō tuo recessisti: q̄ tm̄
 eum offendisti et quodāmō iterū crucifixisti. **Ecce**
 talis auersio ip̄a est vna ascensio: cui' nomen
 est contritio qua cor tuū quodāmō a sua duricia
 frangitur. Sicut em̄ in naturalibus res dure di
 cuntur conteri. cū in ptes minutas frangunt̄ vel
 minunt̄: ita methaphorice cor dicit̄ conteri quan
 do ipsum a sua duricia emollitur qd̄ prius auer
 sum a deo durū et obstinatū fuit i peccatis: nō ce
 dens diuine motiōi: non admittēs instinctū spi
 ritus sancti: sed obturās aurē ne audiret. Vel cor
 durum s̄m **Bern.** i. de p̄sideratione dicit̄. qd̄ nec
 cōpunctione scinditur: nec pietate molliē. nec mo
 uetur p̄cibus rē. Conteritur aut̄ quādo tam liq̄
 fit compunctione et emollitur pietate.

De confessione que est secundus
gradus huius ascensionis. Ca. iiii

Via vero in pctis tuis
 deū p̄ supbiā cōtempstisti: ideo necesse est

vt te homini dei vicario clauis hñt hñliler sub
das vice dñi: z ei tanq̄ xp̄o dño iudici tuo assistēs
hñliler z cōtrite z dolorose pctā tua cōfitearis.
Hñliler vilz te in om̄ibus accusans: z propria
pctā agnoscēs in moribus in gestis in platione
verboꝝ in rñsionibus singulisq̄ alijs tanq̄ iudi
ci tuo assistēs te habeas. Caue ne vt quidaz ma
gna crimina p̄fitēs inde queras laudari vñ a deo
mereri reprobari. Sicut nōnulli q̄ in scolis acu
te solebant arguere p̄fitentē zc. Noli etiā pctā tua
vel intentionē tuaz excusare. sed dic simpliciter z
humiliter qd̄ remordet tuā cōscientiā. Debes etiā
am cōtrite z dolorose cōfiteri: excrucians te ante cō
fessionē ad cōpunctionē mō quo postea habebis
vt ita cōtritus z dolorosus venias ad p̄fessionē
Et si hoc bene feceris: nequaq̄ sicut quidā faci
unt: peccata tua sicut fabulā p̄feres vel ita sim
pliciter p̄feres sine dolore q̄si de alia seculari ma
teria loquereris: s; si vere sp̄m cōpunctiōis cōce
pisti: interdū difficile erit tibi. imo nō lachrymas
cōhibere nequibis. Et certe scire debes q̄ sp̄m in
tentionē cōtritionis z humilē verecūdiā: pctā tibi
in p̄fessione remittūtur. Si fieri pōt talem tibi
debes cōfessorē eligere q̄ discrete z prudēter sciat
absoluere vel ligare: cui aiā tuā poteris cōmit
tere cui statū tuū vītā tuā z om̄ia exercitia tua se
cure poteris exponere: ab eodē sup̄ singulis con

illa recepturus. Cūq; talē confessorē inueneris
noli eū leuiter variare. Diuersi eī medici diuersis
vtunt medicinis. Medicina autē sepe mutata nō
sanat sed turbat egrotū. In his tñ omībus semp
saluo iure ⁊ obediētia ecclie ⁊ superioris. Scire etiā
iā debes q̄ mlto plus sunt satisfactoria bōa opa
tua a sacerdote tibi iniūcta q̄ sponte a teipō assū
pta: p̄cipue ppter vim clauium ecclie: ⁊ propter
humilem obediētia p̄fitentis. Ideo cū vulnera
tua sacerdoti tuo exposueris, ⁊ ipse sicut merito
debet leuioribus vti voluerit medicamētis, in sta
oportune nō nūq; importune vt tibi nō parcat s;̄
que sibi p tuo statu ⁊ emēdatione expedire vide
buntur audacter iniūgat: ⁊ promptum exhibe ad
tolleradum. Et hic est secundus gradus prime
ascensionis que dicitur oris confessio.

**¶ De satisfactione que est terti⁹ gra
dus prime ascensionis:**

Ca. xiiij

Tertius autez huius
prime ascensionis gradus est: vt si
cut exhibuisti mēbra tua arma ini
quitatis peccato per varia peccata
⁊ mala opera: ita nunc facias ea ar
ma iusticie in satisfactionem, vt scz p̄traria p̄tra
ris cures, faciens p̄traria filis criminib⁹ q̄ cōmī
sisti: ⁊ marum e illis vitijs ⁊ passiōibus quib⁹ frē

quætius ipugnaris: in ieiunijs: in vigilijs: laboribus alijsq; deuotis exercitijs: et hoc ut dictus est maxime ad inuentionem tui confessoris: quia sic sunt tibi magis meritoria. Et hic est ultimus gradus prime ascensionis: et dicitur satisfactio. His tribus gradibus prima ascensio finit. ex his tribus partibus permittere redis ad cor et deo pater reconciliaris. **I**ncipit secunda ascensio contra secundum descensum quem redit ad cordis puritatem et quod impuritas cordis in tribus consistit contra quam tria tribus ascensionum gradibus perficitur in ista secunda ascensione. ca. xv.

Ecce homo sanus factus es et deo reconciliatus vade et procede ulterius noli amplius peccare sed magis stude de virtute in virtute proficere nec putes sufficere quod per penitentiam sis deo reconciliatus ut ad eius familiaritatem accipiaris et perfectam caritatem. An ignoras quod Absalon reconciliatus patri suo non dum transiit faciem eius videre meruit nisi in domo propria aliquot tempore remaneret: Ita et tu si vis faciem dei modo corde conspicerere noli subito presumere: sed stude prius in corde tuo paulatim ascendere et per ascensiones cordis te longo tempore exercere et ad puritatem cordis peruenire: pertransiter: et repurgans septuplum erinans erinans usque ad fundamentum in eo: usque dum ferat cor

dis et immunditia sit exinanita. Siquidem ut supra
diximus cum homo redit ad cor qui fuit egressus
foras post concupiscentias: licet reconciliatus sit et
per gratiam purgatus a culpa manet tamen adhuc relictus
que et immunde feces peccatorum in anima. id est affectiones
notie et immunde et limose viscositates per penitentiam
acquisite: per assuefactionem inolite: quas oportet esse
purgare et successiue de illis egredi et ascendere.
Et hoc est de corde impuro ad cordis puritates
proficere et ascendere contra secundum descensum prius
assignatum. Sed et contra hunc descensum necesse est
tres ascensiones in corde disponere. Siquidem im-
puritas cordis tui et affectuum in tribus consistit ut
dicitur. Primo in hoc quod nimis inordinata affecti-
one inheres rebus infimis: vel inclinaris inordi-
nate ad eas: puta glorie vane: honori: laudi: gula
lururie etc. amas non amanda. Secundo consistit impu-
ritas in hoc quod non amas amanda. scilicet affectus et ap-
petitus ita sunt immundi et impuri et malis humo-
ribus infecti ut spiritualia et celestia nihil eis sapiant
sed quodammodo nauseam habeant super celesti man-
na: nihil mouetur super memoriam regni celorum et simi-
libus. Et hec impuritas potest dici odium non odi-
endum. id est non appetitum appetenda. Tercia cordis
impuritas est quedam cordis infirmitas vel inha-
bilis qua homo etiam iam purgatus affectionibus
et aliquantulum etiam repatus spe: atque inidoneus

seu minus sufficiens redditur ut deo p̄ seruid: s̄
 perfecti amoris affectionem inhereat vigore car
 ritatis deficiente. Contra istas cordis tui impu
 ritates. oportet te tribus ascensionibus successive
 ascēdere. i. tribus virtutū gradibus p̄ficere. Nā
 contra primā impuritatem ascendimus p̄ timorē
 dñi qui quasi violenter cor p̄cutit et rumpit a no
 his inferoz affectionibus et inhesionibus. Cōtra
 scđam impuritatem p̄ficim⁹ p̄ spem: quia spes cor
 nostrū leuat et d̄ celestibus ei gustū recuperat dā
 do affectū celestia adipiscēdi. Cōtra tertiā impu
 ritatem caritate ascēdim⁹ q̄ deo unimur et ei adhe
 remus. S̄ de his plenius p̄ singula est dicendū.

¶ De primo gradu huius ascensionis
 qui ē in timore: quō vilez cor nostrū p̄ timorē ab
 strahitur a noxia affectione et inhesionē. Ca. xvj

Am igitur cor tuū a
 deo cōcupiscētiarū illecebris incū
 bit: ip̄is ita affixus et impressum ut
 vir possit anelli sugēf inde mel no
 te delectatiōis et lac nociue refecti
 onis oportet ut amaritudine quadā bec resp̄gas
 sicut solent femie puulos ablactantes vbera sua
 respergere rebus quibusdam a maris. ut gustata
 amaritudine auertāt se ab vberū dulcedine et tā
 dem vberū obliuiscant. Ita oportet ut cor tuum

timor dñi rebus amarissimis impleat. Verbi gra-
tia. Plenus es mūdi concupiscentijs carnalibus
virijs toto desiderio anhelas ad altus statum: ad
gloriā mūdi difficile est tibi carere cibus delicatis
graue est tibi despici vilipendi &c. Veniat timor
dñi in cor tuū respergat oēs hmōi rerū dulcedies
quibusdā amaritudinib⁹: pponēs tibi ⁊ terrēs te
condens: q̄ cito oīs mūdāna delectatio transit:
quāq; magnā ⁊ in explicabilem penā: p qualibet
inordinata delectatiōe: quālibet modicā sis rece-
pturus. quāq; seuerē ⁊ terribiliter adueniet iust⁹
iudex super his te puniturus. His ⁊ similibus:
oportet cor tuū amaricari ac timore pcuti ⁊ terro-
re ptubari ⁊ ita violenter a suis delectatiōibus
donec earū obliuiscatur auelli. Itaq; nolī negli-
gere ex hmōl ⁊ similibus meditationibus facere
quodam lixiuium: quod licet sit amarum. est tamē
mirabiliter malozum humorum .i. concupiscenti-
arum purgatiuū quo pungas seu laues oēm de-
lectatiōē mūdi ⁊ facile eā respues ⁊ abomiabe-
ris territ⁹ amaritudine qua eā perunxisti. Et autē
hoc gen⁹ lixiuij qd ex timore ⁊ punctio appellat⁹:
quotiēs placuerit cōficere possis: ecce modus de-
scribimus conficiendi.

¶ **Q**uod punctio que ex timore na-
scitur varie ⁊ diuersimode in exercitio ⁊ medita-

Dimpunctio ex timo

re multipliciter nascit. Primo cuius quis pctā sua p̄terita ad mēoriā reducit ⁊ quātū deū offenderit: quantāq; penā meruerit: antie recordat. ⁊ inde tremēs ac timēs amarissime lachrimatur. Secūdo cū q̄s defect⁹ pp̄rios: passiōes aīe ⁊ d̄sideria noxia adhuc ī se: ⁊ si nō regnātia: agitātia t̄m ⁊ verantia diligēter discutit. ⁊ q̄ tam parū in eis expungnandis pficit eiulans ⁊ dolens recordat. Tertio cū q̄s pctōz meminerit q̄ post ouersionē suā ppetrauit: q̄ ⁊ si nō sunt crimīalia: nō t̄m p ea dubitet deū offendit quotidie ⁊ ideo lugēdo ⁊ timēdo deplorat. Et de his tribus dictū est supra de trib⁹ discussionib⁹ v̄l examinatōib⁹. Quarto cū hō cōsiderat q̄ iudicia dei sunt inscrutabilia ⁊ nescit hō an sit dign⁹ odio: v̄l amore: lz sciat se penituisse: nescit t̄m an solo timore percuss⁹: an ex gr̄a infusa cōpunct⁹ ⁊ cōtritus. ⁊ ita tot⁹ horrore cōcitur nesciēs ⁊ incert⁹ q̄d de eo fiet in futuro: an sit dānand⁹ v̄l saluād⁹. Quinto cū hō breuitatē vite sue diligēter attēdit. ⁊ se adhuc tā paruz pficisse intelligit. ⁊ inde timore succendit ⁊ int⁹ cōpunctiōne irroratur. Sexto cum districti examinis ⁊ futuri iudicij meminit: quo iudex vnicuiq; iuxta opa sua redditurus adueniet: vñ pctā sua agnō

scens erpauescit. Septimo cū homo magnitudi-
nem ⁊ multitudinē penarū infernalium ꝑtractat ⁊
cum se his dignum esse cognouerit vel cogitaue-
rit: multum incipit lugere ⁊ timere.

De utilitate compunctiōis ⁊ quo
modo cor purificat. Ca. xviii

Hec si in corde tuo stu-
diose ruminaueris ⁊ ex istis vel eo-
rum aliquibus frequēter cor tuum
repleueris: omnia dulcia fient ama-
ra: tunc transit mūdus a corde tuo
et concupiscentia eius. s; ⁊ cōcupiscentia carnis
⁊ cōcupiscentia oculoꝝ inde euanescit: nullāq; fo-
ris senties amaritudinem h̄mōi amaritudine inte-
rius adimplet. Et ita cor tuū incipiet oēm dul-
cedinē mundi ⁊ affectionē ⁊ adhesionē respucere
siue sit gloria mūdi ⁊ vlt̄ honor vel fauor popula-
ris: gulā ⁊ luxuriā penitus ab hominari. Verus
vt in promptu habeas hoc genus cōpunctiōis
cōficere: ecce sicut modum descripsi cōficiēdi
sic ponam ⁊ artē: materiā vñ conficit colligēdi.
Generalis modus ad formandum
meditationes de morte. Ca. xix

Editare igitur homo ⁊
ab oculis tuis nunq̄ recedat q̄ post mo-

dicum sis ab hac vita in alia ignota regione tra-
siturus: et omnes res mundi gloria et bonore et que
cumque alia in quibus in hoc mundo delectaris hic
sis relictur. Omni enim hora omni die fini et ultime
hore tue propinquas. Scrutare igitur et quantum po-
tes in te interdum affectum transformam hominis morien-
tis et forma in te et meditatione tua quasi statim mo-
riturus esses: et iam sit pennis quod sine dubitatione ad
huc tibi pennis erit. Vide igitur sic affectat quantum
tibi dolor inest quantum conscientie remorsus et in-
ternus clamor de malis delectationibus tuis: quan-
tum dolebis quod te non emendasti et a delectationibus
te non auulsi: quod dei precepta transgressus es. Nam
in illa hora videbis quod meruisti et quid commisisti.
Adhuc autem oculos singulas delectationes vide sin-
gula vitia et passiones quibus modo dulciter delecta-
ris. Cogita quod amarum erit tibi tunc a delectationibus
separari et quantum dolebis quod viuens non fuisti
concupiscens mortuus. Deinde cogita et forma
in te tale affectum ut si anima tua statim deberet exire
quod libenter omnem delectationem relinqueres quod gra-
tanter omnem laborem et penitentias arripes si vitam
possis obtinere. Cogita deinde illa hora quod bre-
ue videbis tibi omnem tempus vite tue et delectationum
tuarum. Tunc videbis totum tempus tuum transisse quasi
somnia vel sicut umbram: maxime cum prope dis in-
stare eternitatem que nunquam finitur. Deinde cogita

quātus tibi erit dolor. ¶ pro taz minima delecta
tione breuissimi t̄pis amissi delicias leticiam et
gloriā sempiternā. Cogita etiā q̄ om̄es iste dele
ctatiōes nihil tibi tūc amplius p̄ferēt q̄ q̄ ama
rā mortem faciēt amariorē. Tanto em̄ difficilius
hīnc sepaberis: quāto pluribus rebus inordina
tis cōcupescentijs fueris alligatus. Nū̄ sap̄. O
mors q̄ amara est memoria tua hōi sano et pacē
habēti in substantia sua. Cum aut̄ talē affectū in
te formatū et cordi tuo imp̄ssum senseris tūc p̄ce
de vlt̄erius cogitās q̄ illa hora certissime veniet
et est tibi inuitabilis. Om̄es em̄ hōies moriunt̄
et mille generationes a principio seculi p̄terierūt:
ita et tu sequer̄. Deinde cogita q̄ illā horā deter
miāte p̄scire nō poter̄. s̄ in p̄uise veiet: forte hoc
āno: forte h̄ mense: forte hac septimana qz sic fur
ta in nocte veniet qm̄ nihil de h̄ cogitab. s̄ multa
te actuz cogitabas. Nōnūq̄ etiā vt eo pl̄ timor
p̄cupiscētias tuas excruciet et expurget. reuolue
ordinē quo ad mortē deuenies. Siquidē mortes
vt cōter p̄cedit infirmitas grauissima. Cogita q̄n
ta h̄ erit infirmitas q̄ grauis debilitas qm̄ cor tuū
p̄nimo dolore rumpeat. Cogita quō tunc erit cor
tuū depressum: ac si totū mūdū sup se cōtineret.
tum p̄ter infirmitatis magnitudines tum p̄pter
naturalis inclinationis esse suuz appetentis. m̄
rabilem horrorem tum propter timorem de pecc

catis ⁊ de futuro iudicio ⁊ sic tandē sequit̄ mors
Itē aliquā ppone oculis tuis imaginē alicuius
hoīs moriētis ⁊ diligētē respice formā modū ⁊
ordīnem quibus ad mortē deuenitur. Nigrescit
totum corpus: omnia membra rigescūt: oculi ver
santur rē. Deinde cogita qualiter demones adue
nient expectantes sicut rugientes preparati ad
escam si quid de suo in anima potuerint inueni
re: ⁊ qualiter immundi spīritus anime egredienti
obuiabunt querentes in ea opera sua vt secūz eā
trahant ad inferni profunda. Deinde cogita qua
liter anima de corpore egressa statim ante tribu
nal iudicis statuitur iam tūc sententiam receptu
ra que ex hoc tunc vsq; in secula non mutabitur.
Deinde sequere funus ad sepulturas ⁊ vide quo
modo caro misera propter quam tanto tempore
quesiuit delectationes terre traditur ⁊ vermibus
esca paratur ⁊ tradit̄ ppetue obliuioni. Ex istis
⁊ similibus bene considerabis q̄ gaudium ⁊ de
lectatio mundi sit instar puncti. transit sicut um
bra ⁊ q̄ homo sit hīc velut hospes noctis vnius.
Econtrario nōnunq̄ debes tibi affectus assume
re iusti viri moriētis ⁊ ad mortem bene dispositi:
cogitando q̄ letus talis erit qui prius penituit
⁊ se a delectationibus purgauit ⁊ nihil hīc vitio
sedulerit. ⁊ sic de singulis.

Bonales meditationes de extremo
iudicio q̄b? hō poterit sibi icutere timorē. c. xx

Hinc oculum mentis
talem verte ad extemū iudiciū vt
et eius memoria amarissima amare
scant om̄ia dulcia. Cogita igit quā
tus timor: quātus clamor: quāta fi
et admiratio cū tuba archāgelica sonuerit: cū ful
gura terribiliter splendent: tonitrua mugent:
cum ad terrendum pctōres sol obscurabit̄ ⁊ luna
nō dabit lumē suū. Cogita quid cordis tūc habe
bit peccator. Cogita qualit̄ tūc vniuersi mortui
resurgēt tractātes vnusq̄sq̄ secum qd boni egid
vel mali. Et boni quidē cū ineffabili leticia expe
ctabūt iudicē: Iniusti aut̄ indicibili terrore time
būt de aduētū ⁊ facie iudicis dicētes. Mōtes ca
dite sup nos ⁊ opste nos a facie iudicis: tps em̄
abit ⁊ recessit nō est quo eant̄ emāt oleū merito
rū. Egredere deinde ⁊ speculando occurrere. ⁊ vi
de iudicē venientē cum potestate magna: cum se
nioribus ppli: comitātibus angelis vniuersis ⁊
sanctis. Deinde reuolue amarū illud diuortium
cum sepantur oues ad hedis. Et nūc quidē sunt
duo in domo vna in mola vna s; tunc vnus assu
metur ⁊ vnus relinquet nūq̄ ammodo conūgē
di. Transforma in te affectū eorum qui a sinistris

sunt quibus dices. *Ite maledicti in igne rē. quō
lamētabuntē dicentes. Ecce hi sunt quos aliquā
do habuim⁹ in derisum. quātus eis doloꝝ: quāt⁹
luctus. Deinde assume affectum eoz qui a dextris
sunt: quāto repleti sunt gaudio q̄ pro tam modico
eis laboribus eterna p̄mia meruerūt. Cogita q̄
districte fiet ibi examiatio operū. locutionū ⁊ me-
ditationū ⁊ malaz affectionū om̄ia ibi nuda erū
⁊ aperta etiā que hic fuerūt palliata. Nam hieru-
salem scrutabitur in lucernis ⁊ inuenient nōnul-
li babilonij qui ciues putabant fore hierlm. Tes-
tis erit ibi diabolus qui oñdet nobis pctm̄ quod
cōmisim⁹: t̄ps: qm̄: ⁊ locum vbi peccauimus ⁊ di-
cet. Equissime iuder iudica hūc esse meū ob cul-
pā qui tuus esse noluit p̄pter supbiā. Accusabit
ppria conscientia. s; ⁊ sancti angeli accusabunt.
Ibi r̄ps insignia passionis sue oñdet ⁊ malis be-
neficia incarnationis impropabit eo q̄ ea cōtem-
pserūt ⁊ ingrati fuerūt. Deinde pfert iuder sentē-
tiam diffinitiuā a qua nullus potest appellare. nul-
lus cōtradicare: nullus subterfugere: nullus se de-
fendere valebit. Cogita quid amaritudinis: qd
doloris: quid horroris cōtineat sentētia illa. *Ite
maledicti. Cogita quid dulcedinis. quid admira-
tionis ⁊ gaudij habeat vox illa: Venite benedicti
Interdū etiā cogita de particulari tuo iudicio: ⁊
forma meditationes exp̄missis suo modo.**

B.

re: carens tam luce. Ibi intolerabile frigus: fetor
pestimus: tenebre palpabiles: vermes immortales.
Ibi est pena in omni sensu: in omni membro. Visus
videbit laruales demonum facies: mirabiliter
suo terribili aspectu affligentes. Auditus nil aliud
audit quam fletus plactus et ululatus et vocem illam
heu-heu-ve-ve-ut quid fuimus nati: ut quid a deo
creati: ut quid non punimus maledictus deus et maledicta
trinitas que nos creauit ad hanc penalitatem. Ecce hoc est carmen quod ibi cantat continens la-
mentationes et ve. Cogita de illa miserrima societate demoniorum: et crudelitate torzorum: quam sunt
sine misericordia: in torquendo non fatigant. ad misericordiam non commouentur: sed penam omnibus modis
quibus poterunt augebunt. Ipsi insultant dicentes. Vbi nunc gloria: vbi voluptas: vbi honor: vbi altus status: vbi diuitie imense: vbi potentia: vbi dignitas: vbi prelatura: vbi dominium. Quid
nunc presunt omnia que fuerunt: tam breuia tam cito transeuntia. Cogita quod quiuis ibi plus in illis membris
punitur per quam amplius deliquit siue in lingua siue in corde. Et quantum plus quis se extulit et in
delitijs fuit: tanto plectetur ibi pena grauiori. Cogita etiam de penis interioribus. et maxime de priuatione
visionis diuine quam excedit omnem penam aliam. Cogita quod sunt eternaliter anathematizati et eieci ab
illa superna et gloriosa ciuitate hierusalem nunquam illuc re-

**Qualiter hinc per memoria pena
ru infernaliu timore acquiri et punctione. Ca. xxi**

Inde verte oculos

D ad regionem dānatorū et carcerē mi-
serorum diligēter scrutans: que ibi
agant: qualis sit illa mātio: et quis
locus. Quia aut mens nostra ceca melius p̄ visi-
bilia et sensibilia ducit ad noticiā inuisibilis: ideo
ut illas penas melius sentias potes tibi assume-
re similitudines a sanctis sup hoc in scripturis po-
sitas. Aspice igit infernū chaos horribilissimus
locū subterraneus et pfundissimū totūq; tenebro-
sum puteū pfundissimū et totaliter ignitū forna-
cem totā incensam et terribiliter flamātem ciuita-
tē magnam: tenebrosas: obscurā totā incensam et
ardentem: plenā infiniti ppli multitudine clamā-
tibus vniuersis et miserabiles sonitus dantibus
et ciulat? pre dolore et ardore et exinuida semutuo
mordentibus: tanq̄ si canes rabidi simul essent
coniuncti. Cogita deinde penarum acerbitates.
Ibi est calor nimius cui noster hic calor in nul-
lo est comparabilis. Ibi frigus intolerabile cui
nullum frigus mūdi in aliqua cōpatione potest
equari. Et ita cogita d̄ singularū penarū intensio-
bus et curciatibus. Cogita de penarū multiplici-
tate. Ibi ignis inextinguibilis: abundans ardo

Ddituri. Cogita de verme conscientie qui nunquam morietur qui non cessat: clamat et affligit quod propter tas modicum gaudium ad instar puncti ad illas penas descenderunt. Item cogita de passionibus anime ire et inuidie, quibus affligunt. Nam iracundia et inuidia tunc maxime in ipsis regnant. Item diligenter rumina penarum eternitatem que omnibus penis grauius affligit, penarum nullus est finis, nulla ibi redemptio. Post mille milium annorum non propinquat finis quia nullus est finis. Dis et similibus meditationibus timorem domini concipies et concupitionem salutarem concipies ut sic affectiones tuas a rebus inferioribus auellas. Oportet autem te longo tempore in his exercitiis immorari, et cum huiusmodi meditationibus ac alijs virtuosioribus maxime in remedijs vitiorum de quibus postea dicit ipsas affectiones expurgare: alias ulterius ascendere non possemus. Nam quantum affectiones carnales et terrenas abiecerimus tanto amplius spirituales adijciemus: si parum parum: si multum multum. Ergo a timore domini secundum prophetas debemus persequi spiritum salutis. Est enim initium sapientie timor domini: et in ipso debemus nos studiose exercere, et cor nostrum purgare ut ad caritatem possimus peruenire. Unde sapientia. Initiandi sunt a timore ut ad caritates perueniant. Vides ergo quod congrue diuina scriptura puritates cordis fidei ascribit, iuxta illud. Fide purificans corda eorum eo quod timor qui est pri-

mus effectus fidei euellit et extrahit cor ab imū-
dis affectionibus et vitiosis inquinamentis. Est
igitur primus gradus scēde ascēsiōis qua tendit
ad puritatē cordis fides vlt̄ timor q̄ ē ei' affect'.

T De secūdo gradu secunde ascensio-
nis qui fit per spem et desiderium celestium et spūa-
lium rerum quibus purgatur et sanatur homo a

secunda impuritate cordis. Ca. xxij

Sicut fides timore fu-

turi iudicii ac suppliciorū metu fa-
cit vitioꝝ cōtagia declinare concu-
tiens quodāmodo medullitus oīa in-
teriora et extrahens ab inferiorū vi-
tiosa affectione et inhesionē. Ita cōsequēter spes
mentē nostrā de h̄mōi affectiōibus auulsam sed
nō eleuatā: imo timoris pondere dep̄ssam de pre-
sentibus auocat et ad supiora eleuat. et vnīuersas
corpis voluptates vel mūdi vanitates celestius
premioꝝ expectatiōe cōtemnit. insipiens suspi-
rare sursum et mēte aspirare ad illud sublime gau-
dium qd̄ spes interius rep̄ntauit. Igit̄ si cor tuū
sam ab infimis abstractū timore senseris: noli sa-
stare: noli te esse in toto putare. Si stare cepisti iā
descendisti. Siquidē cor tuū vacuū ab affectiōi-
bus esse nō potest. Si igitur sit noriis vacuatus
impleatur celestibus et sanctis affectiōibus. alio-

quin rursus descēdit. Nū etiā cū te in timore purgas expedit. vt interdū in spe respiras. Sed multo aliter ad spem ascēdit qui diutius iam in timoris pfectu cor purgauit. Igit̄ o tra scōaz cordis impuritātē que in eo p̄sistit q̄ affectus tuus adeo est cōcupiscentijs infectus vel ex reliquijs cōcupiscentiaz depressus et infirmus factus vt non sapiant ei celestia ascēditur p̄ spem. Nam spes saporem eternoꝝ ingerit et affectū ad superiora restituit. Sicut igit̄ superius dictū fuit q̄ homo p̄ adhesionē admixtionē siue affectionē inferiorū fit impurus: ita p̄ adhesionē et affectionū superiorū fit purus et acquiritur quedā puritas cordis id est affectus ad celestia et spūalia. et hoc fit per spem. Igit̄ o homo imaginare sup te locum quēdam totū purū et mundū. Infra te hō locū quēdā: totū inq̄etus: totū turbulētus et in cōtinuo motu existentē et totū turbidū et impurū. te hō in medio p̄sistentē. Quāto igit̄ descēdis ad locū infra tāto magis efficeris inq̄etus p̄ cōcupiscentias: instabilis p̄ varia desideria: impurus p̄ immūdas affectiones et p̄ mixtionē immūdorū. Quāto hō supra ascendis p̄ iugem meditationē cōtinuā affectionē desiderii et spem et celestii admixtionē: tanto magis eris quietus et stabilis: vnā illā desiderans esse scz in alijs hierlm: tanto etiam eris purior per meliorum te admixtionem.

T De compunctione per amorem
qualiter se in ea exercabit. Ca. xxij

Superius cum per timorem tremefactus cepisti coactus ascendere: medicinam quandam tibi dedimus malorum humorum quibus ab ascensu impediabaris purgatiuam. Sed quia adhuc infirmitas tibi ex humoribus remansit et infectio gustus ut minus possis ascendere quia minus spiritualia sapis ideo ad sanitatem tuam recipe aliam medicinam de spe venie generata. videlicet compunctione et amore. Nam si per spem desideras ascendere in hac operatione marie debes exercere. **C**onficiunt autem humorum operatione precipue duobus modis licet multis aliis modis possit confici. Primo cum iam timore et timore horrore exercitatus diu ascendisti: multa bona opera et deuota exercitia perfecisti. et a noxijs concupiscentijs fueris deprivatus et adeo ascendisti ut ad spem venias. Quumque in spe steteris tunc a longe videns hierusalem celestem ciuitatem visionis pacis quod in timore non potuisti. Incipis sepe ad eam respicere et eius admirandam pulchritudinem considerare: cuius illectus pulchritudine incipis suspirare: gemere et plorare quod adhuc sis tam remotus cupisque dissolui et esse cum christo clamans. Quis liberabit me de corpore mortis huius? Itaque con-

siderās te adhuc ab illa supna hierl'm lōgius pe-
grinari incipis dulciter flere ac sepius deplorare
q̄ nō poteris illac puenire. Secūdo nascitur hec
compunctio cum studiose in corde tuo rumīnas
z enumeras beneficia dei que tibi taz multa z tā
magno affectu dedit. Incipis cōsiderare tuas in-
gratitudinem: z quodā interno desiderio incipis
dilatari z extendi in amorē dei tui qui tibi tanta
contulit beneficia. Et hec est cōpunctio pietatis
nascēs de fonte caritat̄ q̄ valet mirabiliter cōtra
secundā impuritatem cordis. Et aut de p̄missis
duobus modis habeas vñ te possis ad hanc cō-
punctionē facilius inflamare sequitur mod⁹ quo
possis formare z erigere meditatiōes tuas de ce-
lesti beatitudine.

Generalis modus formādi medi-
tationes de regno celoꝝ ad habendā p̄p̄ctionē
z desiderium ad ip̄m obtinendum. *Ca. xliiij*

Dixeris autē d̄ celesti
illa patria similitudines sensibiles
assumere a sanct̄ p̄ nostra capaci-
tate adiuuentas. Est igit̄ ciuitas il-
la gloriōsissima amplitudine: z ca-
pacitate p̄maxima ex auro mundissimo: gēmsq̄
p̄ciosissim̄s mirabiliter p̄structa: singule ei⁹ por-
te sunt ex singulis margaritis. Est item campus

Speciosissimus oim floru pulchritudine decora-
tus. Ibi semp est estas amenissima. Ibi odorum
suauitas fragrantissima et oim delectabiliu copia.
Cogita et totis viribus teipsum totu ad cogitan-
dum recollige vt videas quatum sit gaudiu deu
semp per essentiam intueri. summam et indiuiduam
trinitatem mudo cordis oculo inspicere in qua re-
lucet omnis pulchritudinis. ois dulcedinis oisqz
bonitatis exemplar essentialis: in qua visione oia
videbis. oia q velis scies: et ea visione. omni boni-
tate. omni gaudio et leticia repleberis. In ea beat-
eris et beatissima beatitudine q deus est pfrueris
Cogita quatu sit gaudiu dno iesu semp assistere
et eius sanctissimam et gloriosissimam huanitatem sem-
per aspiciere: cu Petrus videns eu transfigura-
tum optabat sic semp pmanere. Quamagnus est
gaudiu videre illum in regno suo sublimem et glo-
sum qui p nobis in hoc exilio quodam paup ve-
nerit erul pariter et pegrin-: Cogita quantum sit
gaudiu interesse societati celestis curie. quanta leti-
cia regina celi matrem dei cu ceteris virginib- in-
tueri: quanta leticia et exultatio interesse agminib-
angeloru: letari cum patriarchis. pphetis. aplis
martiribus et confessorib-. Cogita de dotibus cor-
poris tui quib- ipm corpus beatificabit: videlicet
de eius immortalitate impassibilitate: summa agili-
tate et gloriosissima speciositate. Cogita de dotib-

anime quibus ipsa anima implebitur iam beata: quam sunt
 plenitudo scientie quantum ad vim rationalem: reple
 tio iusticie quantum ad vim concupiscibilem: superfluen
 tia leticie quantum ad vim irascibilem. Cogita ex
 his dotibus principalibus quam multa alia magna do
 na et ineffabilia consequeris videlicet securitates ut
 iam non timeas eici: non timeas a carne sathana
 vel mundo vinci. Item libertatem ad faciendum
 quodcumque volueris. Item voluptatem mundissime
 ma et iocundissimam in corpore et in anima. Item amorem
 caritatem: amorem honorem concordiam et perfectissimam
 caritatem. Et breuiter omnia colligendo habebis
 quicquid volueris et quod nolueris non habebis.
¶ Qualiter homo ex memoria bene
 ficiorum dei inflametur ad deuotionem et accendatur
 ad compunctionem. Ca. xxv

Verum ut maiorem habeas fiduciam sperandi et futuram gloriam optinendi. debes nonnunquam signa dilectionis que tibi dominus tuus exhibuit studiose reuolueret et eius beneficia diligenter considerare et tali consideratione accendi quasi quibusdam stimulis ad reamandum. Cogita igitur primum quod sit magnum signum dilectionis dei tui quod te quod toties eum offendisti: toties ad eum terga vertisti: toties ab eo recessisti. toties grauissime

peccasti. quotiens reuertit volebas ipse te suscepit
dolenti peccata indulgere emendantur et corrigentur ad
iuuunt. Dinūmera beneficia naturalia que tibi cō-
tulit si potes. Creauit te et esse dedit tibi ex nibilo
sed esse pulchrum et speciosum sensibile et viuū
quoniam sensibus decoratū. Dedit tibi p̄ceteris crea-
turis inferioribus intellectū quo ceteris animā-
tibus p̄mineres et deū tuū cognoscere posses. et
veritatē ipsarū intelligere: huius intellectui tuo lu-
mē vultus sui infudit et magnā claritatem lumi-
nis naturalis dedit. Dedit tibi mēoriarū qua simi-
llum rerū simulachra reponeres donec alicuius
tibi placeret reminisci. Similiter dedit intellectū
possibiles ubi intelligibilium spēs sterū occurrē-
das collocares. Fecit aīam tuā tante dignitatis
tāteque nobilitatis: vt nihil eas replere nihilve pos-
set ipse illabi nisi scētā et gl̄iosissima trinitas vnus
deus ad eū imaginē et similitudinē te creauit. Quid
plura: Dedit solē vt luceret tibi p̄ diē: lunā vt tibi
lumīnaret p̄ noctem: oēmque inferiorē creaturā ad
tuum fecit obsequiū et ad tuū ministerium ordi-
nauit. Deinde cogita de donis gratie tibi collat
Dedit enim tibi contritionem et dolorem de pec-
catis: et ab iniusticia reuocauit et iusticiā infudit
quod est solius dei: quod tū multis negauit. Dedit
et inspirauit voluntatē quod te velles emendare tem-
pus et locum ordinauit ubi et quā te emendare pos-

tes, et hec omnia multis te melioribus non dedit. Cogita de donis supercellentie que tibi contulit: vide licet quod dedit tibi dilectissimum filium suum. Primo in incarnatione. Nam propter te natus est, propter te crucifixus est. Deinde in altaris sacramento in cibis et potum. Misit tibi spiritum sanctum in signaculum acceptiois: in privilegium amoris: in anulum desponsationis. Et autem te amplius ad amorem deuotionem et compunctionem pietatis eleues: cogita quod multa propter salutem tuam dominus ille magnus pegit. Siquidem locutus est cum patribus, apparuit in figuris: loquebatur in prophetis: eduxit de egipto: induxit in terram promissionis et infinita miracula et mirabilia fecit. Et quid autem fecit hec omnia, nisi desiderio et amore tui: ut tu celorum regnum et eternam beatitudinem posses percipere: ut in cognitione celestium intellectum tuum illuminaret et affectum ab infimis purgaret: hec omnia spem tuam et affectum sursum debent erigere in amorem dei tui. Et autem hec et similes meditationes de beneficiis dei amplius te moueant debes tenere hunc modum: et talem affectum formare in meditando: ut diligenter inquiras magnitudinem et potentiam benefactoris tui qui tibi hec omnia contulit. Nam est potentissimus ut potes videre in rerum creatione. Est sapientissimus ut apparet in earum gubernatione et prouidentissima dispositio: unde per magno debes habere si quid quatuorlibet

modicus tibi tribuerit. Secundo debes aduerte
re et cogitare quanta sollicitudine et quanto deside
rio, hec tibi beneficia tribuit. Ab eterno h tibi da
re disposuit: ab eterno p̄disposuit. Ab eterno d te
actualissime sine cessatione cogitauit et tibi bene
facere ab eterno p̄ordinauit. Sic fuit semp et est
circa te sollicitus sicut erga integram vrbem vel
totum orbē: sic intēdit tibi sollicitus p te ac si va
caret a ceteris. Tercio oīa beneficia diuina gene
raliter hūano generi collata ita tibi d̄bes assume
re et attrahere ac si tibi soli forent collata: vt cogi
tes. Ecce ppter me totū mūdum creauit: et oīa in
eo, ppter me crucifixus est. Et istud nō modicus
ad maiorē caritatē: et gratitudinem te accendet: et
tantis beneficijs ampli⁹ obnoxiū te reddet. Sed
et te ipm debes attendere et mirare: q̄ tam vili: tā
indigno: tā tepido et tam ingrato tanta beneficia
tanto tribuit affectu et amore.

Incipit de tertio gradu hui⁹ ascē
sus qui est in caritate et puritate cordis: et in quo
p̄sistit iste ascēsus: et qualis hō pōt scire qm̄ venit
ad istū gradum puritatis v̄ caritatē. La. xxvj

A premissis ascensionibus
i bus et ascensionum gradibus versatur
om̄is labor incipientiū et p̄ficientiū: et
hucusq̄ magnis laboribus multis do

loribus. vigilijs. ieiunijs. lectionibus. meditatio-
nibus. ope manuum alijſq; deuot] exercitijs ⁊ ope-
ribus pietatis laborāt vt hīc veniāt. Nec potest
hīc ascendere tepidus aut negligens vel remiss⁹
nō mollis aut piger. Siquidē nō est parui labo-
ris in prima ascensione p̄teritam vitam dimittere
plangere ⁊ penitere ⁊ dignos fructus penitētie
facere. S; multo maioris laboris vel saltē longi-
oris est inueteratam cōsuetudinem priorē vince-
re. inordinatam affectionem ⁊ inclinationē ad in-
feriora deserere: immūditiam ⁊ impuritatem ⁊ af-
fectionem contractam expurgare. appetitum gu-
le extinguere. luxurias deprimere. iram ac inuidiā
suffocare. supbias debellare ⁊ sic de alijs affecti-
onibus vitiosis. que oīa spectāt ad purgationes
timoris. Sed adhuc multo plus laboriosum vel
saltem altior gradus est deinde totam animam ⁊
affectiones quantum ad hunc gradum pertinet
ad celestia erigere ⁊ p̄ spem in celestibus habitare.
Ecce quāta ⁊ q̄ magna sit inter ascensionē ⁊
ascēsiōnē ascēsiō. Inter timorē ⁊ spem q̄tū ad p̄-
tem cōsiderationem distantia ascensus ⁊ labor p̄-
ueniendi. Sed qui hucusq; bene profecerit iam
vicinius puritati ⁊ caritati propinquat: licet ad
huc per aliquos gradus euz ascendere oporteat
Oportet em̄ q̄ longo ⁊ diuturno tēpore in istis
duobus gradibus timoris ⁊ spei ascendendo et

descendendo se exerceat affectiões noxias supbi
am iram gulam &c. conetur debellare: humilitatē
castitatem ceterasq; virtutes quodāmodo in natu
ram transformādo. Sunt duo in quibus pfectio
istius tertij gradus puritatis & caritatis consistit.
Primum qd homo iam induit affectum virtutum
& ipm quodāmodo in naturaz transformauit. ita q
virtutes operantur non iam ex timore pene coa
ctus non ex spe remunerationis attractus. Sed
solo bonitatis affectu indito delectatus. & eodem
affectu puritatis & caritatis ipsam maliciā & im
mundiciā perhorrescit amore videlicet & deside
rio virtutis interius habituato. & in interiori de
lectatione virtutum: nec operatur iam ipas virtu
tes reluctando oblectationibus immo ipsarum
virtutum affectus medullitus retinens quicquid
illi virtutum affectui contrarium fuerit: non solū
non corde recipit verumetiam summo detestatur
horrore. Iste est qui operatur bonus propter bo
num: boni delectatus affectu. Nam qui inperata
impugnatione vitiōrum pacis iam securitate per
fruitur & transit in ipsius virtutis affectum: ingē
statum illius boni culus iam totus est retentabit
quia damno intime puritatis nihil credit esse dā
nosius. Nec enim carius ac preciosius quicquā
presenti iudicat puritati: cui pena gravis est vel
virtutum pernitiōsa transgressio. ¶ Hinc nec

reuerentia hūane p̄ntie quicq̄ adiciet honestatē
nec minuit solitudo: sed vbiq̄ secū semp̄ circū
ferens arbitrum: non solū actū: s; etiā cogitatio
nū suarū conscientiam nullam mentis recipit im
puritatem. Scdm̄ est q̄ sicut affectus virtutū est
In eo habituatus mō p̄dicto. ita affectus sit deo
p̄ ardentē amorē vnitus. ⁊ ad diuine voluntatis
beneplacitum semp̄ ex seruoze paratus ⁊ in diuī
na speculatiōe erectus. Siquidem ei adberet per
feruidum amorē ⁊ ad eius intuitum om̄e perhor
ret vitium ⁊ peccatum. eius amore ⁊ intuitu se
lo semp̄ est accēsus. veritatem vbiq̄ zelat. ferues
lapiētie studijs: huic amica sanctitas vite ⁊ mo
rum disciplina: cuius mores erubescunt iactantū
am: abhorret detractionē: inuidiam nescit: sup̄bi
am detestant: oēm humanā gl̄iam nō solū fugiūt
s; ⁊ fastidiūt ⁊ contempnūt: oēm in se carnis ⁊ cor
dis impuritatem vehemētissime abominātur ⁊ p̄
sequūtur: om̄e deniq̄ tanq̄ naturaliter ⁊ qd̄ malū
est respuūt. ⁊ quod bonū est amplectūtur. Dicit est
mōs pinguis i quē q̄ ascēderit ingrediēs ⁊ egre
diēs pasqua inueniet. Ingrediēs int̄ in vi occupi
scibili inueniet gaudiū in sp̄sctō: longanimitatē
benignitates: modestiā ⁊c. In irascibili fortitudi
nem: cōstantiam ⁊ perseuerātiā: patientiam ⁊c.
Intellectu sepe vltra se ascendit ad intuitum di
uine speculationis. licet p̄ speculum in enigmate

Foris egreditur et cognitione et pulchritudine crea-
 turarum in amorem accendit creatoris. Compa istum
 statum ad illum de quo superius fuit dictum. Ad
 fuisse constitutus, et vide quantum iste ab illo distat.
 Hic est status perfectionis. hic est motus puritatis
 et perfectus ascensus perfectionis vere caritatis. Qui
 potest ascendere ascendat: qui potest capere ca-
 piat. scilicet decedat segnes laborem fugientes. Quam-
 uis hic status perfectionis nisi dei speciali gratia
 a nemine acquiritur. gratia tamen dormientibus negli-
 gentibus et non cooperantibus non datur: ergo mili-
 cie spes amor est discedite segnes successive tamen
 possunt repetere et diutius exercitijs appropinquare.
De tribus gradibus ascendendi contra
 tertia impuritatem quibus homo successive disponit
 tur ut deo perfectus possit inherere: Ca. xxvij

Sed quia superius di-
 ctum fuit: quia tertia impuritas cor-
 dis persistit in quadam inhabilitate
 et indoneitate adherendi deo et co-
 gnoscendi eum. Unde etiam affectibus iam
 purgatis et spe recepta forsitan non tamen semper homo
 est idoneus et habilis deo adherendi: et in ipso quie-
 scendi per affectum cum tamen hoc unum esse diximus in quo
 altior gradus puritatis et caritatis persistit. Ideo
 dicendum quomodo homo successive ascendendo fiat ad

hoc idoneus vt sic fiat plenius purus qui terciã
expurgat impuritatem. Tñ iterum oportet te no
uas ascēſiones in corde disponere q̄bus discas
et assueſcas iugiter deo per caritatem adherere.
Pro quibus ascensionibus diſponēdis ſcire de
bes: q̄ xp̄us ieſus deus ⁊ homo dei ⁊ hoīm me
diator: ip̄e eſt via p̄ quam ad diuinitatis notiiciã ſi
mul ⁊ amorē debes aſcendere ſm Augſt. vii. con
feſſio. Ad hoc em̄ precipue xp̄s carnes aſſumpſit
vt qui deū ſp̄ūaliter intelligere nō potuimus per
xp̄m verbū caro factum aſcenderemus ad notiici
am ⁊ amorē ſp̄ūalem. In xp̄i ergo vita ⁊ morte
cōſtitue tibi tripl̄icem aſcensionem per deuota ex
ercitia. Prima aſcenſio ſit vt affectu quodã dul
ci ⁊ deſiderio cordiali. licz quodãmō carnali ad
hereas xp̄o: comiteris xp̄m iugiter circa xp̄i vitã
⁊ mortē affectatus ⁊ eius p̄ntia ⁊ recordatiōe in
tuis exercitijs delectat⁹. In hac prima aſcenſiōe
vel p̄mo affectu potes diuerſimode variare tuoz
exercitiū: ſicut xp̄m in vita multi diuerſimode af
fectati ⁊ variis intentionibus ſequebant⁹. Apoſto
li enim p̄mo ſequebant⁹ eū ſola eius preſentia cor
pali delectati. eius colloquio recreati: eius dulce
dine ⁊ affabilitate allecti. Et tu etiã p̄mo h̄mō ſe
quere xp̄m eſto in ei⁹ comitatu. Cogita q̄ fuerit
eius preſentia dulcis. Cogita corpis elegāciam
⁊ ſpecioſitatē. Nā ſpecioſus forma pre filijs hoī

minu: Attēde suaves ei' sermones ⁊ dulcissimā
doctrinā. et attende modū quo xp̄s se in om̄ibus
habuit q̄ dulciter ⁊ benigne verba illa mellisua
ptulit. Attēde modus quo interius se habuit: qz
ab intra mit' benign' ⁊ suavis. Attēde in eo sen
sus maturū/aspectū venustū. Cogita in xp̄o pro
fundissimā sapiētīā in cordē. venustissimā eloquē
tiā i ore. optimā moꝝ dispositionē in exteriori cō
positōe. Hoc mō apli seq̄bant. Alij quidā seque
bant vt eoz xp̄s sanaret infirmitates. Seq̄re ⁊ tu
eū interdū hoc mō ⁊ hūiliter pstratus adora euz
dicēs. Dñe si vls potes me mūdare vel ihesu fili
dauid misere mei. Quidā seq̄bant eū ppter mira
cula ei'. Et tu mirare potentiam eius in miracu
lis. Naturaz mutat. elementa cōmutat. demones
fugat: oēm qz infirmitatez sanat. Et hīs disce eū
esse deū qui nature suos effectus in primo eis in
didit naturales salua sibi semp obedientia. in om̄i
bus etiā ad effectus supnaturales pducendos
Et similibus modis potes variare exercitium ⁊
affectum in primo ascensu. Sed scias q' licet hec
exercitatio in re spirituali satis utilis sit: scilicet
occupare se circa mores ⁊ gestus iesu christi do
mini nostri: tamen quantum ad ascensum ad chri
sti amorem non sufficit: immo de per se parum
prodest. ¶ Quid profuit inde pilato. herodi vel
phariseis. q' christi mors. vel gestus aut presen

tiam corporales viderūt qui eū imitari noluerūt
Igitur termin⁹ hui⁹ prime ascēſionis ſm Ber.
ſup cantica. erit tibi: vt ſicut apli hoc affectu tra-
cti om̄ia mundi diuitias ꝛc. reliquerunt: ita ꝛ tu
in iſto gradu pſeuerabis vt cor tuū illa ſuaui-
tas occupet ꝛ totus ſibi ab amore vniuerſe carnis ac
carnalis illecebre vendicet. i. breuiter hō cor ſuū
in tali exercitio debet extēdere in affectus ꝛ amo-
rem hūanitatē xp̄i vt om̄is affectus ſuus ꝛ ap-
petitus ad dulcedinē hūanitatē xp̄i transferatur.
Secūds aſcēſus p vitā ꝛ paſſionē xp̄i eſt iam ali-
quātulum altius aſcendere et nō ſolum circa xp̄i
hūanitatē ſe exercere. ſz vt Berū dīc. in homīe
chriſto deū in ventre licet nō deū nudum neqꝫ
nudum hominē: ſz ꝛ xp̄m deū pariter ꝛ hominē di-
ligere: diligere ꝛ adorare. Qultū quidem fructū
in exercitio cōfert circa vitā ꝛ paſſionē xp̄i dñi ſi
quotiens legis vel cogitas xp̄m hoc vel illud fe-
ciſſe vel ſuſtinuiſſe: talē tibi cōceptū de xp̄o pote-
ris formare ꝛ tibi lucide deū ꝛ hominē reſentet
id eſt vnā pſonā ſignificet que ſimul eſt de⁹ ꝛ ho-
mo vt quicquid legi vel cogitas xp̄m feciſſe ſiue
in mortuis ſuſcitandis: ſiue in miraculis facien-
dis: hominē feciſſe xp̄m nō dubites: q̄cquid xp̄m
legis ſuſtinuiſſe. ſiue in manuū pforatiōe ꝛ pedū
cōclanatiōe: deū credas indubitanter ſuſtinuiſſe

et hoc propter persone vanitatem in que diuinitas et hu-
manitas sine naturarum permixtione subsisterunt et hoc cre-
dit quilibet verus christianus: sed quanto lucidius com-
cipit deuotus, tanto in christi vita passione et mira-
culis pinguior erit affectus. Si christum hominem co-
gitas inde tibi dulcis affectio et magna fiducia
quia homo mitissimus: benignissimus: nobilissimus
suauissimus totus decorus gratiofus et formo-
sus. Inde tibi fiducia accedendi: adorandi et faci-
lior conceptus. Nam facilior est nobis humanitatis
noticia ut puta menti impressa: quam dei a mente remo-
tissima. Sed si christum deum cogitas: inde tibi omnia ver-
ba facta: miracula: gestus magis appareret metu-
da: terrenda: horrenda et admiranda. Et sic si vtrum-
que in christo intelligis et concipis, magna tibi nascetur
deuotio: amor et fiducia. Et rursus timor et reue-
rentia. Tertius ascensus est iam per humanitatem christi
ad spirituale affectus assurgere et iam ipsum deum per
speculum in enigmate mentalibus oculis intueri
et sic ex humanitate ad noticiam et amorem diuinitatis
peruenire. Et hic marie abicitur tertia mentis im-
punitas per adhesionem dei. Et per homini mentis iutu-
tum et adhesionem et transformationem incipit quodam-
modo homo vnus spiritus cum deo fieri et extra seipsum tra-
sgredi, et ipsam veritatem intueri, et ad unionem et ad-
hesionem habilitari. Vñ august. viij. confessionum. In
inquit admonitus redire ad meipsum intraui ad

intima mea duce te et potui quoniam factus es adiutor
 meus: et vidi qualicumque oculo anime mee super eun-
 dem oculum anime mee: super mentem meam lucez domini
 incommutabilem: non habet vulgarem et conspicuas omni
 carni: nec quasi ex eodem genere grandior erat tam-
 quam si ista multa multoque clarius claresceret totum
 occuparet magnitudine: non hoc illa erat sed
 aliud: aliud valde ab istis. Qui nouit veritatem no-
 uit eam: et qui nouit eam: nouit eternitatem: cari-
 tas nouit eam: O eterna veritas et vera caritas et
 cara eternitas: tu es deus meus tibi suspiro die
 ac nocte. Ecce hic est ultimus ascensus in hac pe-
 grinatione donec ascendamus ad dei essentialem
 visionem. Sed caueat hic bestia ne tetigerit mon-
 tem: hunc caueat impurus adhuc ne appropiet.
 Nam bestia que tetigerit montem ipsa lapidabitur
 Et etiam circa has ascensiones modum habeas te ex-
 ercitandi: etiam hinc et in precedentibus generaliter modum
 meditandi de vita et de passione christi curamus anotare
De figuris prophetiarum et scripturis circa incar-
 nationem christi: Ca. xxviiij.

Arca opus nostre re-
 deptionis versat materia totius diuine
 scripture. et omnia in scriptura ad ipsum referuntur.
 Ipsum futurum testamentum veteris
 pronunciat ipsum factum et impletum. nouum clarius de-
 monstrat. Cogita igitur quod multa in figuris gestis

factis oraculis apparitōibus p̄ reges pp̄bas sa
cerdotes ipsuz opus p̄cesserūt ⁊ ex hoc intellige
magnitudinē hui⁹ opis qđ erigit gratitudinem.
Cogita tuā in gratitudinē ⁊ in affectōez respectu
desiderij ātiquozū. **D**ertracta ātiquozū desiderijū
Mirare tuā et m̄torū circa hoc op⁹ tepiditatē.

De annūciatiōe dñica. **Ca. xxix**

Cum p̄missis figurat

implēdi venissz impleitudo t̄pis ⁊
x̄po desiderijū p̄m̄ implere placuisset
missus ē angelus Gabriel qđ vrgini
nūciaret dñm incarnādū. **D**ic erul
ta iā patz desideria ⁊ p̄cedētia ora

cula ipleri. Attēde anglī reuerētā ad mariā. **M**
rare dei hūilitatē. **C**ōsidera vrginis exaltationē
nota ei⁹ hūilitatē castitatē aliasqz v̄tutes. **N**ota
eiusdē iaz leticiā erultatōez ⁊ iocundā deuotōez
Nec oblitiscere misterij qđ exhibuit Elizabeth.

Vita christi sub compendio vsqz
ad cenam. **Ca. xxx**

Hinc dei filius cui⁹

magitudinis nō ē finis fact⁹ est p̄
uus infantul⁹. **C**ogita qđ de⁹ puul⁹
vagit ⁊ lachrimat⁹ ē in p̄sepio. attē
de h̄ paup̄tatē. **N**ota hūilitatē āges

lorū mirare cōcursum. Pastorū intuere excubi-
as. Angelorū ⁊ pastorū ausculta colloquiū. Vi-
de Ioseph stupentē. Aspice Mariā iubilantem.
Nota faciē ⁊ dispositionē pulcherrimi pueri. Sz
⁊ attēde paruuli magnitudinē interiorē. Mirare
sapientiā. ⁊ reuerēter osculare p̄sepe pueri. Octa-
uo die circūcidit ⁊ Iesus vocatur. Attēde q̄ si-
ne peccato assumpsit peccati remediū. Cōpates-
re q̄ tam tener puer leditur ⁊ fundit p̄ te sangui-
nem. Cōsidera quō lachrimat̄ exterius: interius
homī cōpatiebatur. Cogita d̄ dulci noīe iesus: Su-
me exēplū tēp̄m circūcidendi. Apparēs deinde
stella fulgida magos duxit ad xp̄m. Cogita ma-
gorū deuotionē ⁊ sequere eos. ⁊ deuotissime of-
fer cum eis xp̄o quicquid habes. i. aiām tuam. Cō-
sidera quātam vilitatē ⁊ paupertatē magi inuene-
rūt: nec xp̄s aliter se disposuit p̄pter magorū ad-
uentū. Nota hic triplex testimoniū de xp̄o nato:
stella: magorū ⁊ iudeorū phibentū testimoniū de
xp̄o vt ne vacilles in fide. Maria deinde xp̄m ob-
tulit oblatōe pauperū redemit q̄si p̄m ogeitū. Co-
gita Marie Anne Simeonis ⁊ Ioseph p̄cessio-
nem: ⁊ deuotus occurre v̄l aspice. ⁊ attēde dulce
colloquū ⁊ magnā deuotionē. Attēde xp̄i simul
⁊ marie matris humilitatē: Christus adhuc par-
uulus fugatur ab herode. Attēde xp̄i patientias
⁊ discē pati. Sequere p̄grinātes: attēde colloquen-

tes: in omnibus disce paupertatem et humilitatem. Ab duo
decimo autem anno usque ad tricesimum imperat glorie in
populo absconditus latitabat: non docebat nec mira-
bilis faciebat: sed dum tam diu tacuit tacendo mari-
me docuit et nihil faciendo maximam quidem egit: do-
cens tenens cito ad docendum surgere nisi sedendo
prius et humiliando. Tricesimo vero anno a Iohanne
baptizatur. Cogita iohannis reuerentiam: qualiter
ad christi tactum tremuit. Cogita christi humilitatem
qui se Iohanni subiecit et omnes iustitiam. id est perfectam obe-
dientiam impleuit. Nota qualiter hic se tota trinitas pro-
narum ostendit: qualiter pater christum ad predicandum misit
dicentes. Ipsi audite etc. De hinc quadraginta
diebus et quadraginta noctibus in heremo ieiunans
postea temptatus a sathana. Cogita christi in heremo
conuersationem: quid tibi fecit: de deuota eius orati-
one et contemplatione. Nota ibi eius humilitatem
quia fuit cum bestiis secundum marcum. Cogita mirandam
christi patientiam a demone portatus et sustinet. Cogi-
ta quomodo sapienter sathane resistit et tibi exemplum con-
tulit resistendi. Virare eius dignitatem: quia ange-
li ministrabant ei. Extitit quosdam abiectos eli-
gens piscatores cum eisdem predicacionis gladio ce-
pit totum mundum debellare. Nota eius communem
vitam cum apostolis. Nota eius dulcem conuersationem
Cōsidera secretum eorum colloquium in domo et in uia
Vide quomodo ipse inter eos est sicut qui ministrat. cum
e iij

eis comedit vna mensa ⁊ scutella. nō habet priuū
legiū ⁊c. Extunc deinceps visus est sup terrā ⁊
cum homibus cōuersatus. Siquidē inter hoīes
ambulans ⁊ vbiq; verbū dei seminās multa mi-
cula q̄ nisi a deo fieri nō potuerūt fecit cecis visū
surdīs auditum restituit demones fugauit: lepro-
sos mundauit: breuiter oēs sanauit. ⁊ tot miracu-
la fecit q̄ vir scribi possunt. Orātib; peccata in-
dulsit. Vbiq; predicabat. Parabolas mysticas
pponebat: in quaz vna pastore se dixit ad ouem
pditam reducendā aduenisse. Nota hic ⁊ attēde
quō frequēter sequebat̄ xp̄m multitudo maxima:
nōnunq̄ quatuor milia vlt̄ q̄nq; milia et̄ias vsq;
ad heremū. Sequere ⁊ tu ⁊ esto circa iesuz vt ver-
ba eius audis: faciem christi ⁊ ap̄torū inspicias
⁊ colloquia ⁊ miracula videas. Volens autē ho-
stiam offerre ppter quā venerat vt se agnū verus
paschalem oñderet. q̄nta die añ pascha assatus a
discipulis a sellum celi terreq; dñs ascendit: ma-
gnoq; triumpho ⁊ laudum preconijs pueris he-
breorum clamātibus osanna in excelsis hierusa-
lem sanctam ingreditur. Nota a sinationis regis
christi hūilitatem. quomodo sedet. quomodo est
ornatus qualem habuit regiam familiam. **L**erne
Iesum hierusalem cum appropinquaret ⁊ vide-
ret lachrimantem ⁊ desilentem magis autem ani-
mam peccatricem.

Um autem iam tem

c
pus patiendi eius instaret. ipse qui
suos semper dilexerat vsq; in finem
dilexit eos. ¶ Siquidem transitu
rus ex hoc mundo cenam fecit ma

gnam mirabilem plenam misterijs et grauidam
sacramentis: ad quam inuitauit apostolos. Desi
rio inquit desiderauit hoc pascha manducare vo
biscum. In qua cena multa mirabilia fecit: immo
mirabilium omnium suorum quodam memoria
le et compendium instituit: dans escam timentib;
se in memoriam mirabilium suorum. Hoc inquit
ens facite in meam commemoratonez. Hieroni.
Hanc vltimam nobis memoriam reliquit: quem
admodum si quis peregre proficiscens aliquod
pignus ei quem diligit relinquat: vt quotiescuq;
viderit possit ei' beneficia et amicitias comemo
rare que si ille perfecte dilexit sine ingenti desiderio vel
fletu illud videre non pot. Ideoq; saluator hoc tra
didit sacramentuz vt semp comemozemur. qz p nob
mortu' est. Hoc igit cu accipim' a sacerdotibus
commemozemur quia corpus et sanguis christi est.
vt non simus ingrati tantis beneficiis. Sunt aut
in hac cena multa tibi' omni deuotione et reue
rentia reuoluenda omniq; pietate, colenda. De
elij

bitare i gl̄e quō in hac cena ip̄e dñs magn⁹ ⁊ lau-
dabilis nimis. pedes discipulorū ⁊ sui traditorū
lauit. inclinans se vsq; ad terraz ⁊ precingens se
linteo. vt nos instrueret sue hūilitatis exemplo
Cogita modus quō xp̄s in hac lotionē se habuit
exterior ⁊ interior. quia exterior hūilime ⁊ di-
ligentissime lauit. Interior summa hūilitate ⁊ de-
uotione opus suū p̄fecit. Respice piissimū magi-
strum ⁊ dñm sedentē ad mensam vnā ⁊ comeden-
tem exscutella vnā cū discipulis. Cogita q̄ abū-
danter xp̄s in hac cena refecit discipulorū corda
infundēs doctrinaz fluentia. Deniq; s̄monē ip̄is
fecit singulis x̄bis ignit̄ quasi amoris facibus
scintillatē quē Iohānes euāgelista ceteris acu-
tius videns ⁊ altius volās solus copiose descri-
psit. Cogita qualiter agnū typicū comedit ⁊ tibi
quō verū agnū ⁊ eucharistie sacramētū māduca-
re debeas figurauit. S; sup̄ hec om̄ia mentalib⁹
oculis ⁊ deuotissimis desiderijs semp̄ recogitare
⁊ ad cor tuū reducere debes ipsuz excellētissimū
sacramētōz qd̄ ibi instituit. mirare xp̄i largissimā
munificētā ⁊ hui⁹ sacramēti p̄fundissimā digni-
tatē. Et dū hui⁹ dignissimū sacramētū facis mēo-
riā in mētē tibi veniant om̄ia q̄ xp̄s p̄ te gessit in
carne. Hoc em̄ est qd̄ ait. Nec quotiēscūq; fecerit̄
tis in mei mēoriē facite. eoz scz que p̄ te gessi in
carne: q̄ p̄pter te homo suz factus. p̄pter te ama-

riſſime ⁊ mlt̄a paſſus: ppter te tandē crucifixus.
Verū quia tibi p tot arduas ⁊ difficiles aſcenſio
nes gradienti adhuc multa reſtat via ⁊ magnus
aſcenſus. h̄c cibus eſt ſumme neceſſarius in hac
via qua graderis. Un̄ et nomen ſumpſit: vt viati
eū appelleſ. Verū. Cor xp̄i egrotis eſt medicina
pegrinātibus dicta: debiles cōfortat: valentes de
lectat: languorē sanat: ſanitatē ſeruat. ſit hō man
ſuetior ad correptionē: patiētior ad laborē: ardēs
tior ad amorē: ſagatior ad cautelam: ad obediē
dum p̄mptior: ad gratiarū actionē deuotior. Ido
neceſſe eſt tibi vt frequēter te ad ſacrā hui⁹ ſacra
mēti prepares cōmunionē. Naſ ſicut h̄c cibus
bene ⁊ digne ſuſceptus magnā ⁊ multam cōfert
anime gratiā. ita ⁊ male diſpoſitis maiorē infert
culpam. ⁊ mortē nō ſul culpa. ſed vitio recipiētis
Sunt em̄ frequēter effect⁹ ſacramentorū ſm diſpo
ſitionē accipiētū vt ad bonū vel ad malū coope
rentur. Et aut̄ ipſus digne poſſis ſuſcipere in trī
bus te debes exercere ad hui⁹ ſacramēti dignam
ſuſceptionē requiſitis: que ſunt corporalis mū
dicia puritas ꝑſcie ⁊ deuotio actualis. Corporalis mū
dicia: interdū eſt de cōgruo: interdum ꝑo eſt neces
ſario requiſita ſm q̄ corporalis imūdicia eſt diuer
ſa: ⁊ ſm q̄ habz variā cauſam ⁊ originem. Puri
tas aut̄ ꝑſcie ip̄a eſt tibi precipue ⁊ añ oīa neces
ſaria. Ideoq; añ reuerendi hui⁹ ſacramenti ſum⁹

ptionem maxime debes teipm fm primā z scdaz
examinationē discutere mō superius posito z sic
ad cōtritionem exercere z ad cōpunctiones infla
mare vt scz doleas de pctis cōmissis: corde: ore:
z ope. z insup de his q̄ facere omisisti. Ac deinde
eo modo quo dictū est accede p̄fessorem z p̄fite
re peccata tua p̄cipue grauiora. sed z poteris cō
fiteri peccata tua notabilia cōmunia z ignorata
Tercio debes te exercere ad actualem deuotionez
que videtur in duobus p̄sistere vt ad sumptionē
hui⁹ sacramenti scilz timorem z reuerētiam habe
as: atq; insup actuali amore vnionis ad xp̄m z
desiderio mouearis. Igit̄ tibi timor inducat reue
rentiā adducēs in ternis obtentib⁹ hui⁹ sacramē
ti p̄fundissimā dignitates z dignissimā z metuen
dā p̄funditatē. Itaq; vt reuerentiā hui⁹ sacramē
ti z dignitatem intelligas z nō insensibilis sine ti
more accedas: diligenter aduerte quis est quē su
mis: quis sis qui sumis. Sumis em̄ euz quē Jo
hānes baptista tāgere tremescit. quē Petr⁹ aplo
rū p̄nceps a se expulit pre fornicatione ei nō audēs
ppināre dicēs. Eri a me dñe qz hō peccator suz
Ipsum quez sumpturus accedis adorāt dñatio
nes: tremunt ptātes. Ipse iste quez sumis erit iu
dex tuus z ei⁹ tribunali iudicādus astabis. Ipse
est in cuius manus anima tua hūc egressa deue
niet ab eo prout meruit receptura. Vide igit̄ q̄no

ta reuerētia debes accedere. Attende q̄ nihil tan-
tum deū offendit quātuz temeritas p̄sumptuosa
z irreuerentia inuerecunda. Cogita deinde tu q̄s
es. Certe homo tepidus/negligēs/vitiosus. Re-
duc ad memoriā qualis sis ex tribus examiatiōi-
bus p̄missis. Cogita deinde q̄ q̄uis mille annis
te preparaueris nullatenus sufficeres ad condi-
gnam sacramēti hui⁹ sumptionez: etiā si oīm san-
ctorū meritis gauderes z angelorū z hoīm puri-
tate floreres. Quō igit̄ audes accedere sine timo-
re/sine reuerētia qui vix ad modicū t̄ps te in cor-
de disponis p̄parare. Time ne dicat. Ecce tradē-
tis manus mecū est in mēsa. si videlicz s̄m Ber-
susceptū christum tradis vitijs superbie/inuidie
z sic de singulis. Time Indigne suscipere ne iu-
diciū tibi manduces z bibas. Non tamen sit
hic timor tantus vt desiderius penitus excludat
z deuotionez tollat. ¶ Nam panis iste s̄m Au-
gustinus: querit esuriam hominis interioris. Nū-
neceffe est te etiam habere desiderium z amorem
Multis autem modis poteris desiderium tuū
Inflamare erga huius reuerendī sacramenti.
sumptionem Non nunq̄ debet affectuz tuum in-
flamare amor vnionis christi vt christum ad te
sepius venientem mentis affectu et intimo pos-
sis cordis desiderio amplexari. Nonnunq̄ vero

trahere debet affectum tuū sanitatis interne desi-
derium: vt cum te vides cōcupiscentijs ⁊ passio-
nibus plenū ⁊ teipm̄ in te deficientē ⁊ p̄ficere nō
valentē tanq̄ medicū piissimū ad te introducas
dñm iesum. cui⁹ nomē dicit̄ iesus. i. saluator. Nō
nunq̄ debet accēdere desiderū tuū ꝑ scia delicto-
rum. Cum em̄ sentis te graubus peccatis deus
offendisse. atq; legis xp̄m hoc sacramētum in res-
missionem pctōrum instituisse: nō est mirum si ad
ip̄sus inflammaris susceptionez. Itē debet trahere
affectum tuū amor ⁊ ꝑpassio. primoz vt scz ꝑ
hāc hostiā possis succurere viuīs ⁊ defunctis ꝛc.
ꝑro maiori aut̄ dsiderio tuo inflammando ⁊ exer-
citādo potes diligenter vltam xp̄i reuoluere: quō
ip̄e infirmitates oim̄ desiderātiū: adorātū ⁊ in se
credentis tulit: ⁊ infirmitates oim̄ ipse portauit
Siquidem mulier accedēs retro ⁊ hūiliter sed et
cū fiducia. tāgens eius sūmbriā est sanata. ꝑec-
catrix pedes ei⁹ osculās est mūdata. Chanaea
dum importune sequitur exaudita est. Leprosi ac-
cedentes curati sunt. Démoniaci: palitici: ⁊ cun-
cta nature monstra dum accedūt ⁊ credūt salutes
consequūtur. Nam x̄tus de illo exibat ⁊ sanabat
oēs: ꝑublicani ⁊ pctōres accedentes veniam ꝑ-
merētur nec eoz cōuiniū desperit. Igit̄ cum fece-
ris qđ in te est. cū reuerētia ⁊ timore: cū desiderio
pariter ⁊ amore accede sperās de infinita dei ꝑie

tate. Cum etiā ad huius sacramenti sumptionē dis-
spofueris te: debes te in mēoria passionis domi-
nicē diligētius exercere. Inter p̄dictos autē duos
affectus / timoris sc̄z et amoris fluctuat mens et
exercitiū deuotorum. et aliqui quidem magis ad
eius sumptionē ardenti desiderio anhelant et fre-
quentius accedūt. Alij timore et reuerentia huius
sacramenti territi attendentes sacramēti dignita-
tem et ppriam vilitatem piculumq; indigne sumē-
tium magis se retrahunt / et p̄ formidine ab eius
sumptione se cupiunt elongari. Verū vterq; esse
ctus recōmendādus est. et interdum ex desiderio
accedere. interdum ex reuerentiā dimittere laudabi-
le est. p̄ loco et tpe opportunis. Et s̄m August. vni-
us cuiusq; p̄scie relinquendum est: quod faciēdū
videtur: Unū t̄m omnibus indubitanter securū est
vt sc̄z nec ex reuerentia desiderium et spem exclu-
damus nec rursus ex spe et desiderio relinquam⁹
reuerentiā et timorem: sed inter vtrumq; affectum
medij fluctuemus. aliqui plus de vno habentes
aliqui plus d̄ alio. Aut em̄ beat⁹ Gregori⁹. Nihil
em̄ nobis securius q̄ sub spe semp̄ timere. Affe-
ctus t̄m amoris absolute loquendo excellit. Sed
quod absolute est melius in casu fit et est multis
periculosius magisq; timendum.

¶ De passione dominica et de tribus

In quibus homo debet se exercere circa passionē
christi. Ca. xxxij

Vadam ad mōtē mir

rhe. Et tu homo deuote si montes
mirrhe. i. amaritudinem penitentie
per carnis mortificationem vis ar
ripere. atq; per timorē et spem ad
montem ascensionez puritat] vis

ascēdere: nihil tibi vtilius q̄ vt nōnunq̄ mirrhā
primam de morte saluatoris tui studeas collige
re. Inde etiā tibi mirrha amara timoris p̄seruans
a putrefactione vitiose delectationis: dum vides
dñm tuum ascendisse montem mirrhe. i. montem
caluarie vel magnitudinem pene p̄pter pctā tua
sustinuisse. Inde tibi nōnunq̄ ecōtra spes ⁊ deuo
tio ⁊ vnguetā p̄ciosissima timoris: amoris: grati
tudinis: cōpassionis et h̄mōi emanabūt. Igit̄ vt
te labor nō terreat: amaritudo non deficiat spes
trahat: deuotio alliciat: gratitudo: amor ⁊ cōpun
ctio cogāt ascēdere mōtē puritat]: p̄us vade spe
culādo ad xp̄m q̄ nō incōgrue pōt dici mōs mir
rhe. p̄pter amaritudinē passionis acerrime. debes
aut̄ p̄mo ad ip̄s ire deuote passionē suā velud mir
rhā p̄mā viuacit̄ colligēdo ⁊ cordi tuo imprimē
do. Et h̄ sit dū xp̄i passionē circūspecte morose ⁊
deuote ruminās diligēter ad h̄am seu fm sensus

Aborū specularō. Secūdo debes ad xp̄i passiones
tāq̄ mirrhā ire ⁊ inde aliq̄ ad tuā vtilitatē trahere:
siue medicinā ⁊ tra vulnera passionum siue exempla
⁊ virtū. Tercio debes ad ip̄s ire ⁊ ex illa mirrhā
p̄ma mētē tuā ad deuotionē pungere ⁊ amorē
inflamare ⁊ teip̄m p̄mptū efficere ad oim tollerā-
tiā tribulationū. Et aut̄ xp̄i passionē ad lram de-
uote relegere valeas: ⁊ circūspecte d̄rigrere: scire
debes q̄ tal̄ meditatio passiois d̄nice simpliciter
ad lram. i. simplicit̄ factā ⁊ gestat̄ penalitates xp̄i
in passioe ⁊ siderare: maxie iducit ⁊ passionē ⁊ de-
uotōez ad xp̄m ex ⁊ passioe. Et at̄ meli⁹ ⁊ passio-
nē ⁊ deuotionē ex h̄mōi meditatioe elicias: debes
summope h̄ qd̄ p̄us dictū ē attendere vt semp̄ xp̄s
quo lucidi⁹ poter̄ vnā p̄sonā ⁊ cipias quē deus
⁊ hoīem eēz fuisse nō dubites: Cū igit̄ legis xp̄s
talē penā sustinisse vel sic ⁊ sic r̄ndisse v̄l tacuisse
cogita sp̄ ⁊ in ⁊ ceptu sic forma vt nomē iesu ubi
deū ⁊ hoīem rep̄ntet ⁊ sic xp̄m deuoti⁹ ⁊ maiorē re-
uerētia asp̄ic̄ m̄roq; ampli⁹ ⁊ patier̄. Si ei h̄iā
no affectu bruto aīali cōpateris. intense afflicto.
quātomagis cōpatereris xp̄o si eū non solum vt
hominem p̄issimum: dulcissimum: mitissimum: no-
bilissimū: amantissimū: gratiosum ⁊ decorū in cō-
ceptu assumeres. verū insup vt deū om̄ipotentē
metuendū: reuerendum. adoraddum creatorez ⁊
iudicem tuum mētis tue oculis representares.

Secundo ut xpo ampli' cōpattar' t penalitates ei'
medullitus aīaz tuā gladio doloris trālsruerberēt
debes xpm in quauis pena pstitutum nō solū re-
spicere quasi exterius summo dolore afflictus. s; etīā
summope eū diligentissime interius cernere
omī dolore repletum t absinthio vniuerse amari-
tudinis inebriatum. Primo igitur quotiēs legi
aliq' penalitatem vel aliqd opprobriū xpo illatū
nō per illud ita accipias xpm passum t sustinuit
se sicut si alius aliquis homo p eandem penā su-
stinuisset. s; indicibiliter aliter t ampli' ultra oēs
hoiem. Cui' causas debes in corde diligēter col-
ligere: quā sunt multuz ad compassionē motiue t
inductiue. Igitur notum est tantum p'cesse vnū
quēq; aliqua pena sensibili torqri t affligi: quan-
to plus aliquis sensuū illam penā tanq' sibi incō-
uenientem sentit. Sed t itez nō est dubiū sensus
alicuius hoīs tanto plus t citius penā sentire t
ex eadem torqueri: quāto sensus illius hoīs fue-
rint viuatiores. Christus aut natura viuacissim'
t cōplexionis dignitate nobilissimus extitit ideo
maximā sustinuit penalitates ultra quēuis aliuz
hoiem. Vide ergo si est aliquis dolor similis sic
dolor ei'. Cogita ergo si tibi vel alteri tenero ho-
mini intolerabilis esset pena. caput spinis pfora-
ri. totum corpus acerrime flagellari t c. quātoma-
gis iesu xpo homini t deo fuit illa pena grauissi

ma in natura sua nobili & delicata. Secdo xps pa
tebatur tm̄ quātum voluit. Nam fm̄ euāgelitā
Iesus turbauit seipsuz nō passio. sed ipse seipm̄
Itē oblatuſ est quia voluit. Sz quia xps passio
nem suā assumpsit p̄ satisfactōe originalis crimi
nis qđ tm̄ fuit: vt totū gen⁹ hūanū iusticia origi
nali spoliaret & ip̄am naturā inficeret eterna beati
tudine spoliaret. Et itē assumpsit passionē & mor
tem vt ip̄e esset hostia sufficiēs p̄ omnibus hoib⁹
& quia dei p̄fecta sunt opera. videt̄ oīno qđ xpus
assumpsit mortem amarissimaz. Vñ Hieremi. O
vos oēs qui transitis p̄ viam: videte si est dolor
similis sicut dolor meus: ac si diceret nequaquā
am̄ mo dicūt doctores qđ dolor eius passio fuit a dō
acerbissimus et afflictiuus qđ excederet dolores
oīm hoīm quos ab initio seculi passi sunt vel pas
suri. Preterea tertio nō modicū aurit xpi dolorē
qđ hāc passionē a tali pp̄lo sustinuit. cui tot bene
ficia contulit. cui merito dicere potuit. Popule
meus quia ego deus tuus: quid p̄ te facere potui
& nō feci: tu nō quid mihi pei⁹ rependere posses
qđ qđ acerrimā mortem inflixisti. Vñ p̄pterea cō
patiens huic pp̄lo orabat. Si possibile est trans
seat a me calix iste. i. ab hoc pp̄lo infligendus: vt
quidā sancti voluerūt. Sz & passio xpi fuit in oī
membro: in omni sensu. Manus gratiose p̄forate
Caput spinatum: totum corpus flagellatum &c

sicut potes p̄ singula currens studiosius p̄scruta
ri. Itē eius passio fuit opprobriosis̄sima derisio
ne: p̄fusione: scādolo: sputatione: capitis velatio
ne plenissima vt nūq̄ simile legisti ⁊ hoc ex maxi
ma inuidiā phariseorū. Itē vt melius amaritu
dinem passionis xp̄i sentias: hoc habe p̄ regla vt
quoties euāgelista ponit absolute aliquā penam
xp̄o inflictāz adde tu in corde valde vl̄ maxie vl̄
seuerissime rē. vt x̄bi gratia. Percussit eū fuus
pontificis: cogita tu valde grauit̄ sicut dubiū
nō est: q̄uis certum gradum p̄cussionis vel affli
ctionis scire nō poteris. Auerte nūc etiā diligēter
in corde collata causas afflictionū ⁊ dolorū inter
norū xp̄isti que forsitan sensibilem penā p̄cel
lebant. Nec aut̄ interior afflictio surgebat primo
ex feruido zelo xp̄isti p̄ hūano genere saluando.
Pro quo tñ ad maiorē p̄tem passionē suā vide
bat infructuosam ⁊ inutilem: licet p̄ om̄ibus esset
sufficiens ⁊ sup̄abundās: nō aut̄ efficiens p̄pter
maliciā multorū. Itē habuit maximā cōpassionē
cum sua matre benedicta om̄ibus amaritudinib⁹
repleta. Itē grauabatur interior pena xp̄isti ex
miseratione iudeorum. Item ex dolore discipulo
rum ⁊ peccato precipue iude. Itē ex nostra ceci
tate ⁊ ingrattitudine. pro qua ⁊ fleuit super hieru
salem dicens. Si cognouisses ⁊ tu rē. Ecce nūc
pio oculo respice christum in passione sua consti

tutum. Lege eius passionem ⁊ respice eum nō so-
lum exterius afflictum, sed interius exteriusq; to-
tum dolorosum: totum afflictum et amarissimis
doloribus repletum. Et valde mirandum est. Si
ita respicis deum ⁊ hominem afflictum, ⁊ tantis
tribulationibus circumdatus, ⁊ nō moueris affe-
ctuosa compassione. De secundo autem quomo-
do tibi vtiliter passionem christi assumere debes
ad fructum ⁊ vtilitatem, ad imitationem scilicet
virtutum vel fugam vitiorum: debes summo co-
namine ad hoc affectū ⁊ intellectū tuū dirigere,
vt in oibus gestis x̄bis ⁊ r̄nsionibus xp̄i q̄ in h̄i-
storia legis passōis dñice sentire possis quō xp̄s
se habuit interi⁹ ⁊ exterius: quō iudei: pilat⁹: ⁊ he-
rodes Maria mater dñi: maria magdalena p lo-
co ⁊ tpe se habuerūt interi⁹ ⁊ exterius. Et sic in-
uenies in christo passo oīm virtutum copiam: et
cōtra oīa vitia summa medicamina. Verbi gra-
tia cū legis. Stetit iesus corā pontio pilato pres-
sive. Cogita p̄mo modus stationis, quō xp̄us se
habuit exteri⁹: quia inclinato capite: oculis in ter-
rā demissis ⁊ sic de alijs moribus hūilibus. Si-
militer cogita de r̄nsione eius ⁊ de modo proferē-
di x̄ba, q̄ humiliter: q̄ leuiter et pie protulit. Co-
gita de mō, quō se habuit interius in his oīnibus
⁊ inuenies eum absq; rancore: absq; inuidia: abs-
q; impatientia humilem ⁊ mitem corde. Sic cor

gita de mō quō se habuerunt iudei exterius quia
horribiliter ⁊ puerse magnis clamoribus ⁊ duris
simis vocibus eū accusantes: clamātes. Re^o est
mortis. Crucifige crucifige eum. Si nō esset hic
malefactor nō tradidissem^o eū tibi ⁊ sic de singu-
lis. Cogita de mō quō se interius habuerūt ⁊ in-
uenies q̄ ex inuidia stridebant sup̄ euz dentibus
suis ⁊ mouebant^r contra euz ex magna inuidia ⁊
iracundia. Sic cogita de beatissima virgine ma-
ria ⁊ magdalena: quō se habuerūt in motibus ex-
teriorib^o quia dolose nō tñ inordinate ⁊ incon-
posite marie dei genitrix q̄ nec vnq̄ venialiter
peccauit p̄ aliquaz deordinationem. Cogita mo-
dum quō se interi^o habuerūt ⁊ inuenies maximū
dolorē ⁊ summā tristitiā. Et si ista bene tractaue-
ris inuenies in xp̄o oim̄ virtutū summā ⁊ cōpatē-
di materiā ⁊ debita medicamina vitioruz. Tertio
quō ex mirra passionis dñice: possis mētē tuaz
tanq̄ pingui deuotōe ex adipe inungere ⁊ ad ca-
ritatē affectū tuū inflamare: d̄bes cogitare: q̄ tu
homo es causa tanti doloris: tātē amaritudinis.
Itaqz vt supra dictū est attrabe tibi hoc benefi-
ciū quasi p̄ te passus sit solū xp̄s. Et inde grati-
tudo orit^r tibi. Nam passus est p̄pter tuā illumina-
tionē: redemptionē: iustificationē: ⁊ glificationē.
Propter tuā illuminationē: vt sc̄q̄reris exemplū
eius: ⁊ intellectus tuus illuminaret^r in cognitione

veritatis. Igitur omnia que legis christum fecisse, alio
trabe tibi quasi propter te solus facta et cogita sem-
per quasi christus dicat tibi: hoc feci ut sequaris
me. Propter tuam redemptionem quia propter pecca-
tum originale eras perpetue damnatus. Cogita er-
go quod grave est peccatum tuum propter quod expiandus tamen
erigitur medicamentum: tamen precium: et inde tibi na-
scitur timor et horror peccandi: et sic de alijs propter
tuam iustificationem. Inde gratitudo oritur quod tan-
tus voluit pati ut tu dignus posses haberi iusti-
ficatione dei. Propter tuam glorificationem et inde
marine tibi erurget amor quod ille qui te non indig-
nit nec bonorum tuorum eget propter tuam gloriam tanta
voluit sustinere. Sed quia homo hunc montem mir-
rhe. i. magnitudinem amaritudinis non potes simul
in corde colligere vel apprehendere, sed necesse est
ut successiue per exercitium recolligas et continue
in corde reponas. Ideo pro faciliore tuo exercitio
passiones christi sub breuibus particulis hic et euan-
gelio collectis, anneximus pro lucro meditationum
et amminiculo exercitiorum.

Passio christi breuiter tacta et particu-
lis diuisa. **P**rima particula. Ca. xxiiiij

Situr celebrata illa so-

i lenni et regali cena, christus deus et homo sur-
rexit atque cum discipulis cepit ad mortem

Inimicis obuiam pperare. Verſi eundo dulci colloquio diſcipulos de ſua paſſione inſtruit ⁊ pre-
muniuit biccs q̄ p̄cuſſo paſtore diſp̄gēde eſſent
oues gregi: petrū p̄muniuit ⁊ q̄ eū negaturus eſ-
ſet p̄dixit. Hec ad ſr̄alem ſenſus ⁊ deuotā medita-
tionē trabēs: aū om̄ia cū reuerētia ⁊ p̄ia dulcedi-
ne recole p̄ſonam xp̄i deus ſimul ⁊ hoīem ⁊ ita q̄
dicit ⁊ loquitur diligenter cū reuerētia ⁊ admirati-
one ⁊ pietate auſculta. Deinde ad tuā vtilitatē ⁊
morū informationē diligētē cōſidera q̄ dulciter
verba ptulit: q̄ benigne ſe habuit: q̄ dulci collo-
quio admonuit. Conſidera etiam q̄ fuit ab intra
doloſoſus ⁊ de morte immlēte p̄riſtat⁹ ⁊c. Deinde
de cogita tertio q̄ p̄ tua redemptione iam incipit
ire ad mortē ⁊ p̄ te imolari ⁊ cōpungere ad deu-
otionē ⁊ lacrimas. Et hec ⁊ his ſimilia p̄tracta
vbicūq; tibi cōuenit p̄m tria p̄us dētā ne ſit op⁹
amodo iterare. Deinde relictis alijs diſcipulis
⁊ aſſumptis dūt̄arat tribus p̄ncipalioribus ad
ipſos colloquēdo ait. Triftis eſt aīa mea vſq; ad
mortes. Sed ⁊ illis relictis ſolus iuit in montem
orare vbi poſt tertias orationē tantus ei ⁊ tā im-
menſus factus eſt horroz ⁊ timor vt p̄ magnitu-
dine horrozis ſanguinē ſudaret in terram deſluē-
tem. qđ de nullo vnq; hoīe quātūlibet afflictio le-
gitur. Et ecce angelus dñm ſuum cōfortat. Pro-
cedens aūt promptiſſime licet mirabiliter penas

horreret inimicis suis obuiat et verbo vnico in
terram pſternit. A iuda patientiſſimus dñs oſcu
lum ſuſcipit. Deinde crudeliter a iudeis capitur
vincitur et trahitur. Tunc omnes diſcipuli relicto
eo fugerūt. Ipſe autē ad domus Anne p̄mo ducit
vbi grauiter in maxillā a ſeruo neq̄ pcutit. Et ſi
volueris poteris te hic diligentius exercere cōſi
derādo q̄s ſit iſte qui ita opprobriose trahitur et
ducit et cogita vt prius q̄ hō benigniſſim⁹: mitiſ
ſimus: manſuetiſſimus. Sed et ſm deitatem cogi
ta q̄s ſit iſte vt te ei ſubdas p̄ rōnis aſcēſus. Cre
de igit̄ et cogita ip̄m veraciter ēē dei filiū: oīm p̄n
cipiū: ſaluatorē oīm et oīm retributorē. Et hec ſit
pticula p̄ma mirrbā dñice amaritudis colligēdi
¶ Particula ſecunda. Ca. xxxiiij.

Itrahitur autē in do
mū cayphe. vbi ſcribe et ſacerdotes
eū expectabāt. Cogita quō t̄p̄s tra
hebāt: qz puerſe et dure. Cogita q̄n
ta auaritate phariſei expectabāt: qz
inuidia plenti. Cū autē a p̄ncipe adiurat⁹ veritatē
ſuiſſe oſeſſ⁹ tāq̄ blaſphem⁹ pcutit ictib⁹ grauib⁹
tāq̄ ſi ſibi falſe nomē pp̄be uſurpaſſe. facie vela
ta pcutit: oſpuit et irridet. et falſum testimoniū cō
tra eū q̄rit. ſz oueniēs nō inuenit. A petro ceteri di
ſcipuli fortioze negat. t̄p̄i tñ reſpectu admonitus
f iij

amarissime deplorat peccatum. Mane autem facto tanquam
latro per plateam iudici adducitur adiudicandus
morti. Videns autem iudas quod ad mortem peteretur
tamen in se doluit quod tam dulcem magistrum suum tradi-
dit ut seipsum pro amaritudine et dolore, laqueo sus-
penderet: et retulit triginta argenteos cum quibus
emptus est ager iuxta prophetiam Dierie. Deinde mul-
tis clamoribus: falsis accusationibus: concurrente
tota populi multitudine: est coram pilato accusatus
Missus et ductus per plateam ad Herodem ab eo
ut fatuus irridetur. Hic diligentissime considera
qualis est qui patitur et ei configurare ut patiar in
nocentissimo: mitissimo: nobilissimo: et amatissimo
Tercia particula. Ca. xxxv

Vante autem iesu huius-
lime coram pilato preside magnus tu-
multus et clamor validus inualuit
clamantibus ipsis iudeis. Crucifige
ge crucifige. Nos leges habemus
et huiusmodi legem nostram debet mori. Tunc pilatus christum
fecit durissime per totum corpus flagellari. et in figu-
ra regis tanquam illicite se regem nominasset multipli-
citer illuditur: ac clamide induitur. Caput spinis
coronat. arundine grauiter oberatur. Et rex geni-
bus fleris irrisorie adoratur. Hic homo diligen-
ter attende modum quo christus se habuit: quomodo pila-

tus sedēs in throno tanq̄m dñs foret xp̄i dñi ⁊ lu-
der eius. Nescis inquit q̄ ptātem habeo dimitte-
di te. Attende modum quō iudei se habuerūt: vi-
de causam cur xp̄s hec omnia sustinuit: nisi p̄pter
te redimendum rē. Intran̄t ⁊ multiplicāt clamo-
res iudei. Si hūc dimittis nō es amicus cesaris
Crucifige crucifige rē. Tunc pilatus timore ce-
saris victus tradidit christū crucifigendū. Cri-
ens aut̄: vt crucifigatur ipse suū portat patibulū
Sequentibus se mulieribus ait. Nolite flere sup̄
me rē. Considera aut̄ hīc quātus ⁊ q̄ gloriosus
rex celi ⁊ terre et dñs sabaoth sit iste q̄ sic illudif-
regis scemate. vt sic ad ip̄m possis egredi per ad-
mirationis aspectū. Est em̄ immensus ptāte: spe-
ciositate: felicitate: eternitate. Admirare igit̄ mate-
statem annihilari: speciositatem decolorari: felici-
tatem tormentari: eternitatem mori.

¶ Particula quarta.

Ca. xxxvi

Actus in montē cal-
uarie incipiūt se lictores dispone-
re ad crucifigendus: cruerē christū
vestibus ⁊ sic de singulis. Cogita-
tu diligentissime modum crucifigi-
onis: hora vi cruceē primo erexerunt ⁊ xp̄s cruceē
deinde ascēdit. Et tūc vide quō pendet p̄mo bra-
chio vno fixo ⁊ altero nō: ⁊ cogita xp̄i patiētiam

et modū quo se habuit: aut certe crucē ponentes
p̄mo affixerunt. et deinde ererūt. et tunc p̄sidera
xp̄m facentem sup̄ crucē manus pp̄rias extenden
tem et q̄ ita erigit. Respice deinde christū in cru
ce lachrimātē. Sicit in cruce. Orat p̄ crucifixoꝝ
bus. Blasphemāt a p̄tereuntibus a phariseis et
latrone. Titulus verissim⁹ et indelebilis scribitur
Jesus nazareus rex iudeoꝝ. Stat h̄go benedi
cta mater gl̄iosa sub curce xp̄i doloribus plena q̄
vtiq̄ tāto amplioꝝ habuit dolorē quāto feruen
tiorē amorē. Eādem xp̄s matrē suā Jobāni cōmi
sit: siūt deinde tenebre p̄ totū mūdū. Clamans p̄
inde hely hely: q̄nta sua foret pena et q̄ hūanitas
a diuinitate q̄damō fuit deserta designauit. Et hoc
p̄pterea q̄ nulla fuit redūdātia viriū sup̄ioꝝ q̄b⁹
fruebat ad vires inferiores q̄bus patiebat. igitur
accepto aceto cum iam nil restaret agendum vel
implendum clamans voce magna spiritum emi
sit innuens q̄ q̄ diu voluit vires sibi retinuit et q̄
nullus animam suam a se tolleret et nisi ipse eam
poneret. Tū precipue Centurio ex hac voce mo
tus dicebat. Vere filius dei erat iste. Et hic consi
dera quali forma christus passus est vt eum stu
deas imitari. Passus est enī sicut verus agnus
liberalissime respectu proximi: seuerissime respec
tu sui: obedentissime respectu patris: prudentis
sime respectu aduersarij. Stude igitur ad habē

ditum habitū sicut effigiem imitationis christi scilicet
benignitatis: severitatis. humilitatis et perspicuitatis.

Particula quinta. **Ca. xxxvij.**

Ossa latronū et crura
cōfringūtur xp̄i aut̄ os nō cōminuitur
vt p̄phetia integra seruetur. La-
tus eius vnus militū aperuit. vñ
sanguis et aqua exiuit. et sacramen-
ta ecclie cōsecrauit. Velut templi scinditur. Sepul-
chra mortuorū aperiuntur: vt inde in die resur-
rectōis eū xp̄o resurgeret. Hic cōsidera quāta p̄ te
passus ē xp̄s et ex omnibus p̄dictis mōtem mirrhe
ascēdere. i. totā passionē xp̄i et amaritudinē et acer-
bitatem reuolue. Passus est em̄ xp̄s iniuriā: con-
uicia: ludibria: supplicia. Sic et tu xp̄i passionem
imitādo amplectere p̄ eo oēm passionem plenam
iniurijs conuicijs: ludibrijs et supplicijs.

Qualiter deuotus in suis ascēsiōi-
b⁹ passionē xp̄i debet dirigere: vt p̄ timorē ascēdat
per spem proficiat: per caritatem deo inhereat et

intellectus illuminetur. **Ca. xxxviii**
S vero vis scire quō
passio xp̄i gēnerat dolores et ita p̄st-
cūt ī p̄ma ascēsiōe: quō timorē cūt
et ita leuat ī p̄mo gradu scēde ascēsi-
ōnis. si vis scire quō sp̄e eleuat et caritatē augz in

tellectum illustrat & affectum informat. debes diligenter in xpi passione & morte inuestigare & inquirere septē veritatis illuminatōes. quarū cognitio añ xpi passiones admodum erat occulta s; in passione: velū est scissum & veritas reserata: vt de his dici possit illd̄ Apoca. Aperta sunt signacula eius septem. Si igitur vis te exercere ad timorē: si vis erigere ad spem respice p̄mū signaculum in christi passiōe reseratū. Est aut̄ signaculū hoc Deus admirabilis de quo in passiōe ostensus est q̄ ipse sit summa sapientia. qui tā prudenter diabolus decipit. nō aut̄ p̄ infinitā potentiā suā violenter oppressit. Secūdo ostensus est in passiōe q̄ ipse sit summa iusticia in quātum quesivit redemptionis precii. Tercio ostensum est q̄ ipse sit summa miā in eo q̄ ipse p̄ nobis tradidit filiū suum vnigenitū. Si ergo vis te exercere ad timorē: q̄d magis timendus q̄ q̄ de⁹ est summa iusticia qui elegit subire mortem potius q̄ iusticia sua relinqueret pctm̄ originale inultum. Si iterum in xpi passione vis te exercere ad timorē: spem & caritatē diligēter lege aptum signaculum fm̄ q̄ est spiritus intelligibilis qui manifestatus ē p̄ xpi passionem esse maxime benignitatis. Et hoc quātus ad angelos qui dñm suū permiserunt crucifigi. Secūdo manifestatum est q̄ sit criminis dignitatis: & hoc quātus ad hoies p̄ quibus xps fuit crucifig⁹

Tertio manifestatum est q̄ sit marie crudelitat̄is
et hoc quātum ad demones qui eū crucifixerunt
Si igit̄ vis timorē incutere, cogita q̄ aduersarij
tui tam sunt crudeles, q̄ nec xp̄o dño peccerunt
sed temptauerūt ⁊ crucifigi fecerunt. Utiq̄ non
pcent tibi: hic temptando ⁊ infuturo si pmerue-
ris puniendo. Si vis spem erigere: cogita q̄ illi
sp̄s angelici tāte sint benignitat̄, q̄ libenter ora-
tiones tuas ad celum deferent ⁊ p te dño suppli-
cabunt. Si vis ad amorem inflamari: cogita q̄
xp̄s tāti te reputauit: tñq̄ amauit: vt pro te redi-
mendo voluit crucifigi. Si incipias ascendere a
cōcupiscentijs ⁊ delectat te p̄ns seclm neq̄ lege
aptum signaculum tertiu qd̄ est mūdus iste sensi-
bilis. Naz ipse in morte xp̄i pbatur esse locus te-
nebrarū, in quo regnat cecitas: qz lucez verā nō co-
gnouit. In quo regnat sterilitas: quia christū in-
fructuosum reputauit. Impietas, quia innocen-
tem christum cōdempnauit. Et ita h̄mōi specula-
tiōe mens tua auellitur ab amore mūdi. Si vero
vis plenius cor tuū forsitan infirmū oblecramē-
tis mūdi abstrahere: exerce te in passione christi:
lege aptum signaculum quartū quod ē infernus
qui manifestatus est esse p christi mortē plenus
om̄i egestate vilitate ⁊ paup̄tate. Quā si hec xp̄s
passus ē ppter pcti delectionē multo magis dam-
nati h̄c patienter ppter iustam operū retributio-

nē. Itē si vis spūctionē ex timore conficere de
 pctis tuis vt p cā a ꝑcupiscētis libereris: lege si
 gnaculū qntū in passioe referatū. i. reatū culpabi
 lē: qui ex hoc mirabiliter ꝑbatur d̄ eo detestabilis
 q̄ ad sui remissionē indigeat tā magno ꝑcio: tam
 grāde piacko: tā difficili medicamēto. Itē si vis
 cor tuū ab amore mūdi aliquiduluz sepatum sur
 sum ꝑ spem erigere. lege signaculuz sextū aptū. i.
 paradīsluz desiderabilē: qui ex passione aperit̄. ꝛ
 mōstrat̄ ē esse loc⁹ plen⁹ gl̄ie leticie ꝛ opulētie: in
 eo q̄ x̄ps ꝑꝑt̄ ei⁹ restitutionē fact⁹ est vilis: paup
 ꝛ miser. Itē si vis te accēdere ad cordis puritatē
 ꝛ ad exercicia v̄tutū. lege aptū signaculū septimū
 qd̄ ē v̄tus laudabil̄: ꝛ iuenies ī morte x̄pi q̄ sit v̄
 t⁹ ꝑciosa / speciosa ꝛ fructuosa. ꝑciosa: qz x̄ps añ
 voluit ꝑdere vitā tpalē q̄ cōtrariari. v̄tuti. specio
 sa: qz in cōtumelijs relucebat. fructuosa: qz vn⁹ ꝑ
 fectus actus v̄tutis infernum spoliavit. celum
 aperuit. perditum restauravit.

¶ De resurrectione dñica. Ca. xxxix

¶ Tercia at die x̄ps victor

t̄ mortis resurrexit ꝛ nos resurrecturos
 monstravit. Si igit̄ christo passo fuis
 sti ꝑpass⁹ nūc resurgēti cōgaude. cogi
 ta dnote qliter aīa x̄pi ad infernū descēdit: qd̄ ibi
 egit. ꝛ d̄ gaudio sc̄toꝝ patrū ꝛ tristitia demoioꝝ

Cogita de timore custodiētū. cogita de custodia
angeloy. circa sepulchrū quoy nūc referē vn? so
lus sedere: nūc stare: nūc sup lapidē: nūc in sepul
chro: nūc duo ⁊ hī diuersimode: p qd oñdit mlti
tudo angeloy circa sepulchrū ⁊ varia visitatio
mulierū. Cogita quō amor ⁊ desiderii magdale
na ⁊ alias feminas freq̄nter cogebat currere ⁊ se
pulchrū dñi visitare. Cogita de varijs xp̄i appa
ritionib?. Cogita de dulcib? ei? colloquijs cū dī
scipulis. Cogita cur xp̄s in galilea voluit appa
re nisi vt tu debeas d vitijs trāsmigrare. Tñ pas
scha dicit trāst?. Sz ⁊ in galilea. i. trāsmigratio
ne ⁊ mutatōe corpm nfoꝝ. i. in regno celoy xp̄m
videbim? post gnalem resurrectionē.

¶ De glōiosa ascensione xp̄i. Ca. xl.

Dicit quadraginta di
es resurrectōis ascēdens xp̄s in al
tū captiuā duxit captiuitatem san
ctoy patrū. Meditare de glōiosa
pcessiōe ascēdētū cū xp̄o. Nā scī
seq̄bant angeli venientes obuiabāt. ⁊ tūc inter se
q̄stiones illas formabāt. de q̄bus Esaias. Quis
iste qui ascē. ⁊c. Cogita de tristicia aploꝝ ⁊ gau
dio. Cogita de angelis redeuntibus ⁊ aplos cō
solantibus. Disce ⁊ tu ascendere ad xp̄m sed per
ascensiones p̄us dictas vt relinquant hic vitium

quia nullum vitium ascendit cum saluatore vtdi
cit Augustinus.

De missione spūs sancti. Ca. xli

Inde de celo domi-

nus in linguis igneis misit spiritū
sanctū. Vide quō deinceps fuerunt
apli cōfortati ⁊ in caritate fundati
Meditare cur spūs sanctus in igne:
cur in linguis: ⁊ cur in vtrisque siml

⁊ cur in alijs creaturis apparuit: ⁊ stude pprieta
tes talium rerum in te habere. Cogita affectus ⁊
dona sancti spiritus ⁊ mltā similia circa spiritus
sancti missionem.

¶ Quē perfecte in hac vita nullum de
pmissis tribus gradibus possimus sumare. Ca. xlii

Stis tribus gradibus

ad puritatē cordis ⁊ caritatē ascē
dimus. In primo siquidem deum
querimus: s; nō inuenimus p ser
uidam videlicet caritates. In scdo

circumeuntes plateas celestis hierlm ⁊ in taber
naculo eius offerētes hostiam vociferatiōis ma
gni desiderij: inueniunt nos vigiles qui custodi
unt ciuitatem: sancti angeli. scz quos per spem
⁊ desiderium contēplamur. S; nec ē ibi quiescē

dum s; adhuc ascendendum. Paululum inquit
 cum ptransissem eos .i. ad tertium gradum ascen-
 disse inueni quez diligit asa mea. Itaq; in pmo
 mudi cōcupiscentia deseritur. In scdo mens su-
 perius subleuat. In tertio quiescit in deo quleta
 Nec tñ putes q; aliquem istorū graduū vsq; ad
 summū vl' pfectū in hac vita possum? ascendere
 Nec em̄ in hac vita possum? om̄es ꝑcupiscentia
 expurgare. cuz neq; ip̄e Paulus pficere inuenit
 id est pfectionē q̄ est in nō cōcupiscere s̄m Aug.
 S; nec q̄ diu uiuim? possum? oēs affectiōes sur-
 sum leuare: quin aliquid remaneat in terra. Corꝑ
 pus quod corrumpitur ag grauat animā: ⁊ depri-
 mit terrena inhabitatio sensum mltā cogitantem.
 S; multominus possum? tam puri ⁊ idonei fieri
 vt possum? iugiter deo adherere. Qm̄ q̄ diu sum?
 in corpe pegrinamur a dño. S; isti sunt grad? ⁊
 pfect? q̄bus nra fragilitas ascēsiōes dbet dispo-
 nere. ⁊ successine q̄ntū poterit pficere ascēdēdo.
¶ De tribus quibus sustentat ⁊ pro-
 mouetur spiritalis ascensio. scilicet lectione: medl-
 tatione ⁊ oratione. Ca. xliij

Verū quia nō est hūa-
 ne fragilitatis cordis semp̄ insiste-
 re ascensionibus ⁊ spūalibus affe-
 ctionibus ⁊ exercitijs: ⁊ difficile est

ascendēti nunq̄ descendere nisi habeat in quo fa-
tigatus requiescat: nisi cibum secum habeat quo
sustentetur in via. Iso sicut superius designatis
tribus descensibus triplicē posuimus discussio-
nem pro ipsorū descensuū pleniori habenda noti-
cia. Ita tam erecta scala ascensionū trīa assigne-
mus sustētamenta in quibus requiescere valeas
fatigatus quibus possis terreficere deficientē in
via. Sunt aut̄ tria ista. Lectio: meditatio: oratio.
His tribus innititur ⁊ p̄ficitur om̄e sp̄iale exerci-
tū. Hec sunt quodāmodo cibus in via. Quā sic de-
dedit corpori panē vinū ⁊c. ad sustentationē suā
ita p̄missa trīa cōtulit deus aīe in hac pegrinati-
one p̄ sua refectione: vt dicit Aug⁹. Lectio autē
magis p̄tinet ad primū ascensionis gradū qui in
timore p̄ficitur. Nam lectio p̄m Hugo, ad incipi-
entes p̄tinet qui vtiqz in p̄mo gradu a timore cō-
cipiunt ⁊ p̄turiunt sp̄m salutē. Meditatio magis
spectat ad p̄m gradū. i. p̄ficiētes qui iam lectio-
nibus instructi sciūt secus in corde suo deambu-
lare. Oratio vero quāuis ad om̄s spectet ascensus
precipue tamen ⁊ proprie ip̄is cōgruit qui in ter-
tio ascensionis gradu incipiūt deo adherere. Est
enī oratio hominis deo adherentis affectio ⁊ fa-
miliaris quedā ⁊ pia allocutio. Sed videamus
quomodo ista trīa nos in ascensionibus premis-
sis promouent ⁊ adiuuant ⁊ sustentant. si debite

dirigantur & discrete assumantur.

Qualiter sacra lectio adiunat & sustentat ascendentes: & qualiter sit ad pfectum spiritalem ordinanda & dirigenda. Ca. xliiij

Nitur timore percussus & cōpunctōe de p̄sus: affectu quoq; & desiderio ascendendi inflammatus lectionem tibi arripe ad tuum pfectum ita videlicet, ut te semper ad ascendendum admoneat: ad p̄ficiendū hortet ut quicquid legis ad ascensum puritatis & caritatis tibi p̄ficiat vel vias ascensus p̄ sctā opera & exercitia ostēdendo: vel affectū tuū ad ascendendum inflammando, timores incutiendo vel p̄ spem subleuando. Itaq; ut quidā ait Christiano p̄ hoc lectio admonitio debet ēe nō occupatio. Hoc autē facile fiet si s̄m doctrinā Augusti. in itū cū volueris legere sit timor dñi. si videlicet timor intentionē & affectū tuū regulet, ut nō nisi p̄fectus q̄ras spūalē ad cordis puritatē. & sicut ille sanctus Antonius de quo refert Gregor in. iij. dialogo. nō querat scientiam verborum: sed fletum compunctiōis inquirat: quatenus p̄ hoc exercitata mēs tua inardescat. & īma deserēs ad celestia bona tendat. Sane ut tibi lectio pro spiritali ascensu sit fructuosa mltā sunt tibi attēdenda: videlicet quid le

gis: quā legis: quō legis: et ad quid legis. Quid le-
gis. Nō em̄ leges om̄ia quāuis etiā vtilia eque p̄fi-
ciunt ascendenti. Vñ illarū scripturarū lectioni-
bus magis debes incubere quā tuū affectū magis
inflamant ad spūales p̄fectuz et ascensum quā que
in rebus difficilibus et curiosis illumināt intel-
lectum et acūt curiositatem. sicut sunt materse di-
sp̄utabiles. Lectio etiā difficiliū scripturarū non
reficit animū teneriores. s; nōnunquā frangit eius
intentionē. Illos autē libros precipue d̄bes lege-
re qui vel instruat te de moribus: de extirpatione
et natura vitiorū. de exercitijs virtutū et spūali pro-
fectu: vel illos qui in te augent deuotionē et infla-
mant affectuz ad xp̄m et ad celestia. Et si interdū
alios legeris quāuis ex causa statim debes redire
ad materias deuotidis. Quale em̄ habes cōtinu-
um studiū in scripturis talē tibi formas affectuz
tale sentire: et talia sepe meditaris. Secūdo d̄bes at-
tendere quā legis. Lectio em̄ vt sit fructuosa non
debet esse ex abrupto et casu fortuito. s; tpe et hoc
firo. Homo p̄cipue debet diligenter animū ex sa-
cra lectiōe reficere vt habeat vt in suis exercitijs
cū melius nō occurrit: memoria occupet. Itaqz
lectio nō nos retineat in se occupatos: s; vlius
dirigat ad deuotas meditationes et spirituales
orationes. et ille sua dulcedine et affectiōe dirigat
vlius in opus et seruāt delectabiliter opantes.

Tertio debes attendere: quō legis. Sūt em̄ qui li-
bruz ex toto añ peurrūt anteq̄ incipiant. alij nec
vnū foliū student in p̄ncipio statim: deinde aliud
folium in medio vel in fine ⁊ sic casualiter peur-
runt. Fastidiētis aut̄ stomachi: vt quidā ait. ē ml̄
ta degustare q̄ vbi varia sunt ⁊ diuersa inquinant
nō alūt. Tu hō integrū librū tibi elige qui p̄posi-
to cōueniat: mores infor̄met: deuotionez augeat.
quē timore dñi (vt dictū est) p̄cedēte a principio
vsq̄ ad finē cōgrua deuotiōe ⁊ debita reuerentia
debes studere. Quarto debes aduertere ad quid
vel p̄pter quid legis. Et certe principalis inten-
tio tua. sicut in om̄ibus exercitiis debet esse puri-
tas cordis nō vanitas: non tm̄ vt scias: s; multo
minus vt sciaris: s; vt tibi p̄ficias ⁊ aliis p̄ tuo
modulo. Debes igit̄ vt immediatius lectionē ad
puritatē referas semp̄ aliquid de lectiōe extrahere
quod tuo p̄posito cōueniat qd̄ mēoriam occupa-
pet. qd̄ te ad p̄ficiendū admoneat. vt sis animal
mūdum qd̄ cōsueuit ruminare. S; ad alios fru-
ctus potes in lectione querere: vt scz nūc legēdo
nūc orādo: nūc opando exercitia varies: ⁊ tediū
mentis deuites. ⁊ ita te teneas stabilez. Stude
ergo in om̄ibus que cōsueueris exercere delectatio-
nem aliquā inuenire. Delectatio em̄ seruat opan-
tem in ope. Time in om̄ibus tediū mētis. Et hic
debet tibi esse vn̄ in om̄ibus finis. vt te serues p̄

fuerantē delectabiliter in tuis opationibus ⁊ exercitijs. Item vt lectionez immediate dirigas ad puritatē. ſepius lectionē oratio interrūpat: vt de lectione formes affectum ⁊ de affectu surgas ad orationem. Nec de lectione.

Demodo meditando. Ca. xlv

Meditatio vō dicitur cū ea que legisti vñ audisti studiosa ruminatiōe in corde tuo diligenter pertractas ⁊ per ea affectum tuum circa aliquod certum inflamas vñ illuminas intellectum. Itaq; ascendens: ⁊ tam in spe p̄ficiens frequenter in corde rumina p̄cipue que te ad p̄fectū inuāt puritatis que timorē incutiūt: vñ augeant amorē. Et aut meditationes tue tibi sint fructuose: ⁊ vt faciliter assueſcas bonis meditationibus: duo debes diligēter cōsiderare. Pr̄mū est vt animo tuo de quibusdā vtilib; materijs p̄uideas quibus int̄ p̄ficiat ⁊ fructuose occupet. Siquidē vt aut̄ sc̄ti aia tua est sic mola quicquid ei imponitur molit si nil imponit se consumit: ⁊ vanis ⁊ ociosis implicat. Si aut̄ nil certi vel determinati: ad quod vtilioribus non occurrētibus recurras: tibi p̄figas: necesse est te quibuslibet rebus occurrentibus aditum in te prebere. Facile enim cor tuum quibuslibet occurrentibus: adhe-

ret si non intense alicui sit affirium. Sed et si non
 habeas aliquid ad quod recurras sepe pponis
 deuote meditare. et anteq̄ occurrat vñ mediteris
 perit ppositus: voluntas negligitur. et rursus in-
 cidis ociosa. Que autē materie tibi sint vtiliores
 ad meditādū et pficiūt tibi ad ascensum: superius
 audiuisti. Sunt em̄ memoria peccatorum tuorū
 memoria mortis: extremi iudicij penarū infernali-
 um: memoria celestis gl̄ie beneficiorū dei et passi-
 onis dñice. et si qua h̄ mōi. Has etiā meditatiōes
 fm̄ tempora poteris variare: illas assumēdo que
 tpi cōgruūt et p tpe deuotioni magis deseruiūt vt
 tpe quo peragitur v̄l recollitur in ecclesia memo-
 ria dñice passiōis tu te ecclesie cōforma meditati-
 ones tibi formās amaritudinum et passionū xp̄i.
 Sic facito et in alijs festiuitatibus p̄cipuis eccle-
 sie vt circa materiā festi versetur tuum exercitium
 iuxta consilium beati Bern̄. Secundum est q̄ li-
 cet homo om̄i tpe omni hora p sua fragilitate n̄
 t̄i debet vt aīam suam repleat sanctis meditatio-
 bus et spūalib⁹ ac deuotis affectōibus. p̄silio tñ
 bti Hiero. debet sibi ipsi hō aliqs horas d̄putare
 q̄bus singulari⁹ aīam exerceat scopendo q̄damō
 sp̄m et incalefaciēdo ad spūale desiderii. Ad h̄ at
 fm̄ Hiero. marie ueniēs ē hora matutina. Hac
 ei hora hō maḡ ē sobri⁹ et ad spūale exercitiū me-
 li⁹ disposit⁹ et necdū inuolut⁹ mūdantis tuncib⁹

Hac igitur hora hō debet p̄cipue niti: vt se exci-
tet in aliquā deuotionē qm̄ frequēter homo p̄ to-
tā diem in tali desiderio remanet ad qualem se de-
mane excitauit. Tunc igit̄ homo summo conami-
ne studeat aliquā deuotionē a dño petere vel per
deuotus exercitium ip̄e studeat in corde p̄ducere
deuotis meditationibus se exercendo ⁊ se p̄parā-
do ad matutinas suas legendas vel cantandas.
Similiter faciat de vespere anteq̄ vadat dormi-
tū. Tūc em̄ in horrore visionis nocturne: qm̄ solet
sapor ceteros hoies occupare: ip̄se diligent̄ stu-
deat venas diuini susurreij percipere orās dñm
post quotidianā exarniationē quā tūc factur̄ est.
vt indulgeat q̄ male egit. ⁊ gratias agat d̄ his q̄
laudabiliter adimpleuit. Sed ⁊ cōtra timorē no-
cturnus: tūc acrius p̄ affectus puros: p̄ oratiōes
deuotas se armabit. Et si sacram scripturas tunc
legeris sit lectio tua p̄cipue d̄ materia aliqua de-
uota: ⁊ nō de veteris testamēti historia: sicut cōsu-
lit. **b. Benedictus.** **Q** aut̄ dictū est d̄ meditatioi-
bus. vt certis tp̄ibus singularius exerceant: id
idem multus expedit in om̄ibus exercitijs vt sci-
as qm̄ vnūq̄dēq̄ sis arrepturus. ⁊ qm̄ ad aliud te
versurus vt habes tpa orādi tpa legēdi vt om̄ia
fiant ordinate. Vñ Augst. Optima est governa-
tio vt om̄ia suis tp̄ibus distributa gerant̄ ex ordi-
ne. ne animū humanū turbulentis implicationi

bis inuoluta pturbent.

De oratione & mō orādi. Ca. xlvj

Rationē vero quocūq;

q; pergis: ubicūq; fueris: in domo
in agro ipsam tecū sūme: ad ipsam
semp habe refugium & recursū. De
bes autē circa orationē quattuor at
tēdere. Primo de affectu oratōis: qualē videlicet
orandi debes affectū induere & qualē modū orā
di assumere. Secūdo quales orationes breues an
pliras debes legere. Tertio p quib; debeas ora
re. Quarto quō te habebis in oratione & de atten
tione mentis in oratione. De primo igit scias q
vigor orationis & virtus surgit ex affectu oratio
nis. Magis em̄ audit deus desiderium cordis q
clamorem oris. Ideo semp affectū aliquē & desi
deriū tibi assumes & indues sūm modum exercitij
vl meditationū quibus p tpe occuparis vt semp
oratio tua pcedat d radice cordis nō tm̄ ex labijs
oris pcedat semp vl ex affectu timoris: meroris:
dilectiōis: admiratiōis: cōgratulationis &c. Und
breuiter vt modū habeas sūm p̄dicta. Si te in pri
ma examinatione discussieris & inueneris pctā tua
multiplicata sup numeruz arene maris: forma in
te affectum hūilitatis vel meroris: & assume pso
nam serui qui dñm suuz offendit & ex tali affectu

forma orationē dicens. Scdm multitudinē miserationē tuarū de iniquitatē meā. Si in scda et tercia exarnatiōe te discutiens inueneris cor tuū repletū malis concupiscentiis et vitiōsis desiderijs forma iterū affectū hūilitatis et assume psonam infirmi aduocantis medicū et dic. Sana dñe animā meā quia peccaui tibi. Itē nō est sanitas in carne mea: a facie ire tue. non est pax ossib⁹ meis. Quā iniquitates mee supresse sunt caput meū etc. Si te in scdo ascensu in timore p meditationes mortis: vel iudicij vel inferni exercueris assume affectū timoris et assume psonā rei astantes corā iudice cum timore et tremore quasi iam cōuictus pro quē de iure pferenda est sentētia et dic. Noli me cōdemnare. Nō intres in iudiciū cū seruo tuo etc. Vel dñe ne in furore etc. Si autē in spe te exerces p memoriā regni celoz. assume affectus amoris et ora ex feruore cordis dicens. Quas petij a dño hāc reqrā vt in habitē in domo dñi. Itē quē admodū dñs desiderat ceru⁹ ad fōtes aq̄: ita dñs desiderat aia mea ad te de⁹. et sic d alijs affectōib⁹ quos ex istis formare poteris et assumere debes sicut ex exercitiū tuū erigit. et meditatio tua requirit. De scdo debes scire qd aliqs formare debes oratōes plūriores: aliqs breues. Plūriores dicim⁹ horas canonicas vlt aliasilia scz ad q̄ aliū de obligarijs vlt volūtarie assumis. et an has oratōes semp

debes facere quod admonet ppheta dicēs. Sco-
pebam spm̄ me. rē. donec incalescat spūs tuus ex
denota meditatioe ⁊ affectu ⁊ desiderio vel exte-
more merore v̄l amore rē. Et hoc p̄sertim añ ma-
tutinas ⁊ vesp̄as: assumendo meditationes: de
extremo iudicio d̄ peccatis tuis: de hora mortis
de penis inferni: de beneficijs dei: de passiōe xp̄i
fm̄ q̄ tunc ibi cōuenit. Alie aut̄ sunt oratōes bre-
ues quas beat⁹ Ang⁹. iaculatorias vocat in ep̄-
stola ad H̄robā. Et has sicut sancti patres con-
sueuerūt debemus cōtinue in p̄mptu habere. sem-
per ignitis desiderijs emittere formādo de lectio-
ne affectum ⁊ dicamus. Declaratio s̄monū tuoz
det intellectum rē. Similiter oratio interrūpat me-
ditationē: interrūpat opationē. Sed hic nō opoz-
tet tantā fieri mētis p̄paratiōe: sufficit em̄ ex me-
ditatione deuota iam p̄ntu: mentes aliquoaliter ad
dñm eleuare. Pro tertio vero scias q̄ q̄uis cor-
poris necessaria etiā sint a deo petenda mltroam-
plius ⁊ sepius debemus orare pro diuina gratia
pro remissione peccatorum pro adeptiōe regnū
celoz: p̄ expurgatione vitioz ⁊ acquisitione vir-
tutis. Marie aut̄ ⁊ q̄i semp añ oculos versetur id
vitiū ⁊ tra qd̄ p̄ncipali⁹ pugnam⁹ sic infra dicit̄.
p̄ cui⁹ extinctoe ignitis debem⁹ orare desiderijs.
Sed ⁊ debes orare non solū p̄ teip̄o sed exemplo
vniuersalis eccl̄e debes interdū orare p̄ defun-

ctis in purgatorio p amictis tuis si tēptati: si tri-
bulati: si infirmi: si peregrinātes. De quarto scias
q̄ in breuioribus orōnibus quas utiqz habebis
creberrimas magis expedit vt ex affectu cepto
vl' meditatiōe formata: ita te habeas in oratiōe q̄l
deo p̄nte colloq̄reris petēs ab illo gratiā aliquā
vl' tēptationū liberationē formās te ex te v̄ba fm
tuū affectum vl' assumēs v̄ba ad illum affectum
deseruentia iam cōposita et formata. Sed hunc
moduz in pluriorib' orationib' difficilius ⁊ gra-
ue maxime capiti est cōtinuare. ⁊ ergo oportet vt
duote atredas qd legas ⁊ inde moderate formes
affectum ⁊ deuotionē ex sensu in oratiōe: custodi-
ens cor tuū ab euagatiōe. Interdū cum te in ora-
tione cōscia v̄get: ⁊ r̄pm fiducialiter timore p̄cul-
sus adorare formidas: fm cōsiliū bñ Job. con-
uertere ad aliquē sc̄tōz ⁊ deprecare euz vt oret p̄ te
qd genus orandi dicit̄ postulatio. Llama: Sc̄tā
maria ora p̄ me ⁊c. Sz ⁊ pro breuius ⁊ magnis
oratiōibus habe tpa cōstituta. Breues aut̄ ora-
tiones maxime d̄bes arripere qm te temptatio cō-
prehendit ne te deiciat. Nū eribis domū vt dñs
custodiat introitum tuū ⁊c. sic sancti patres con-
sueuerūt fm Hiero. Item quotiens tibi peccatū
innotescit siue p̄ admonitiōe alterius vel tui ex-
aminationem. ⁊ sic de alijs.

Incipit ascensio tertia qua debet

lando vitla ascendimus de virtute in virtutem et vi-
res anime destitutas rursus reformamus precipue
de duobus que impediunt ascendentes ascensu
spirituali.

Ca. xlvij

Ene cor hoīs altum

ppheta describit ad cul⁹ summita-
tem v⁹ summū apicem non nisi tot
ascensioibus pueritur. Nec mirum
tū si altus dicit ipm cū superior ei⁹
portio si bene esset ordinata imediate deū attinge-
ret et ei soli subesset: ita vt nō in supiori parte mē-
tis tue stares adō alte respiceres vt ipm deū cer-
nere posses. q̄nis nō p̄ essentiaz p̄pter tuā inido-
neitatem vel oculoꝝ adhuc impuritatē et infirmū
tatem. Igit̄ altus mōs est hūana mens ad quem
ascensiones in corde disponim⁹. S; vtinā labor
esset solus mō ex altitudine ascensus et multitudi-
ne graduū ascensionū essetq; alias via tua ab ho-
stibus essetq; plana et directa ad ambulandū in
eo. Sed nūc hec duo plurimū impediunt et retra-
hunt ab ascensu videlicet multitudo hostiū ascē-
sum ipsum obsidentium. et ignorātia viarum. Si
quidem ipsa via q̄ ducit ad vitā arcta est a dextris
et a sinistris ab inimicis circūclusa: qui ascenden-
tes p̄ eam mittētes sagittas ignitas grauiter vul-
nerant. Ipsi eū hostes viā obsidentes: intendūt

arcum vt sagittent tendentem ad cor immaculatū
et cordis puritatem. Vincula etiā. i. rerū inferiorū
affectiones ad pedes pñciūt vt ita laqueis suis
vel infra trabāt: seu a dextris vel sinistris a via re
gia precipitent: ita vt videas mille cadētes a fini
stris vie huius: decem vero milia a dextris eius. Vñ
et ipsi inimici simul narrauerūt vt abscederent la
queos atq; adeo occultauerūt vt dicerēt quis vt
debit eos: Sed et via ipsa multa habet diuerticula
Sunt em̄ circūquaq; a dextris et a sinistris iuxta
viam multe semite que videntur bone. sed nouissima
earum ducunt ad inferos. Sed et inimici magis
nituntur sepe decipere vsarum seductione q̄ oppri
mere violenta temptatione. Induūt em̄ ipsa vitia
frequēter splendore et decorē virtutū et iungunt
se ascendentibus quasi altunde et non de parte ad
uersariozū venientes. quem admodum gabaonite
populum dei deceperunt.

¶ Qualit̄ vitia vires aīe occupant et
impediunt spiritualiter ascendētem. *Capitulum viij*

Sicut autem superius
diximus vires et potentie aīe cōcupi
scibilis irascibilis. et aīe affectōes q̄
a deo homī fuerūt date: vt quoties
ipse hō supra velle ascendere vel infra
descēdere p̄dictē em̄ vires vt supra ascendētem et

infra descendentē sine labore & sine timore inimico-
rū dberēt deducē cū q̄ete. In casu at̄ p̄mi hoīs
ip̄e vires d̄stitute factē sunt strarie & castrametati
sunt ibi inimici n̄ri. Supbia etem̄ vitioꝝ regina
& sane p̄mogeita ip̄a nūc in h̄az viriū arce hitat
& loco superiori: & in reliquis affectiōibus & po-
tentijs & appetitib⁹ iuxta viā q̄ te oportz ascēde-
re cōstitut⁹, septē duces, .i. septē vitia capitalia d̄-
sp̄osuit ad viā custodiendā qui calcaneum obser-
uant ascēdentis. Itaqz sicut ex sup̄ius dictis ap-
paruit qm̄ via graduū directa est p̄ castra cōcupi-
scibilis & irascibilis &c. que sunt ab inimicis pro-
pter lapsum p̄mi hoīs quodāmō possessa, vide-
licet gula luxuria &c. Ideo oportet te successiue
contra vitia ista que in p̄missis viribus commo-
rantur prelium arripere, atqz cōtra cōcupiscenti-
as ex p̄mo descēsu in nobis surgentes continue
preliari. Et ita tertia ascensio cuius gradus nūc
disponimus quodāmō ordinatur cōtra p̄mū de-
scensum in Adam. Non est autem ista ascensio su-
pra p̄missas ascēiones altior, sed collateralis
vel certe vna & eadem est ascensio cum p̄missis
diuersis respectibus & modis varijs exercitandi
Ipsa est autem p̄iores ascensiones promouens
et adiuuans rectificans & preparans, sine qua
nullus potest in p̄missis ascensionibus am-
bulare.

De quibusdam vitia deserentibus
et se ad alia spiritualia conferentibus et de origi-
ne affectionis. Ca. xlix

Nrauerunt igitur nonnul-
li et directam viam ciuitatis habita-
culi non inuenerunt, qui dimissis in
se vitijs regnantibus ceperunt per
magnas deuotiones et alta et ardua
exercitia spiritualia ascendere. Nam qua hora non
putabant hostius insidijs et venatorum laqueis sup-
plantati sunt seroque sunt experti quod non est tutum co-
habitare serpentibus concupiscentiarum et motibus
habituatis vitiorum. Siquidem ut ait, Grego. Non
nulli ordinem certaminis ignorantes edomare gu-
lam negligunt et iam ad spiritualia consurgunt et ad
multa sepe quae magne sunt fortitudinis faciunt, et tamen
postmodum per carnis illecebram omnem quod fortiter ege-
runt perdunt, et dum venter non restringitur per car-
nis concupiscentiam simul cuncte virtutes obrun-
tur. Et eodem modo dicendum de alijs vitijs. Nec
est autem tutissima via: in hoc securissima deuotio: dul-
cissima et pura effectio: cuius videlicet in ordinatis
affectionibus ab anima repulsis delectamur actibus
virtutum interius, hoc enim est vere in domino delecta-
ri in caritate, scilicet castitate et humilitate. Alie vero in-
terdum deuotiones praesente deceptorie. Sane ut

sup hoc quantum ad pñs sufficit habeat aliqua
discretio. Sciendum q̄ deuotio in pposito dicit̄
dulcis quedā affectio v̄l inclinatio affectuosa ad
bonū: v̄l incitatio q̄dam dulciter trahēs affectus
Talis aut̄ delectatio: v̄l affectio potest esse duplex
v̄l dupliciter oriri sic ad ppositū sufficit. Nam ē
interdum talis affectio subito veniens ⁊ cito trā
siens q̄uis nōnunq̄ uehemēter ꝑcutiens. Et ista
videt̄ oriri ex desiderio alicui⁹ appetibil̄ v̄l ama
bilis v̄bi gr̄a. Cum hoī aliqd̄ delectabile p̄ponit̄
siue ab extra ꝑ auditum siue ab intra ꝑ suggestus
statim affectio amoris ad hoc hortat̄ quē deinde
sequit̄ motus ad ꝑsequēdum ⁊ dicit̄ desiderium.
v̄l fuga ad repellēdū. ⁊ dicit̄ odiū. Et isto mō se
pe incipētes hñt duotionē ad bonū. vel odiū de
malo ⁊ dulces inclinationē saluo dono dei. qd̄ de
sup frequēter infunditur: imo hō hoc mō sepe ho
mines sceleratissimi ⁊ in peccatis mortalibus cri
stentes habent tales affectiones: maxime autem
mulieres ⁊ homines molles. leuiter fm̄ appetitū
mobiles ⁊ fm̄ desiderium agitabiles. frequenter
em̄ tales cum audiūt de regno celozū cōmouent̄
desiderio cupiētes dissolui ⁊ esse cuz xp̄o. Sed ⁊
vana gloria sepe uehemens desiderium ingerit
dulce ⁊ quasi melle intorricato linitum. Hoc mō
afficiuntur homīes vani audiētes legi de aliquo
forti p̄liatori ad quē ꝑpter fortitudinem auditas

amor eorum fuit inclinatus. Tunc cum tale postea audi-
unt victum vel occisum misericordia commouetur. et nonnumquam va-
nissime lacrimantur. Et multi sic de facili concipiunt
interdum momentaneum et subitaneum ad aliquid bonum
affectum ita de facili ad mundum vel ad carnem gulam vel
luxuriam redeunt. Tunc multi homines decepti sunt quorumdam
talem affectum quasi magnas deuotiones multifarie ex-
tollentes. Verum est et si homini affectus fuerit circa glo-
riosam carnem christi nequaquam in eo meritum caritatis
vel de deuotionis consistere arbitrandum est. sed in tantum esse
utile et arripendum quantum inordinatas affectiones
et passiones vitiosas per ipsum extirpamus vel extinguimus
ut supra etiam fuit tactum. Nec tamen talis affectus
respuendus est: sed tenendus et in ammiculum carita-
tis et contra vitiosas affectiones in adiutorium est as-
sumendus sed meritum caritatis et de deuotionis in eo non
est collocandum vel ponendus. Tunc Hugo in libro de
amore. Nec putes quod secundum momentaneos affectus
dei estimandus sit amor sed potius secundum continuam hu-
mane voluntatis qualitates. Multi autem hic decepti
sunt meritum et perfectionem in hac dilectione vel
inclinacione affectuosa requirentes. Sed ut ex di-
cta origine et causa considerare poteris affectuosa
dilectio vel talis dulcis inclinatio etiam circa carnem
christi vel quecumque huiusmodi interdum plus
afficit. minus diligentem et minus perfectiorem.
Non enim tantum diligit quisque quantum hanc

dilectionem sentit. & quātum sibi in illo statu diligere videtur. sed quātū in virtutibus in humilitate videlicet & patientia alijsq; virtutibus & caritate fuerit fundatus. & in seruandis mandatis fidelis habetur. Talis autē dulcis affectus in deus etiam interdum carnalis est. & fallax & humanitatis potius q̄ gratie: cordis q̄ spiritus: sensualitatis q̄ rationis: ita vt magis ascendat ad minus bonū: & minus ad malus: & ad id quod sapit amplius. q̄ ad id quod expedit. Est autē alia deuotio cum iam verbi gratia. post longa certamina post multa exercitia diuina cooperāte gratia: iā ip̄a vicia imperio rōnis subegit: indutus q̄damō naturali affectu bonit̄ dulciter in eis delectās & requiescēs. Nec nō est trāsitoria: sed quodāmō medullatus aīe infusa. & p̄ habitus virtutum in aīa radicata: semp̄ p̄mpta ad dei beneplacita ad implenda: siue ad q̄libet agenda: siue sufferēda si hoc fit cū dulci affectōe & delectatōe. Ip̄a est vera deuotio & volūtat̄ continua & p̄manēs qualitas: penes quā amor debet estimari. Quātū vicia extinguīs quātū in virtutibus proficis: tū in hac deuotōe crescis nisi a dō tibi dispēsatorie subtrahatur.

De tribus necessarijs his qui volunt legitime contra vicia prestari: videlicet strenuitate: seueritate: & benignitate.

Ca. i

Naq; noli teipm de-
cipere: noli putare q; poteris ascen-
dere nisi vitia studueris extirpare.
N; aut nō inuenies in te bonū. i. in
carne tua: sed ipa vitia in te castra
metata sunt contra te incōcupiscibilē ⁊ irascibilē
⁊ sola volūtas tua tecū est. Nā velle adiacet tibi
ideo ipsam voluntatē necesse est armari ⁊ tra oīa
hōmī genera victorū. Oportet aut q; sit armata a
dextris ⁊ a sinistris. Sint igit; hec eius arma stre-
nuitas: seueritas benignitas. Diffinitur autē stre-
nuitas fm Bonauēturā q̄daz vigor animi ex-
citiens omnē negligentīā. ⁊ disponēs aiām ad fa-
ciendā opa bona: vigilanter. cōfidenter ⁊ elegantē
Seueritas est q̄dam vigor animi restringēs oēm
cōcupiscentiā ⁊ habilitās aiām ac feruētē red-
dens eas ad amorē asperitat;: paupertatis ⁊ vilita-
tis. Benignitas autē est q̄daz dulcor animi exclu-
dens oēm neq̄tiam. ⁊ habilitās aiām ad beniuo-
lentiā: tollerātiām ⁊ internā leticiāz. Nec tria sint
tibi arma. vt scz sis strenu; abiciēdo negligētiaz
⁊ ad opus etiā durum ⁊ arduū strenu; ad incipi-
endum. Deinde seuerus. vt cum iam pugnā ⁊ tra
vita arripueris ⁊ eoz fortitudinē in te p experie-
tiam sentis: quā aliter vir sentire potes. noli cede-
re: noli fugam arripere: sed inceptū viriliter pscq;

re: seuerissime cōcupiscentias insequere, vsq; ad
internitionē, vsq; dū deficiāt. Sis tertio benignus
vt cū frequēter vulnera suscipis ⁊ sepe deiceris
noli cadere in omī animi p̄turbationē, in malā trī
sticiā: in defectionē: in desperationē. Hec tria ar
ma si habueris nō sit tibi cura q̄ p̄uus sit nume
rus tuorū cōtra tot cateruas vitiorū. Celo em̄ est
victoria: ⁊ eque difficile est dño vincere in mltis
⁊ in paucis. Attēde Jonatan filium Saulis cū
suo armigero dūtārat plurimos occidētē. Ju
dam machabeum, Jonathan ⁊ Symonē fratres
Bedeonē aliosq; p̄les milites strenuos non in se
sed in dño sperātes cū paucis mltos occidentes.
¶ In spiritualibus exercitijs pro
ficiēti sit expediens: vel necessarium habere du
ctorem virum spiritualem. Ca. ij

Sed q̄ vt audisti cir
ca p̄missas ascēsiōes sunt viē mltē:
⁊ inter ip̄as ea q̄ ducit ad vitā diffi
culter agnoscitur. noli sine ductore
ascendere: noli sine ductore incede
re qui ⁊ vitā nouerit ⁊ astutias hostium nō igno
ret. Solet deus hominē p̄ hoīes frequēter instru
ere: ⁊ ad rectas ascensionē ⁊ veras v̄las admo
nere. Ne illi qui sibi cōfidit ⁊ solus sine ductore
incedit. Nam leuiter incidit in venatorū laqueos

Et cum inciderit non habet subleuantem. Igitur ad nostrā hūiliationē vult vt ductores sequamur. Sic enī totū pplm̄ israeliticū p̄ Moysē ductorem: induxit ad terrā p̄missionis: cui⁹ consilio populus oīa faciebat: cui⁹ monitioni acquiescebat. Sic loth de sodomis nō per seip̄m. s; p̄ ductorē sc; angelicū cogitur exire. ⁊ ascensum mōtis ascēdere. Sic xp̄s Cornelū p̄ se nō instruit: s; ad petrum instruendum destinavit. Sic Paulū direxit ad Ananiā. Et hoc est quod ait ille deuot⁹ cui⁹ nuchus legens in curru Esaias. Quō ait possus intelligere: nisi aliq; me docuerit: ⁊ in nūmera talia repis in scripturis. Igit̄ cū ascēiones in corde disponis celū ascēsurus. ductorē tibi elige hominē spūalem: cui⁹ eruditioe cui⁹ monitioe ⁊ eraminatioe om̄ia tua exercitia p̄ficere studeas ⁊ adimplere. Nec est doctrina tutissima ⁊ sanctorum patrum sententiā antiquitus approbata.

Quod pugnās p̄tra octo vitia capitalia q̄damō pugnat p̄ oēs inordinatas affectōs. c. liij

Nisi si arma arripueris. si ductorē qui te p̄cedat cōsulendo ⁊ dirigendo inuenisti. t̄ps est vt preliū agrediaris. Itaq; pugnādum tibi est p̄tra oēs inordinatas affectiones que maxime surgunt ex viriū anime

destitutione per primū tuuz descensum a iusticia
 originali. Quāuis autē vitiose affectiones anime
 sunt plurime ab ascensu te retrahentes. verū vna
 est regina ⁊ septem duces: vnde omnes alie vitiose
 passionēs oriūtur quibus deuictis ⁊ in locis ea-
 rum, cōtrarijs virtutibus introductis: omnia inor-
 dinata desideria conquiescunt. ⁊ p certamen con-
 tra illa octo quodā mō vires restituūtur: dū earū
 noxle motōes freno rōnis moderātur. Sunt autē
 hec octo vitia que interdū dicuntur principalia
 quasi pncipes alioꝝ vitioꝝ: interdū capitalia eo
 q̄ de ratione eoz sit vt alia vitia ex ip̄is oriātur
 Illa vero vitia de quozū ratiōe est vt ex ip̄is pro-
 cedant: filie eozum dicūtur. Interdum vero dicū-
 tur mortalia in quāium morte culpe occidūt ⁊ a
 vita gratie separāt ⁊ a deo qui est vera vita. Nō
 tñ hec octo semp sunt mortalia: nec etiā ex genere
 suo. Sūt autē hec octa supbia: vana gl̄ia: accidia:
 inuidia: ira: phylargyria: luxuria: gula.

¶ De modo pugnandi contra vitia
 ⁊ q̄ homo non debet contra omnia simul. sed con-
 tra vnū pncipale decertare. Ca. liij

Non autē debes cōtra
 oia ista simul pugnare sicut nec po-
 tes pmissas ascēōes siml ascēdere
 nō in vno āno aut dñs. etiā eos a
 h. liij

facie tua. sed paulatim ne terra redigat in solitu-
dinem. Igitur iuxta traditōes scōꝝ patrū hunc
ordinem seruabis certamen ꝑtra hec vitia ingres-
surus. Primo vt añ oīa teipm diligenter discuti-
ens fm formā examinandī prius traditā Inqꝛas
qualia vitia in te lateāt vꝫ pateāt. deinde que sint
in te vitia magis fortia. ⁊ magis te infestantia.
Deinde que remedia sint contra singula vitia effi-
cacioꝛa. Quo facto ꝑtra vnū vitium plūm arri-
pies qđ est tibi ꝑceteris magis infestum. Igitur
cōtra illud vnū principale certamē arripe expur-
gatōi illius totis viribus insiste: oēz laborē ⁊ sol-
licitudinē ꝑncipaliter retorque ad illud expur-
gādum ꝑtra illud iugiter deū imploꝛa: illud tibi
in oratiōe versetur semp añ oculos: ꝑ illius extin-
ctione lachrymas indefinenter funde: gemitus et
suspiria ad eum deuote emitte. Nec tñ ita tibi cō-
tra vnuz illud pugnandum est vt cetera vitia nō
impugnes. sed ita contra vnū principaliter pu-
gnabis vt generalem tñ ꝑtra omnia vitia habes
solicitudinē ⁊ horrorem. Quinimo quātū cōtra
vnuz magis strenue ⁊ sapienter certaueris tanto
plus generaliter omnia vitia horrebis. Scire etiā
tibi ꝑuenit qđ sicut in naturalibus ex diuersa cō-
mirtiōe quattuor humoꝝ sanguinis: videlicet co-
lcre fleugmati ⁊ melancolie diuersē causant com-
plexiones naturales. Ita in diuersis hoibus fm

interiorem hominem ex diuersa commixtione affectuum et
ex corruptioe virium per fomitem secundum naturalia sunt
diuersae dispositiones morales siue inclinationes ad
mores et varie dispositiones vitiose vel etiam virtuo
se. Hinc est quod unus magis inclinatur ad luxurias al
ter magis ad iracundiam. Et frequenter homo habet
unam quaedam inclinationem: quasi unam massam qua
dam, unde cetera vitia quasi oriuntur vel maior pars: quae
forsitan non absurde dici possit moralis completio.
Siquides unus est tristis: alter propter plenus: tertius
impletus: quartus scrupulosus: quintus querulosus:
sextus in suis exercitijs afflictus: septimus occu
patus. Et haec omnia ut videtur ex quadam interiori
indispositione vel aie: vel organorum pueniunt et sunt
melancolicis non dissimiles suo modo. Alius autem est
letus: vagus: hilaris et dissolutus etc. Debet autem
unusquisque status suum interiorem modum prius ha
bito diligenter inquirere: et secundum hoc ascensiones vir
tutum in corde disponere et vitiorum remedia in suo
exercitio ordinare et super illam suam inclinationem vel
tiosam habere suspectam: et omnibus modis iur
ta rationis imperium refrenare. Cum autem illud unum
vittum de quo superius fuit dictum: adeo per deuo
tum exercitium et virile plium debilitaueris ut ra
tioni obediens contradicere non presumat: sed si quando se
erexerit. statim rationis imperio sine plio refrenetur
tunc aliud vitium simili diligentia debes inquirere

quod te plus infestat: & contra illud nō confimill
preliari. Noli tamē putare quod aliquod vitium
adeo in te radicitus possis euellere: vt nō sit op^o
amō saltem generali sollicitudine & horrore cōtra
ipm debellare. Etenī vt ait *Ber.* Vicia semel pu
tata repullulant, & effugata redeunt & reaccendū
tur extincta & sopita denno excitantur.

¶ Q^o fm diuersitatem nature vitio
rū diuersimode sit contra ea decertandū & in quo
consistit illa diuersitas vitiorum. *Ca. liiij*

Adhuc autē de modo
preliandi contra vitia scire expedit
q̄ contra p̄dicta octo vitia & ab eis
p̄cedentia nō sit eodem mō p̄liandū
sed sicut diuersa est natura vitiorū
ita & varia sunt cōtra ea prelia arripienda. Siqui
dē carnalia vitia meli^o vincit fugiēdo oēm occasi
onē & materiā tibi de ipis subtrahēdo. Spūalia
vō meli^o expugnās occasiōes q̄bus ipa irritant
& cōtraria fiāt habēdo & fortiter resistēdo. Secūdo
cōsidera adhuc aliā diuersitatē & variā naturā vi
tiorū. Sūt etenī q̄dam vitia q̄ semp ex alijs oriū
tur & sine alio vitio p se nō veniūt quale vitius est
Inuidia, & tūc nō taz p̄tra illud vitii q̄ p̄tra ipm
vñ habz originē d̄bes p̄liare. Tertio aduerte aliā
vitioꝝ diuersitatē & naturā tēptationū. Nā sunt

quedā vitia que apte ad malum trahūt: ⁊ suo im-
 petu volunt aīam opprimere. sicut est luxuria vel
 iracundia. ⁊ his debes resistere cū labore ⁊ dolo-
 re. Sunt alia que suo impetu nō impellunt sed se-
 ducendo fallūt ⁊ talia sunt sepius etiā p̄tra appe-
 titum. sicut temptatio de excessu vigiliay: ieiunio-
 rū ⁊ h̄mōi. Et hic nō tā opus est fortitudine q̄ di-
 scerere. Nū p̄m Bernū. nouisse in hac pte est vici-
 cisse ⁊ credere est vincere. Sunt autē adhuc alia
 vitia que p̄ter suo impetu impellūt ⁊ bonitatis
 apparitiōe: sicut est Verbi gratia affectus inor-
 dinatus ad p̄dicandum: qui seducit sub pallio ze-
 li animarū. impellit appetitu laudis ⁊ impetu re-
 putatiōis. Et hec est periculissima temptatio.
 Nū hic p̄mo opus est scire ⁊ credere esse tēpta-
 tiōe: nec tñ scire vel scuisse ē vicisse: s; ⁊ op' est
 eius impetum laboribus ⁊ exercitijs refrenare.
 ¶ Q; tres sunt ascensus p̄tra vnū qd
 q; vitii. i. tres p̄fectus ad oppositā virtutē. ca. l. v.

His igitur ad cautelā
 tuam de vitiorum certamine in ge-
 nerali p̄missis. nunc ad vitiorū
 singulorū certamina singularia de-
 scendamus. Prius tñ scire debes
 q̄ contra quodlibet vitii qd arripis debellādus
 ascēsiōes in corde d̄bes disponeret quosdā p̄fer

etiam gradus, ut scias quantum ad virtutem ipsam
ascendis vel descendis ad ipsum vitium. Igitur contra quodlibet
vitium tres potes distinguere gradus, quorum
primus est incipientium et pertinet ad primum
gradum ascensionis ad cordis puritatem que est in timore.
Secundus est proficientium et pertinet ad secundum
gradum ascensionis que in spe agit. Tertius gradus
est perfectorum et pertinet ad ultimum gradum ascensionis
ad puritatem.

De ascensionibus contra primum
vitium quod est gula. Ca. lvi

Dimum autem certam
me est contra vitium gula. Inde primo
diabolus primum hominem temptavit
et superavit, inde secundum hominem primo
temptavit, et succubuit. Item hoc vitium
est situm quasi in finibus nature. Si igitur
ipsum non potuimus superare, quomodo spiritualia superemus
extra fines nostros carnis nature nos impugnantia
Contra istud vitium ascendimus per virtutem sobrietatis per
quam ascensiones in corde disponimus contra gulam
debendam. Sobrietas autem virtus dicitur
qua corporis alimenta cum recto moderamine admittuntur.
Triplicem autem gradum vel ascensum contra vitium
gule debes in corde disponere, ut possis gula appetitum
refrenare, et quantum ad hoc vim concu-

1
piscibilem reformare. Primus ascensus contra
gulam. i. primus gradus virtutis sobrietatis est
patienter ferre cū non potest haberi cibus v^l po-
tus delectabilis. ⁊ nō p^rstari cū non habentur
interdum desiderata ad libitum. Sed in hoc gra-
du gulosus multa patitur certamina et gule tela.
Unde opus habet vt hic aliq̄ diu stās p̄lietur et
gulam superet. Scias ergo q̄ natura gule est vt
causet in concupiscibili inordinatum appetitum
cibi ⁊ potus quo impediatur ab ascensu. ⁊ talis
affectus v^l appetitus inordinatus aliquos cogit
aⁿ t̄ps comedere: aliq̄s cogit se nimis. i. nimio de-
siderio ⁊ effusione super cibos effundere aliquos
cogit inordinate cibum delicatū querere alios cō-
pellit excedere in nimia quātitate. Et autē totam
familiam eius cognoscas ⁊ scias p̄tra que debes
as pugnā: aduerte q̄ p̄ncipaliter filie gule sunt
p̄m Brego. Scurrilitas v̄borum multiloquiū: de-
tractio: vituperiū: inepta leticia: lasciuia mentis:
immūdicia carnis. Et aut hunc affectum impu-
ritatis qua per affectiones inclinamur vitiose ad
cibos purgare ⁊ expurgare valeas: aduerte de-
bes generaliter p̄ expurgatiōe oim vitioꝝ carna-
lium q̄ in aīa est triplex vis motiua corporaliter vi-
delicet. His naturalis que est motiua humorū. ⁊
inde sepe gula ⁊ luxuria trahunt origines. Alia ē
vis vitalis qua homo exercz motus vitales. Ter

tia est vis animalis qua homo exercet imaginati-
onem: cogitationē rē. Quātum vero virtus aia-
lis remittitur r hō minus eam exercet, tanto vis
naturalis intenditur r auget. Et hinc est q̄ ho-
mines accidiosi r tepidi r qui intus delectationē
nō habēt in meditationibus in spūalibus deside-
rijs, maxime vitijs carnalibus piclitantur. Undē
salomō. In desiderio est om̄is ociosus. Vinc est
fm Cassianū, q̄ gulosus nescit: nisi de cibo r po-
tu r que ventris sunt cogitare. Vinc est iterū fm
Chriſt, q̄ mulieres maxime temptātur vitijs car-
nalibus quia minus ab intra sunt solicite. Undē
r Chriſt, de luxuria dicit, q̄ est aīe vacantis pas-
ſio. Ecōtra est q̄ quātum vis animalis intēditur
tū naturalis remittitur, sicut patet in studiosis.
Et hinc est q̄ inquit beatus Hieroni, ad rusticum.
Ama sc̄i in scripturarū r vitia carnis non ama-
bis. Quātū igit̄ hō interiori r exteriori occupati-
oni r sollicitudini cū delectatione fuerit intentus
tanto amplius carnalia vitia supabit. Et ergo re-
media gulae r etiā luxurie est om̄is sollicitudo: r in-
terna ad bonum affectio, sicut est cōpunctio que
valde valet contra gulas r luxuriā: similiter deu-
tio: sacra lectio, quelibet exterior vtilis occupatio
cū affectione interiori. Isti igitur r sibi reme-
dijs oportet se pugnare contra gnam vt tandem
ascendas ad superiozem gradū qui est vt ita pro-

ficias vt iam p̄opta voluntate velis. ⁊ sine ma-
gno appetitu cōtrario possis abstinere ab illis ci-
bis delectabilibus qui possunt haberi. ⁊ esse con-
tentum simplicibus ⁊ cōmunibus cibis: ⁊ absti-
nere a d̄licatiorib⁹. puta vino ⁊c. In isto gradu
stas tutius nō tamen adhuc sine impugnatō-
nibus. licet debiliorib⁹. Vñ vt ad tertiā ascensio-
nem puenire possis eius tibi calcanda est concu-
piscētia remedijs p̄dictis ⁊ ieiunijs: vigilijs: le-
ctione ⁊ crebra cōpunctiōe cordis quibus te for-
sitan illusum vel victū reminisceris: ingemiscens
nunc horrore vstiorū: nūc desiderio p̄fectionis ⁊
integritatis accensus: donec h̄mōi curis. ac me-
ditatiōibus mens occupata p̄iter ⁊ possessa. ipsē
us cibi refectiōem: nō tñ iocunditati concessam.
q̄ oneri vite impositā sibi recognoscat magisq̄
necessariā cor̄pori q̄ desiderabilem aīe sentiat at
tributā. Et tunc attingis tertium ascensum cum
talē iam indutus fueris affectū. Est autē iste terti-
us gradus ⁊ ascēsus quo hō ita edomauit gulā
⁊ adeo reformauit vim ꝑcupiscibilē: vt sine aliq̄
difficultate ab habitis delectabilib⁹ possit astine-
re. ⁊ contentus ēē necessarijs in q̄litate ⁊ q̄ntitate
⁊ quo simplicior cib⁹ eo mag⁹ diligat. Cū at̄ ad o-
gulā supauer⁹ sobrietatē in locū ei⁹ ordinariō dili-
gent ob̄uet maxie q̄litate ⁊ q̄ntitate ī cibo. Qua-
litate: videlicet. ne delicata q̄ras vel singularria

quãtitatē nec mensuraz excedas. Nam q̄uis va-
ria est capacitas mensure hoīm: vnus tñ in om̄i-
bus est finis cōtinētie ne quis iurta mensurā ca-
pacitatis sue oneret ingluuie. Maxime aut̄ vide
at sobrietatis vt semp̄ equale moderatumq̄ ieiuni-
um obseruetur:

Ascensiones ad debellandum vi-
tium luxurie. Ca. lviij

Ecdo oportz te ascē-
siones cōtra luxurias disponere vt
ip̄am valeas supare. Siquidē t̄ ip̄a
in vi cōcupiscibili sedem collocās
nemine que p̄fecte possederit p̄mit-
tit in corde ascendere. sed tanq̄ be-
stiam facit cōputrescere in stercore suo. Ascendi-
mus aut̄ cōtra eā t̄ debellamus p̄ virtutem casti-
tatis q̄ est sobrietatis: que gulā debellauit: filia t̄
ab ea p̄cipue nutrit̄ t̄ augetur. Nec aut̄ castitas
est virtus magna origine celestis. Hāc sancti au-
geli ab ipso dño oīm fontali p̄nciplo didicerunt.
Danc xp̄s de celo ad terrā attulit t̄ matrem suā
virginē gloriosam hui⁹ virtutis discipulam p̄fes-
cit alijs imitandā. Hui⁹ aut̄ castitat̄ triplici ascē-
su vel p̄fectuū gradu ascēdim⁹ contra luxuriam.
t̄ deuincimus eam. Prim⁹ est cōtinentia ab actu
carnali cum p̄posito sic manendi t̄ om̄ibus illis

citius motibus consensum negandi. In hoc ascē-
su est homo adhuc in labore pugne et nō multus
distat ab inimicis cū sola voluntas castitates ele-
git affectu repugnante. Igitur oportet ut in hoc
gradu cōstitutus viriliter armeris ad preliū. Nā
contra istud vitium est longū et inmane bellus p̄ce-
teris vitis ac diuturnū. Et autē scias quōd istud
vitium debeas oppugnare, debes ipsius naturas
et modum quo te impugnat diligenter advertere.
Naturā autē habet duplicē. Unā ex parte carnis
alterā ex parte aīe. Ex parte carnis naturā habet
motus in carne et ascensiones mēbrorum excita-
re. Ex parte autē aīe ingerit affectus feminarū et in-
clinationē ad eas. Ingerit imaginationes earum
vel familiaritatē etc. Filie ei⁹ s̄m Grego. sūt septē
cecitas mentis: inconsideratio mortis et inferni:
constantia cogitationū et desideriorum: amor sui
p̄cipitatio ad p̄ctm̄odum dei affectus p̄ntis se-
culi: desperatio futuri seculi. Et autē motus hos
et affectiōes devincas diligentius considerādus
quod hoc vitium ut ait Chriſt est aīe vacantis passio
Id est sine exercitio sine desiderio existens. Unde
quātum cor tuū timore, sollicitudine: cōpunctiōe
repleueris: tāto minus tēptaberis. Et hīc est quod
in summo cū vires aīales sunt sopite, hec bestia
amplius infestat. Pro specialibus t̄m remedijs,
nota quod hec passio interdū magis se habet ex p̄te

caruis aliquā magis ex parte anime. Et cum tñ in carne fuerit in aia suscitatur affectiōem, et contra eum in aia fuerit statim mouet carnē. Sunt autē quedā remedia magis p̄ sanatiōe huius vitij ex parte carnis videlicet: ieiunium qd̄ est vnū p̄ncipale remedium. Item opus manū: vigilie: labores: tribulationes etc. Ex parte aīe cōtritiō spūs deuota oratio: frequens et sc̄ta meditatio: sollicitudo mētalis et spūalis. exercitatio studiosa: et intēta interiorum et exteriorū occupatio. Item custodia sensuū ubiq; in platea: in domo etc. Item rēp̄sio interiorum cogitationū. Item nullā familiaritatem habere cum mulierib; nec solus cū sola loqui: nec in secreto s̄m̄ d̄sero. nec frequentare domos earū. Itē maxime valet hūilitas et mititas. Vñ sap̄. Cum sc̄ui quia aliter cōtinens esse non potui abij ad dñm et deprecatus sum etc. Quāuis autē sine humilitate nullius vnq; vitij poterit triumphus acquiri in hoc tñ vitio singulariter indigenus gratia diuina. Igitur his et similibus exercitijs te excitando tandē ascendis altius. videlicet ad secundus gradum castitatis: et sc̄dm̄ p̄fectum cōtra luxurie vitium. Est autē sc̄d̄s gradus cū p̄ macerationē carnis. et alia p̄missa exercitia affectus induat et caro ita spiritui subiugata: ut raris tēptat̄ et facili labore tēptatio cedat: imperando tñ magis q̄ reluctando. Et sup̄ hūc est adhuc

altior ⁊ tertius gradus est videlicet per longa exercitia ⁊ multos labores diuina adiuuante gratia ita concupiscētiā carnis edomasti quod vix rarissime ⁊ tenuissime sentiant ⁊ talē induisti castitatis affectus ⁊ amorē vt horreas ⁊ detesteris oēs motus carnales quod nauseam inde quodāmodo patiaris.

Ascēsiōes contra auariciā. Ca. lviij

Tertio oportet te ascēsiōes disponere cōtra auariciā per cōtemptum diuitiarum ⁊ virtutē paupertatis. Et sicut sunt in pcedentibus tres ascensus. Primus est nolle habere quāquā iniusti lucri ⁊ de iuste habitis facere elemosinā: nō abuti propria facultate ad vitia. Verū si radicatus vis huius vitii euellere: huius vitii ⁊ vestitū ⁊ quibus regaris his sis cōtentus. Vt certe quod est summū remediū oīa per christo relinquere ⁊ sub alterius cura ⁊ p̄uisione degeret nullius rei quāquam minime admittere proprietatē. Itē cōfidentia de deo quā nō derelinquit sperantes in se. Secundus ascensus est non solum iustis esse cōtētum. sed ⁊ solis necessariis cōtētari: nihil velle habere superfluum in victu. vestitū ⁊ hospitio: ⁊ sic de singulis Tertius autē gradus est nihil possidere in mūdo ⁊ nihil velle habere ⁊ in oībus necessariis frequēter pati penurias. Sic autē auaricie sunt sex scilicet: p̄di

elo:frans:vagatio:peruulsum:inquietudo:z con-
tra misericordiam cordis obduratio.

Ascensus p̄tra iracūdiam. Ca. lix

Astrib⁹ deuictis tā

q̄ p̄ncipalioribns affectiōibus cō-
cubiscibilitatis: ascende cōtra vim-
irascibilem deuincēdam z expurgā-
dam. Et hic occurrit primo ascen-
sus disponere p̄tra vltium ire. Contra qd̄ tripliel
ascensu vel p̄fectu virtute mititatis p̄ficiū. Pri-
mus est vt discat homo motus ire p̄ pugna cōbi-
bere. z reprimere ne erūpat foras p̄ verba vl̄ factā
illicita. Est at̄ natura v̄ mot⁹ iracūdie triplex s̄m
Grego. Nā quosdā mouet subitanie. z cito rece-
dit: quosdā tardius cōmouet. z tā motus nō cito
deserit quosdā z cito cōmouet z tardius relin-
quit. Filie eius sunt rira. tumor mētis: cōtumelia
clamo: indignatio: blasphemta. Itaq; in h̄ pri-
mo gradu cōstituti reprimam⁹ nos vt dū motus
iracundie sentimus nō foras erūpam⁹. Ut aut̄ h̄
melius facere possim⁹ p̄tinue añ p̄ tractare debe-
mus ea cōtraria que nobis possunt cōtingere. z
fore occasio iracundie. vt añq̄ veniāt simus seu
to patientie p̄muniti. Item ad hoc valet cum la-
bore reprimere. z accensam flamā interius suffo-
care. Itcz q̄ homo p̄tat se ad alia negocia: vt cō-

motionis sue obliuiscatur. Item magnum reme-
 dium esset si homo a deo esset compos sui q̄ pos-
 set admittere cōsiliū cogitādo q̄ multa mala se-
 quātur irā. Etā cōscientiā ledit: puritatē mentis
 turbat sp̄m sc̄m de corde fugat: primū scandali-
 zat: samā cōfundit. Item cōpunctio est venenus
 ire. *Climacus.* Quēadmodū aqua ertinguit ignē
 ita veracis luctus lachrymarū p̄fluiū naturam
 habet occidere. ⁊ ertinguere oēm flamā furoris
 Itē intenta meditatio mōrtis refrenat iracundiā
 His autē ⁊ h̄mōi exercitijs hō proficit donec im-
 gradum mititatis vel paciētie attingat: qui est cū
 homo ex vsu ⁊ cōsuetudine sustinendi cōtraria et
 refrenandi impatiētiā: didicit iā nō terri vel tur-
 bari aduersis. sed quasi in loco munito inconcus-
 sus circumstātes aduersarios intuetur.

Tertius ascēsus est gaudere in tri-
 bulatiōibus gloriari cum astant ⁊ desiderare euz
 desint. Ascensus ad dilectionem proximi ⁊ cō-
 tra inuidiam. Ca. lx

Ascensus cōtra inui-
 dias sunt p̄fectus ⁊ gradus dilecti-
 onis proximi. Quorū primus est nul-
 lum odire: nulli mali cupere: nulli
 velle boni impedire: in necessitate
 primo auxilium subuentionis non subtrahere. et

breuiter vt nulli faciat vel cupiat malum euz vo-
luntatis cōsensu: et bonum proximo optet et faci-
at sicut sibi velle deberet si indigeret. Caritas at
sicut superius dictuz est: ad quā maxime per dile-
ctionē primi ascendit: ipsa est finis ascensionum.
Unde sicut caritati dei et primi nihil est pponen-
dum: ita inuidie nihil est postponendum. An oīa
igif vnionē et pacem retinemus: in quo est vincu-
lum pfectiōis. Nihilq; est aliud in quo sancti an-
geli tm̄ delectātur. nihil in quo tam expresse simi-
litudinem celestis hierusalē representamus. q̄ si ca-
ritatem et vnionē cordiū seruemus: idē omēs dicē-
tes. Idem sentientes: cauētes ledere cōsciētias ali-
orū scādalo singularitate: vlt̄ nouitatum: vlt̄ disue-
tudinum p̄sumptione. Un̄ hoc mandatum xp̄us
totiēs recessurus a nobis replicauit: vt artius im-
primeret. In hoc inquit cognoscent omēs q̄ mei
estis discipuli: si dilectionē habueritis ad inuicem
Itaq; maxime expugnemus hoc vitium qd̄ pprie de
monibus ascribitur. Inuidia em̄ diaboli inuault
mors in orbē terrarū sequitur em̄ q̄ stat ex parte
eius. Est aut̄ summū remediū inuidie nihil ama-
re eoz q̄ mundus amat: honores diuitias: volu-
ptates. Inquātū nos aliqd̄ frenū diligim⁹: intm̄
si p̄ aliquē ab eo ipedimur: ad inuidiā p̄citamur.
Nota tm̄ q̄ mot⁹ displicētie sub bono alteri⁹ non
semp̄ dicit̄ pprie inuidia. Aliqñ ei habem⁹ displicē-

Centiā in bono alterius inquātum cedit in nostrū
vlt̄ aliorū nocumētum. vt si inuideo alicui de dño
suo. quia tyrannus est ⁊ iniuste alios deprim̄ ⁊
hic motus semp̄ est d̄ bono tpali. ⁊ est qñq̄ bon⁹
qñq̄ vitiosus. Aliqñ etiā habeo motū displicen-
tie de bono alterius. vlt̄ tristor inde: non quia ille
illud bonū habet. sed quia video me illo bono ca-
rere. Et hec est qñq̄ bonus zelus: ⁊ ita vult. Nie-
ro. vt inuidia de virtutibus sit inter nos: ⁊ cōten-
tio. q̄s hūilior: quis obediētior. Tertio aut̄ cōtin-
git ista displicētia de bono alterius: inquātus est
gl̄ie vlt̄ honoris mei diminutiū: ⁊ hec est ppriis-
sime inuidia. Et nō est inter psonas multū distan-
tes. quia illius gl̄ia vlt̄ honor qui multū excellēt
or̄ ē supra me nō imminuit gl̄iam meaz: sicut ru-
sticus nō inuideret regi de sua gloria. s; forte fra-
ter regis qui potuit eligi in regem: sic Esau odi-
uit Jacob. sic Absolon inuidit Salomoni. Et sic
aut̄ inuidie q̄ ex ea sequūtur sunt: odiū: susuratio
detractio: exultatio in aduersis primi ⁊ afflictio
in p̄speris eius. Scdm̄ remediū est vt hō dili-
genter ppendat: q̄ etiā si alius illo careret bono
de quo ei inuidet. attamen ipse illud non haberet
Itē timere vindictā dei qui homini nō dimittit
peccata sua: nisi ipse dimittat primo suo. Itē vt
homo studeat illi quē odit magis esse obsequio-
sus affabilis ⁊ benignus. Secūdu aut̄ p̄tra in-

uidam ascensus et ad dilectionem proximi profectus est. sic alterius profectui congaudere et bonum alterius diligere quasi proprium: et sic eius aduersitatem cōpati sicut proprie et aliena lucra sua desputet ex affectu pietatis. Tertius autem ascensus est diligere inimicos ex affectu et ea dulcedine erga odientes et psequētes se affici sicut erga singulariter dilectos et non solum res temporales sed etiam corpus p fratribus ponere paratum esse.

Ascensus et expurgatiōes contra

accidiam.

Ca. lxx

Sicut dilectio primi

expugnat et destruit inuidiā: ita p ascēsus ad dilectōez dei superam⁹ accidiam et tristitiā malam. Amor em dei feruenter facit opari. Nā opatur magna si est. Si nō opari rennuit: amor nō est. Similiter act⁹ caritatis est gaudium in spūscō strā tristitiā. Primus aut gradus dilectiōis dei est. sic diligere cōcessa et sic eis uti: ut tm illicita deuitetur. Et in hoc gradu positus oparis tm saluti necessaria deuitās ne tm deiciat te accidia ut omittas necessaria agēda v^l sub pcepto mādata. Ver hīc ascēsus bassus est: et non est bonus in eo diu manere. Quod necesse est: ut p otinuā exercitationem in bonis opibus teipm frāgas accidie tue resistēdo et

bonis opibus / ⁊ deuotis exercitijs affectū infla
mando vt tādē delectationē acquiras ⁊ affectū
in sanctis exercitijs ⁊ bonis opibus vt iam non
solum agas saluti necessaria: s; pleniori affectu
⁊ feruētiore accensus incipias p parte. diuicta ac
cidia agere oīa q̄ dei sunt: ⁊ ad illa agēda esse stu
diosus ⁊ etiā ad p̄silia implēda. Et hic ascēdis
ad scōm gradum dilectiōis dei. ⁊ p̄tra mētis ac
cidia. Quādiu aut impugnaris ab accidia ⁊ nō
dum hic pueneris. scias hoc summū esse p̄tra ac
cidiaz remedium vt nunq̄ cedas sed semp viriliter
resistas. Et aut naturā huius bestie agnoscas ad
uerte q̄ motus ⁊ agnitio hui⁹ vitii p̄ncipaliter
trahit ad duo. videlicet loci mutationē ⁊ exercitio
rum variationem. Mutationē loci hoc mō p̄cu
rat. Ipsa em̄ mētem tuā primo tedio aggrauat ⁊
deprimūt. ⁊ oēm delectationē in sp̄ialibus tollit.
Anima aut sine delectatione esse nō p̄t. Incipit
igit statim ad recreationē carnalem aspirare ⁊ lo
cū illum in quo nullā habet delectationē velle de
serere. Itaq; statim tibi causat loci horrores celle
fastidium ⁊ ad om̄e bonum maxime spirituale te
dium. Nam interdum libenter corporalia arripit
vt minus sp̄ialib⁹ occupet. ⁊ tandē incipit loca
remotioria ex tollere. ⁊ illuc cōmorantes fratres
beatificare ad p̄ntes hō fratres quāda; asperna
tionē tanq̄ ad minus sp̄iales p̄cipere. Itaq; cū

anima tedio affecta nullā cōsolationē inuenit sta-
tim locum deserit aut in somnolentiā incidit vel
dissolutionē querēs solatium ad tempus. mutati-
onem exercitiorū: ita licet occulte sub pallio indu-
cit. Cum em̄ aīa grauatur h̄mōi exercitijs cōsue-
git quedā alia leuioza amplius illa extollens ⁊ re-
putans magis meritoria: vt puta visitare infir-
mos vel certem monasterium cōstruere in quo ma-
lus ⁊ accidiosus discipulus peior magister ⁊ re-
ctor efficiatur. Itaq; volens accidiam legitime
deuincere: aī omnia locum tuus ne deseras. Nam
quāto locum plus mutaueris: tanto magis erit
mens tua in exterioribus vaga: in spūalibus ac-
cidiosa. **And̄ Bern̄** Impossibile est animū fideli-
ter alicui in vno affigere: q̄ nō pri⁹ alicui loco p̄-
seueranter affixerit corpus suū. **Quorū** egritudi-
nem animi de loco ad locū fugere nititur: sic est
sicut qui vmbra corpis sui fugit. Quāta etiā ma-
la ex hoc veniāt: q̄ quis sua exercitia leuiter mu-
tet dictus est supra. **Silie** accide sunt ser̄ fm̄ **Bre-
go.** scz: malicia. i. voluntas machinādi mala: de-
speratio: pusillanimitas: rancor. i. odiū inueteratū
torpor circa precepta dei: euagatio mentis circa
illicita. **Cōpūctio** si accidiosus eā acquirere pos-
set: valde valeret p̄tra hūc morbū **Climac⁹.** Quū
luget seipm̄ nō nouit accidiā. **Idez** **Liget** iste ty-
rannus memoria offensionū ⁊ delictorum: ⁊ p̄-

cutiatur ope manuum. et trahatur intenta et attenta
meditatione futurorum bonorum. Item contra tedi
um cordis multum valet varietas actiois: ut nunc
homo oret et nunc legat donec affectum aliquem co
cipiat. et cogat se in his operibus quibus maxime
tediatur. Verum si homo strenuus et seuerus et beni
gnus in suis deuotis exercitiis et sanctis operi
bus. et diutius se perseueranter in talibus exercitauerit.
Iam tandem incipit sperare. et affectus caritatis
incipit dilatari. et quodammodo estuare ad deum ut quasi
sine ipso vivere non possit coartatus desiderio dis
soluendi et esse cum christo. Et hic est tertius gradus
caritatis dei qua accidia superatur. Tristitia autem
mala est duplex. Dicitur enim quandoque tristitia
generaliter. prout est circa omnem passionem et tunc
valde difficiliter comprehenditur eius origo. Alio
modo est quidam torpor et granitas tediosa in
spiritualibus et tunc potest comprehendere sub ac
cidia. et contra eas ascenditur per gradus caritatis
dei. Nam actus caritatis est gaudium. Remedium
contra tristitiam si est ex desperatione memoria be
nignitatis et misericordie dei et intuitus benefici
orum eius. Item quod homo sit libenter in bona so
cietate ubi de deo loquuntur vel materia spirituali.
Item illud Jacobi. Tristatur aliquis in vobis.
oret equo animo et psallat. De bona tristitia satis
patet ex dictis de compunctione.

Ascensiones contra vanam glori-
am extinguendam. Ca. lxxii

Contra vanam glori-

am nulla virtus est cōtraria: ideoq; per nullam virtutem possum; cōtra eam ascendere v; gradus ad deum cēdum ordinare. Ip̄a em̄ magis ex virtutibus generat; et bonis opibus roborat;. Ip̄sa em̄ primo pulsat in carnalibus, in vestibis in parētibus: in dignitatibus rē. Et quē hoc mō superare non poterit p̄ humilitatē supplātat. Quo cumq; p̄ceceris hunc tribulum semp; stat aculeo recto quicq; feceris q̄cquid egeris ipse se immisctet et cor tuum ad vanegloriādus instigat. Filie vane glorie sunt septē, scz inobediētia: contritio: factātia: hypocrisis: p̄tinatia: discordia: nouorum presumptio seu inuētio. Itaq; et si nō habem; aliā quā specialē virtutem qua vanā gloriā debellare possimus: ascēstiones tamē maxime p̄tra eā sunt necessarie. Sit igitur primus gradus et ascēsus contra eam vt homo diligētē et summo conamie studeat ne aliquid glie vane intētiōne incipiat vt custodiat os ne lequatur vñ laudē acquirat. p̄cipue tali intētiōe et precogitatōe: Similiter caueat talia opa agere, vñ singulariter possit laudari: v; apparere rē. Istum autē gradum faciliter ascen-

dit si studiose in corde rumerauerit: q̄ quicquid
falsi intentione inceperit ⁊ peregerit q̄ non solum
p̄m̄iū nō recipiet: sed ⁊ penā magnā habebit. **Uñ**
diligenter recogitet illud. Amen dico vobis rece
perunt mercedē suā. **Sz** ⁊ illud p̄s. **Qm̄** deus dis
sipauit ossa eorū qui hoībus placēt ⁊ fusi sunt qm̄
deus spreuit eos. Item si adhuc hominibus pla
cerem xp̄i seruus non essem. Secundus ascensus
est q̄ sicut homo cauet ne bona sua agat vt vide
atur v̄l appareat hominibus: ita summo studio ca
ueat ne se vanagloria in medio adiungat ⁊ sacri
ficium maculet: ⁊ q̄ homo semp studeat illa am
plecti in quibus deprimi v̄l vilipēdi possit. ⁊ ab
ciat om̄ia illa in quibus possit oriri gl̄ia ⁊ honor
Sed ipsa vanagloria vt ab hoc ascensu deceptorie
retrahat frequēter: nō violēter. sz fraudulēter ho
minē deicit. i. aliqñ suggerit aliqđ magnū arripē
dum: nō intētiōe glorie: sed zelo dei. Verbi gratia
Suscipere officium p̄dicatōis: p̄sbyteratus v̄l
dyaconatus ordinē vt possit dño aīas lucrari et
alijs formā prebere vite exemplaris sed est appe
titus vanus ⁊ repellendus. Nam eos̄pō hō ad ta
lia indignus efficit: si et appetitu ad talia afficia
tur. **Uñ Grego.** Sicut his qui inuitatus renuit
quesitus refugit. est sacris altaribus admonēd⁹
sic qui vltro ambit v̄l importune se ingerit: est p̄
culdubio remouēdus. Vide notabile exemplum

de quodā: hoc morbo decepto in. xi. libro de insti-
tutis cenobiorum Cassiani. Tertius ascensus ē
altus ⁊ non multi ad eum ascendunt. Est autē qñ
homo vanitate iam sufflata ⁊ deiecta, adeo dil-
git abiectiōem ⁊ despectum mundi, vt nōnunq̄
corā multitudine aliqua faciat vel agat que sunt
ad ignominia miserabiliter cōsummantia et amo-
re abiectiōis ⁊ appetitu ignominie. Ca. lxiij
De descēsiōib⁹ q̄ supbiā debellādā

Nunc ultimo ad thro-
num: vbi supbia sibi sedem collaca-
uit, necesse est ascensiones dispone-
re ⁊ inde ipsam supbiam vitiorū res-
ginā admodum Jezabel regine des-
orsum precipitare. Oportet autē p̄tra eam ascende-
re p̄ gradus humilitatis. Quorū prim⁹ est, q̄ hō
in veritate cognoscat seipm esse infirmū: inopem
boni, vitiosum: ⁊ si quos alios habet defectus ⁊
non eleuet se sup se. Q̄ si interdum temptatione
victus fuerit seipm redarguat ⁊ castiget. Sz ab
isto gradu retrahere nititur ascensorē duplex su-
perbia, videlicet carnalis ⁊ spūalis. Nam carnal-
is hōiem decipit ⁊ suggerit ei q̄ sit melior q̄ est in
vitate, p̄pter sciam p̄pter diuitas: p̄pter parētus
dignitatē v̄l q̄dcūq; h̄mōi. ⁊ nō pmittit hōiem se
ipm ⁊ p̄p̄riā vilitatē in v̄tate cognoscerē. Signa

aũt p̄ que istā carnalē supbiā in te v̄l in alio pote
ris agnoscere p̄m Cassianū sūt ista. Inest h̄m̄it̄
in loquela clamor: in taciturnitate amaritudo: ex
cellus ⁊ effusus in leticia risus: irrationabilis in
seueritate tristitia. in reprehensioe rancor: facil̄ in
p̄m̄oe: v̄ba passim sine vlla cordis grauitate erū
p̄tia. expers oīs patiētie: caritatis aliena: audax
ad cōtumelias p̄rogandas. ad tolcrādas pusilla
minis ad obediendum difficilis: ad recipiēdam
erhortationē ipalcabil̄: ad refecādas suas volū
tates infirma semp̄q; suas diffinitōes statuet cō
tōdes: in capat p̄silij effecta. i. in om̄ibus suo poti
us credit q̄ senioꝝ p̄silio. Et aũt h̄ac carnalē su
pbiā depinēs ad p̄m̄ū p̄dictū ascēdas h̄ūilitat̄
gradū. necesse est vt prius h̄ūilitatē verā fratrib̄
tuis intimo cordis exhibeas affectu ī nullo acq̄
scens eos ledere v̄l p̄tristare. Itē vt continuo te
ererceas in humilibus operibus ⁊ despectis of
ficijs vt puta in coquine seruicijs vel necessarijs
domum scopando vel scutellas lanando: humilē
abiecto habitu tanq̄ paup̄ incedas ⁊c. Item hu
miles mores ⁊ verba habere: nouissimū locus eli
gere vocabula iactātie deuitare sicut vocari rab
bi vel dñe. ⁊ nihil oīno iactantie proponere. horā
mortis nostre semp̄ añ oculo h̄re. Nec ⁊ his silia
cū in cōsuetudinē venerint mentē ad h̄ūilitatē in
clinat ⁊ tūc morē ei⁹ dep̄m̄ūt. Est aũt alia super

bia spiritalis que mētem intumescere facit. ⁊ supra se eleuat quasi de multis suis virtutib⁹ ⁊ magnis meritis que sibi attribuit: vlt se specialit⁹ habere gloriat⁹ vel sibi a deo vlt ppter sua merita data arbitratur. Et hec est multo piculosior q̄ vitia carnalia. Nullum est aliud vitium qd̄ ita oēs virtutes exhaurit: cunctaq; iusticia ac sanctitate hominē spoliat atq; denudat quēadmodum hoc superbie malum: ⁊ in virtutum iam fastigio collocatos grauissima ruina deicere ac trucidare solet. Sed vt etiā hunc timorem internū depūmas et ad prefatum humilitatis gradum ascendas debes in omnibus virtutibus in omni pfectu. ⁊ in oibus bonis opibus ex toto corde ⁊ ex sentētia dicere ⁊ sentire. Non ego sz gratia dei mecū ⁊ gratia dei sum id quod suz ⁊ deus est qui opatur velle ⁊ p̄ficere p bona volūtate. Itē diligēter cōsiderare ppriā viltatem: diligēter ppendere q̄ bonamentis tue non sunt tua. sed dei dona ⁊ de ipsis rationē redditur⁹ sis. Mala v̄o tua ip̄a sunt tua ⁊ pura tua mala ⁊ ex pluribus circūstantiis graua ⁊ grauissimis supplicij⁹ digna. Bona n̄ra non sunt pure bona: sed multipliciter imperfecta Negligentia: tepiditas: hypocrisis: vana gloria ⁊c. adeo sepe bona nostra coinquānt vt ⁊ nobis parum sint meritoria ⁊ deo minus accepta. Itēz debes frequēter superiores ⁊ meliores te attendere

tam hoies q̄ ip̄m dñm iesuz xp̄m qui ait. Discite
a me quia mitis sum ⁊ humilis corde. vt sic alio
rum cōpunctiōe vilescas tibi metipsi. Nec autez
cum homo diutius actitauerit ⁊ in his diuti⁹ se
exercuerit incipit seipsuz qual' ē in v̄tate agnosce
re. Verū si affectuose se in his exercuerit: ⁊ pseue
rāter in eis pināserit extūc incipit affectuz indue
re: vt qualem ip̄e se cognouit vilem inopem ⁊c. in
primo ascēsu talē etiā imo poti⁹ viliorē q̄ melio
rem: nisi inde scandaluz primo oriatur. desiderat
se ab alijs reputari quātum in ipso est. Et hic est
scd̄s ascēsus ⁊ scd̄s gradus humilitatis. Terti⁹
v̄o gradus ⁊ ascēsus est cū homo p̄ humilia ex
ercitia ⁊ v̄tatis cognittonē talē induerit humili
tatis affectum q̄ etiā in magnis v̄tutibus ⁊ sub
limibus donis non extollitur ⁊ n̄bil sibi ex ip̄is
blanditur: totū ei a quo om̄ia bona sua recepit: re
fundens ⁊ integrum restituens. Talis fuit hūilitas
christi: talis etiam est humilitas angelorum
⁊ sanctorum in gloria.

Incipit quarta pars de descensio
nibus sp̄itualibus que sunt in duplici differentia
videlicz ad seip̄m ⁊ ad proximū. Ca. lxiij

Adisti nunc o homo de

scensus quibus descendisti. i. audisti q̄li
ter ascensiones in corde debeas dispo

re et quibus exercitijs et gradibus ascendere. quod
per deuotam orationem debeas diuinum auxilium implo
rare. quale quoque sis premium recepturus. Et hec
sunt illa quaeque tibi in principio proponebantur. Sed
quia diuina scriptura de his ascensionibus alibi
loquitur dicens. Audivit iacob scalam erectam et an
gelos dei ascendentes et descendentes in ea: mira
ris forsitan. quod in his ascensionibus angeli viri
utique sancti descendunt. Nam quod ascendunt non
est mirandum. Quamvis autem hoc non absurde possit
intelligi quod etiam ipsi sancti viri quod diu peregrinantur
quod diu pregrauantur in corpore quod corrumpitur: non
ita possent continue et indefinenter ascendere: quin
aliquando corruptibilitatis pondere grauari deficiant
in ascensu et descendunt ad tempus relaxando exerci
tium spirituale. Alietiam sunt descensiones utiles et ad
propositum magis convenientes quibus etiam veri
ascensores ut viri spirituales interdum pro tempore
ascensiones suas interrumpunt et assumunt sibi
utiles descensiones. Et autem breuiter has descen
siones comprehendas due sunt huiusmodi descen
siones. Una qua homo descendit ad seipsum. Se
cunda qua descendit ad primum et hec utraque de
scensio est tribus gradibus subdistinguita.

De primo descensu quo homo descendit
quantum ad seipsum in gradu superiori ad inferiore. c. lxx

Rimo igitur homo descendit

ad seipsum cum verbi gratia aliquis in altiori ascensu constitutus: et ad sublimiores gradum pervectus: interdum tamen descendit ut se perfectius in inferiori gradu exerceat ne semper supra ascendens negligens amittat quod inferius iam acquisivit. Neque enim ita aliquis in his omnibus ascensionibus ad anteriora se debet extendere et quasi non esset penitus opus ad posteriora respicere. sed ita debet ad anteriora se extendere et de virtute in virtute perficere ut nequaquam negligat gradus ad quos devenit vel per quos ascendit: ut quod iam obtinuit summope studeat custodire. Vbi gratia. Per timorem prius fuisti compunctus et per meditationes mortis tue extremi iudicii et penarum inferni: et multa bona egisti: ac deinde venisti ad spem: et memoria celestis glorie et beneficiorum dei dulcius te ad compunctionem amoris incitasti. Nunquid iam timorem debes relinquere. nunquid iam ex toto meditationes mortis et iudicii debes omnino postponere? Non ita. Interdum per spem ad superiora debes ascendere et celestem gloriam speculari ut eius pulchritudine alliciaris ad ulterius ascendendum. Interdum vero per timorem debes descendere et vanitatem mundi et brevitatem vite tue: et acerbitatem penarum infernalium studiosius contemplari. ut ter-

rearis infrius descendere: vt sic ante traharis p
spem: a posteriori vero per timorem quasi quodam
aculeo pcedere et ascendere cōpellaris. vt ita sem
per in tuis exercitijs inter timorē et spem et carita
tem ascēdas et descendas: donec ipsa caritas fue
rit pfectissima: foras mittēs timores: ne videlicet
in torporē vlt securitatem incidas: aut psumptio
nem. Sic utiqz angeli. i. viri sancti ascendūt in ce
lum p affectum et desiderū. et descendunt in aby
sum vlt vtiētes in infernū p diligētē cōsiderati
onem. In quo tñ gradu amplius quis se debeat
exercere. discretionē opus est vt discernat sūm pro
fectus status et cōditōes psonarū. Sic itaqz ascē
dendo et descēdendo vtrumqz pedem xpī cuz ma
ria amplecteris peccatrice. Sic misericordiam et
iudicium cum ppheta dño decantabis. Ad hos
duos ascensus et descensus omnia q̄ in scripturis
sunt. referuntur sūm August. vt vics misericordiā
ames: timeas ptātem. Vñd ppheta sanctus in di
uina locutione. hec duo se narrat solūmō audiuis
se. Semel inq̄t locut⁹ est de⁹ duo hec audiui quia
tibi dñe est mīa. et tu reddis vnicuiqz iuxta opa
sua: ppter hec duo pphē. ppter hec duo oēs sunt
scripture. Audi bñm Grego. hūc tibi ascensum et
descēsum recōmendātem. Quāuis inquit securi
tati timor semp longe videatur abesse: nobis tam
nihil est securiusq̄ sub spe semp timere: ne incau

mur: nunc simus ad illam visionem iesu: ac bona celestia
suspiremus. Si homo non nunquam utile est ut intensus ani-
mus ad inferiora quaedam et iocunda laetetur: sint lae-
tamenta illa plena honestatis: vacua leuitatis: et sic
careant nimio potere non tamen careant edificatioe. In
his ergo tribus maturitate: humilitate et benignita-
te: tota exterior morum disciplina consistit. Humilitas
autem maturitatem temperat: ne elata videatur. Beni-
gnitas ne austeram et indignam abundam.

Tertio descensio quantum ad seipsum
qua homo fragilis non diu vel sepe spiritualibus valens insiste-
re. necesse habet se in opere manuum exercere. Ca. lxxij

Tertio debes frequenter
descendere: et opere aliquod corporale
vel manuale arripere: imo certe ita de-
bes exercitium tuum ordinare ut quoti-
die teipsum in opere manuum suis et cer-
tis temporibus exerceas. et suis rursus temporibus in ascen-
sionibus cordis proficias: quamquam a cordis profectibus for-
sitan manibus operas non impeditur. Notes enim infra opere
orare: meditari: in timore te et desiderio exercere.
Sancti patres nostri hoc per regulam habuerunt: ut quanto fide-
lius se ad opere manuum transferret: tanto ad altiore puri-
tatis et caritatis ascensum et spiritualem profes-
tum sperabant se puenturos. Itaque homo fragi-
lis cum sis: noli te angelum putare qui semper utitur ci-

bo spūali quē tu nescis. vt tu etiā velis semp spi-
ritualib⁹ adherere: sed te ipsum certis t'pibus ex-
erce in ope manuali multiplici ratioe. Primo me-
tedio victus iam etiā in toto relinquant spūale ex-
ercitium. Nec reputa te seruētiozem ⁊ magis spi-
ritualem q̄ fuit magnus ille Anthonius qui ni-
si talem ascensum ⁊ descēsum inter opus manuale
⁊ spūale ab angelo didicisset. tedio victus ad se-
culum rediisset. Ideo vult Cassianus. q̄ qui nō
est quotidie contētus aliquid manibus opari nō
potest in cella finaliter perseverare. Secdo em̄ q̄
uis ad modicum interdum illa manualia ab illa
vocatiōe retrahunt postea tñ valentiozem ad
eam te reddunt. Nam vt audisti: nō potest cū con-
cupiscentiis ascendere. Sed ipse sunt q̄ ascēsum
impediūt. Ideo istas cōcupiscentias oportet te
vincere. precipue opera manuali. In desiderio ē
em̄ om̄is ociosus. Sic sepe ergo opus manuū de-
seruit spūali ascensionī in quantum impedimenta
remouet ascendendi. Tertio cor tuum valde insta-
bile est: ⁊ hinc inde velut nauticula in fluctib⁹ ma-
ris fluctians sic quatitur diuersis affectibus ⁊
meditationibus. Igitur vt dicit Cassianus Cor
tuū velut quedam anchora te decet figere ponde-
re videlicet ⁊ occupatione alicui⁹ operis manua-
lis. Quarto qm̄ plures aditus temptandi inimi-
cus in nobis reperit ociosis q̄ occupatis. Siq̄

dem occupatus vt aiūt vno demone temptatur.
ociosus vero innumeris demonibus deuaſtatur.
Quinto ſi diligenter aduertis ip̄m opus manuū
vtiliter te admonet ad aſcenſum. Primo em̄ ad
monet te d̄ loco in quo te dñs poſuit vñ cecidiſti
Nam ibi cōſtitutus inquietis plenitudine nō te
cuſ labore oportuit opari. Et ſi adā poſitus erat
vt ſcriptura dicit vt paradīſum oparetur: nō tñ cuſ
labore ſed eum colens cum ſumma delectatiōe ⁊
cōſiderās in inferioribus potentia: ſapientiam ⁊
benignitatem creatoris: in laudem eius ſerebatur
Eſt igitur ſm̄ Bern̄. Opus manuū quaſi vulne
rum ligamētum vñ d̄ corripere ⁊ admonere de
culpa. Siquidem poſt culpam datum eſt hoc pre
ceptum legis naturalis. In ſudoze vultus tui ve
ſceris pane tuo. Quotiens igitur manibus ope
raris: totiens admoneris de culpa tranſgreſſiōis
Itē p̄ opus manuū admoneris q̄ ſex diebus ſci
licet tota vita qua hic viuīs oportet te laborare.
Nam tempus eſt laborandi. Septimo ꝛo die fi
nita vita p̄ſenti dicit ſpūs vt a laboribus requeſcas
Admoneris igit̄ manuali opere illuc tendere vbi
te nō oporteat laborare: ſz tñ vacaret videre qm̄
ſuauiſ eſt dñs. Sed ⁊ opus manuū reddit libe
rum ne ſit tibi opus alijs applaudere ⁊ aliorum
aliqua d̄ſiderare. ſicut ap̄tuſ ſcribit ad Theſalo.
Septimo ſm̄ Bern̄. Ip̄m opus manuū ſepe ſi

cut corpus suo pondere et mole deprimat: ita non
nunquam opus dultius exprimit et efficit pu-
riorem. Propter hec et multa alia sancti patres no-
stri precipue in egypto tam fideliter laborauerunt. et
propter labores eorum a sanctis raris sublimiter extol-
luntur. Verumtamen ne a cordis ascensionibus lon-
ge discedas, ea debes magis opera corporalia quan-
tum in te est semper eligere que cum spiritualibus videntur
maiorē cōueniētiā habere. sic sacros libros scri-
bere: quod minus ab ascensu impedit et est spūa-
liter amplius fructuosius. Quot enim libros sacros
scribis, quasi tot veritatis p̄cones facis: et quot
ex eis fugunt et perficiunt tot eris particeps me-
ritorum. Hinc opus scripture beatus Hieronimus magis
approbat. Plures sanctorum patrum scriptores erant
Dōs fratres et discipuli in monasterio sancti Mar-
tini libros scribebant. De opere scripture inter
alia beatus Hieronimus. Rusticum monachum specialiter
admonet. Plures sancti libros suos tū ex hūili-
tate tū ad deuotandū otium. propriis manibus scribe-
bāt ut de ambrosio legitur et Hieronimus. Sane cum man-
ibus operaris non debes mente otari sed ad pietatem
cordis te exercere orando aliquid aut meditādo
sen certe quod scribis dulciter ruminādo. Immo etiā
sicut Augustinus de opere monachorum potest infra opus de
uote aliquid decantare. Nec enim opus manuum
ista plus impedit quam seculares a suis carminibus

ta mens aut desperādo se in vicijs deiciat aut ex
tollendo de donis ruat. An̄ districti em̄ et p̄i iu-
diciis oculos quāto de se mēs sub spe hūilius tre-
pidat tāto in illo robusti⁹ stat. Si ergo nō vis vt
veniat tibi pes sup̄bie quo cadūt oēs q̄ operant̄
Iniquitatē: noli a timore pedē totaliter remouere.

De secundo descensu quo interdū
necessē est hominē descendere ad morum exterio-
rum ⁊ gestum disciplinā. *Ca. lxxj*

Secundo etiam o ho-

mo nōnunq̄ ad teip̄m debes descē-
dere ⁊ exteriorē hoīem debite in mo-
ribus disponere ⁊ ordinare vt inte-
rior tua deuotio ⁊ interna sc̄ritas
in gestibus exterijs ⁊ moribus elucescāt. Itaq̄
rege mores tuos exteriores vt sis tibi custodit⁹
sis alijs exēplaris: sis amabilis vniuersis. Hoc
aut̄ optime cōplebis si tria in exterioribus mori-
bus studueris obseruare. Primo vt mores tui
sint maturi. Secōdo vt sint humiles. Tertio vt sint
benigni. Maturitas reddit te exemplarem alijs.
Hūilitas custoditū tibi. Benignitas facit ama-
bilem vniuersis. Maturitas aut̄ in hoc consistit
vt homo non sit leuis ad currēdum nec pronus
ad risum: nec curiosus vel x̄bosus seu ioculator
Dec maturitas caput regit: intus mentem com-

ponit et totum corpus exterius ab insolentia custo-
dit. Caput regit ne leuiter hinc inde circumferatur
oculos ne vagentur: aures ne curiose auscultent
et sic de singulis. Modum humilitas depimit ceruicem:
humile format rursus et gestus coplanat: ve-
stitum simplicem amat: sese inter nouissimos locat
ostentationis notam declinat: singularitates fugit
ad aliorum obsequia agilem facit et promptum. Be-
nignitas facit affabilem et compassionem afflictis: tra-
ctabilem et erorabilem et fletibilem ad consilia im-
pertienda communicatiuum sui et suorum in bono
hilaris et modestum iocundum et fidelem et socia-
lem gratum et beneficium. Nec autem benignitas
quantum ad quedam signa exteriora benignitatis
quam per se amicitiam vocat: est necessaria ad so-
cialiter conuiuendum. Nullus enim: ut ait: potest per
diem viuere cum tristi et non delectabili. Ideo ex
quodam debito naturalis honestatis constringe-
ris ut aliis delectabiliter conuiuas per benignitatem non
precipue cum inter alios fueris: debes te benignum ostende-
re et delectabilem exhibere. et in conuictu multorum mentis
tristitiam quadam vultus hilaritate te docet simulare. ve-
rum effusa dissolutio cauenda est: ne sub pretertu pie-
tatis nutriatur vitium vanitatis. Ergo ut ait Aug.
Si cum aliis fueris et mutua delectat hominum collatio:
fiat primo de septur: de moribus: nunc de miseris huius
vite et gemiscam: nunc de spe futurorum gaudiorum com-
gaudeam: nunc mutui secreta reuelatione recr

Impediunt manibus laborātes. Debes autē fide-
liter opari nō sicut seculares qui recipiunt solum
mercedem transeuntem: tu autem non solum mer-
cedem temporalem, s; immarcessibilem coronam
in celis. Attende q̄ sancti angli laboribus occu-
patis pastoribus specialiter natū xp̄m dñm nun-
ciauerūt. Noli tñ in labore esse nimius vel impos-
tunus, sed moderat⁹ ⁊ discret⁹. Debes p̄cipue in
ope manuū silētiū custodire. Silentii em̄ in quo
Iurta p̄phetā est fortitudo n̄ra, ⁊ si vbiq; ⁊ semp
est seruādus: nisi necessitas cogat v̄l utilitas sua
deat: marie tñ i ope manuali. Iurta illō apli. Ob-
secram⁹ i dño iesu cū silētio panē v̄fm māducat].
De descensionibus ad primū vel
propter proximum. Et primus descensus fit ad
superioris iusionem. Ca. lxxiij

Similiter necesse ē se-
pius p̄pter primū ab istis ascētio-
nibus descendere. i. ad t̄ps cessare
nō in toto deserere ascēsiōes. Tri-
bus etiā modis p̄pter primū descē-
dim⁹. q̄z vel p̄pter supiorē, v̄l p̄pter eiq̄les, v̄l p̄p̄
inferiorē. p̄p̄ supiorē d̄bes ascēdere. cū v̄bi gr̄a
licet tu quantū in te est semp appetis tñ bi vacare
vel cñz Lazaro peccata tua deslere ⁊ co-mpuncti-
onem ex memoria peccatoruz tuorum v̄ l'extremi
iudicij. ⁊c. p̄ficere: v̄l cū maria ad pedea iesu pre

dicatis sedere. id est in vita et passione christi meta-
liter exercitare vel quouis magno ascensu. Et ec-
ce venit superior tuus et vocat te: iubet exire. mandatur
descendere: statim sine mora martha ad pedes vi-
carij iesu. i. superioris. procedat. i. tota humilitate et
deuota promptitudine descendat et inclinet se ab
interiori suo exercitio. quod si maria adhuc in domo
remanserit. et tamen se circa interiora a quibus inui-
ta auellitur occupas: etiam si sedeat ad pedes iesu
murmuret Martha. etiam si deplorat fratrem. in-
tret necesse est Martha domum interiorum scilicet
hominem. et vocet eam sub silentio id est occulte te
ipsum reprehendas dicens marie. Magister nunc
adest et vocat te. Adest ille cuius discipulatus te com-
missisti superior tuus: hic vocat te et iubet exire: quod
adhuc sedes: Nunquid non melior est tua vocatio
quam deuota obediencie impletio. Quo audito surgat
ipsa maria et procedat similiter ad pedes iesu dicens.
Paratum cor meum: Paratum cor meum. Paratum
ut ad tuum imperium mihi vacem. Paratum cuius
iubes ut exterioribus ministrem. Hoc autem non
solum ad iussionem patris tui obligaris. sed etiam
nonnunquam fieri debet ad exhortationem fratris ex ca-
ritate. Omnia enim exercitia sua sancti patres liben-
tius postposuerunt tamen ut obedientiam inuiolabiliter
seruare potuissent: atque hoc super omnia reputabant
si non suam voluntatem. sed alterius adimplerent. Et

quãq̃ obediẽtia p̃cepti vel necessitatis est magis
necessaria noli tñ discutere an tenens vel non q̃
sepius obedientia ṽl caritatis est magis merito
ria ⁊ caritatem auget deuote impleta.

De secundo descensu ad primum
quo primo condescendimus auxilio ṽl consilio
admonitione vel correptione. Ca. lxx

Secundo ad primum

debes descendere: primo cōdescen-
dere compassione motus ⁊ pietate
auxilio ⁊ consilio subuenire: vt sc̃s
corporealiter afflictos iunes ⁊ eis
succurras: ⁊ multo amplius si videris sp̃ualiter
afflictos adiuuabis quãtũ poteris admonendo
corripiedo ⁊ attrahedo in tẽptatiõib⁹ ⁊ tribulati
onib⁹ p̃suledo ⁊ p̃fortado. Nisi em̃ paulus d̃ ter-
tio celo descendisset ⁊ de alto statu mentis sue in
firmioribus se inclinasset neminẽ attraxisset: sed
descedit factis om̃ibus om̃ia. Et carnalibus qui
dem Iesum p̃dicabat ⁊ hunc crucifirum: sp̃ualib⁹
aut sp̃ualia cõparabat. Sic ⁊ tu sis om̃ibus oia
singulis succurrens put eoꝝ necessitas erigit. Si
corpalis ṽrget infirmitas ex corde cõpatere: libẽ
ter ministra quãtum in te est p̃cipue domesticis.
Si rerum p̃stringit paupertas: si potes tribue eis
⁊ succurre ei necessitatem interdum patiẽdo vt

nō de supfluo s; de necessario offeras cuz vidua
vt ex tua paup̄tate ⁊ necessitate quā pateris in ci
bor ⁊ vestitu ⁊c. Si non poteris subuenire rebus
saltem pijs admonitiōibus. Nam verbum bonū
est sup donū optimū. Et maior est elemosina spi
ritualis q̄ corpalis. Vñ maxime si stas in ascen
siōib; cordis tui subt; videri aliquos a xp̄i iugo
suberrare: descēde festināter ⁊ relinque ascēsus si
ita tibi p tpe visus fuerit expedire. attrahere: admo
ne: corripe. Nec dicas in corde tuo sufficit mihi
mea saluatio: p me volo esse sollicitus nō p alio
Nunq̄d ego supior ei; sum: Nunq̄d ego custos
eius p̄stitutus: Ecce talē cogitationē nō genuit
zelus dī. S; vt ait Grego. In quātū gratiā sup
ne aspiratiōis accepisti. a prauitate. primum reuo
ca eternū regnū vel supplicū eo mō quo superi;
dictū est errati ānūcia vt dici angelus merearis
Sic igit; x̄bū admonitiōis oibus impēde. put tū
bi p vno quoq; visus fuerit expedire. Cogita s̄m
Bedā q̄ inter hoies sublimior ⁊ deo grator cō
uersatio esse nō p̄t q̄ eorū qui se castigāt a vitis.
qui virtutum studijs animū subigunt. Insup etiā
alios quotidiano exercitio. ad auctoris sui grati
am studēt enertere ⁊ crebra aiarū fidelius acqui
sitiōe gaudiū semp patrie celestis student augere
Nec aut nō de p̄dicatiōe publica intelligim;. sed
de priuata admonitiōe ⁊ fraterna exhortatione

de qua dicit. Antequam mandauit deus de primo suo. Predicatio ergo publica non sine summo moderamine a quous maximè a iuuenibus debet arripi. nisi quodam sint virtutum pleni et gratiarum ad modum conche: que non effundit nisi ipsa prius fuerit plena. sicut Bern. sup Cantica. Et vere durum et periculosum est. ut qui non habet nisi modicum olei exponat illud. nisi forsitan ad prophetam inuisionem: ne plus contra ordinem caritatis: alios quam seipos diligere videat. Similiter debes descendere spiritu lenitatis per motum et fratri compassus cum videlicet videris aliquem peccare vel inordinate se regere. quocumque modo hoc perpendaris ut ei pie condescendendo per fraternam correptionem valeas eum superius trahere et perducere ad meliorem emendationem. Nec debes quantum in te est permittere in aliquo vitium regnare. sed compassione et humilitate precedentibus. debet te zelus moderatus et discretus comedere: ut ubi emendam presumis non cesses increpare. Semp tamen attendas teipsum ne et tu temperis. Ferueat igitur ut Bern. ait in nobis iste zelus charissimi amor iusticie: odium iniquitatis. Nemo fratres vitia palpet peccata dissimulet nemo. Nemo dicat: Nunquid custos fratris mei sum ego? Nemo quantum in se est equanimiter ferat ordinem deperire minui disciplinam. Sic ergo debes primo subuenire auxilio: ut si corporaliter egeat elemosi

na corporali succurras: si vero spūaliter egeat, mī-
sericordiam spūalem ⁊ auxiliū spūale libenter
impende. Secūdo debes primo tuo subuenire cō-
silio: instruendo ⁊ dirigēdo errantē: maxime in tē-
ptationibus ⁊ spūalibus exercitijs. Sed videas
ne alios doceas qđ ipse nescias. Melius est hūi-
liter p̄fiteri ignorātiā q̄ p̄sumptuose velle do-
cere. Sit igit cōsiliū tuūz semp̄ diuine scripture
cōsonū. Ea tñ q̄ in cōsilio recipis, vel de quibz
cum alijs cōsulendo p̄cipis si secreta fuerint ca-
ue ne publices maxime de temptationibus alioz.
Inde em̄ sepe pericula veniūt: vt in secunda col-
latiōe patrum dicit. In consilijs etiā dandis ca-
ue ne sequaris tuaz passiōē v̄ inclinātiōē. Nā
illa p̄uertit iudiciū ⁊ zelus sapere nescit. Item
anteq̄ des cōsiliū maxime arduū diu delibe-
rato, ⁊ nō qđ prius occurrerit edicito, sed delibe-
ra te submissio semp̄ tuo p̄silio sentire alioz ne p̄ti-
nar inuentaris ⁊ velis tu magis consentire hūi-
libus q̄ tibi consentiri. Vñ nullus tu cōsiliū
d̄bes vilipēdere. Deus em̄ sepe reuelat paruulis
q̄ abscondit a sapiētibus. s; oim̄ consilia atten-
das: nō tñ suscipias s; oim̄a probate. Ap̄tus ait
quod x̄o bonū fuerit ip̄m tenete humiliter cōsen-
tiendo finaliter.

¶ De tertio descensu quo necesse ha

bet superior descendere propter curam et sollicitu-
dinem subditorum. Ca. lxx

S vero sub te habue-
ris inferiores: tunc te oportet mul-
to amplius et frequētius descende-
re. immo sepius ascensiones dese-
rere. ut vaces subditis in custodia
et disciplina. In custodia ut serues astantes qui
iam digne cōuersātur. In disciplina ut corrigas
errātes et minus ordinate cōuersātes. Alias cer-
te dñs sanguinē aīarum subditaruz de manibus
tuis requiret. Et nisi fratrem minimū quātum in
te est adduxeris: facitē Ioseph veri saluatoris nō
videbis. Vide hīc q̄ periculosus est status supe-
rior quo necesse est ut homo seipsū deserat et sepe
dum negligit perdit. Nam dum foris homo mul-
tum occupatur. et interius ociatur: nōnunq̄ ascē-
siones negligit et ad cor durum descendit et insen-
sibilis fit solum exteriora sentiens. et spūalia nō
de gustās: sic bene oñdit Bern: in. i. li. de conside-
ratiōe. Igit̄ cōsilio scōrū quātum in te est semp
locū supiorem et nimiaz occupationē exteriorem
deuita salua semp humili et prompta obedientia
Cum vero aliquis cogitur exterioribus occupa-
tiōibus deseruire debet valde solícite quācumq̄ p̄
ut t̄ps habuerit ad intima recurrere et sibi ipsi va-

carene ut dictus est insensibilis efficiatur. Unde
Grego. Sancti inquit viri qui exterioribus mini
sterijs desuere officij necessitate cogunt. studiose
semp ad cordis secreta refugiūt ubiqz cogitatio
nis intime cacumē ascendunt. ⁊ legem dñi quasi
in mōte p̄cipiunt dum postpositis tumultib⁹ acti
onū suarū t̄p̄alium in cōtemplatiōis sue v̄tice su
perne voluntatis sententiā p̄scrutātur. Et cū ex
terioribus officijs in offense deseruiāt ad cordis
secreta recurrere incessabiliter curant. ⁊c.

De quatuor in quibus incipiētes
deo seruire debēt esse cauti si proficere volunt.

Quatuor autē sunt in
quibus noui ⁊ incipientes cauti de
bent esse si volunt p̄ficere. Pr̄mū
ut ab illa voluntate qua ad religio
nē venerūt. ⁊ a p̄mo nouitiatus fer
uore nō tepescāt. sicut cuidam in Apocalypsi im
properatur. Habeo aduersum te: q̄ caritates p̄i
mam reliquisti. quā propter penitētīā age. ⁊ p̄ma
opa fac. Caritatē p̄mā relinquūt: qui cum p̄mo
sint feruentes ⁊ d̄noti ad om̄ia. postea tepidi effe
cti ⁊ desides: tradunt se leuitatibus ⁊ vitia expu
gnare ⁊ que expurgare venerāt: p̄mittunt sibi dō
minari seruientes deo p̄ suo libitum: non p̄ eius be
neplacito voluntatis. Unde dñs filijs israel p̄ces

pit. Memētote diei huius in qua egressi estis de
egypto. Dies qua d̄ egypto egredimur: est bona
voluntas qua educimur de seculo hui⁹ semp me
minisse debem⁹: vt a seruoze illius nunq̄ retroce
dam⁹. Nū quidā volens religiones ingredi de se
culo quesuit de quodā setō patre: quō viuere de
beret. At ille dixit ei. Vide qualis primo die fue
ris: et sic semp viue. Hoc est cōsidera statum volū
tat̄ tue in p̄ma die qua religionē intrare disposui
sti: q̄ hūilis tūc fueris: q̄ patus tunc obedire ad
oīa taz aspera q̄ despecta q̄ patiens ad correptiones:
et penurias et labores q̄ h̄cūdus et timoratus
q̄ sollicitus vt emēdares vitam tuā. et dies quos
in seculo perdidisti recupares: q̄ parū curās ru
mores seculi querere vel referre: nec detractiōib⁹
intentus: nec aliquibus curiositatibus occupat⁹
et quō fugisti et abiiecisti omēs carnales affectus
et effectus et te totū obtulisti d̄no holocaustus vi
uus: vt nihil deinceps in te viuat de vita peccati
sed tota mactetur et immoletur d̄no: obediētie fer
ro per sacerdotis ministeriuz. i. prelati tui: vt xp̄o
in te innouato resurgas. Scdm̄ hanc formā sem
per postmodū stude viuere: ne aliter in scola reli
gionis dediscere et retrocedere magis q̄ p̄ficere vi
dearis. Sicut illi qui vadunt ad studium littera
rum: et ipsi vane p̄sumentes redeunt domū: expē
sas solum computāt cōsumptas. quia quid p̄se

cerint nō apparet: sic et nos quā tēpus in religione
expensum cōputamus. et pfectus virtutū exiguus
est cū forte in nouitiu deuoiores et seruēiores
fuerimus quā post plures annos. Hoc em̄ est vere
cundum et valde nociuum. Ad heb. v. Cum debe
retis magistri esse virtutum ppter tēpus quo diu in
religione fuistis. rursus indiget] ut vos doceam
mini que sunt elementa cordis sermonū dei. i. ne
cesse habetis doceri sicut rudes nouitij quō inci
piendū esset seruire dō. et facti estis qui lacte opus
habetis nō solido cibo. i. tales estis qui mollibus
blandimentis puerilium cōsolationū et carnaliū
foueri indigeatis et fortia exercitia virtutum pati
non valeatis in duris reprehensōibus et contu
melijs. in necessitatibus in p̄nssionibus p̄ xp̄o.
Om̄is em̄ qui lactis est p̄ticeps: expers est sermo
nis iusticie. Parvulus em̄ est tam meritis quā vir
tute. Scdm̄ estia quo incipiens debet esse cautus
ne moueatur malis exemplis tepidorum ad imi
tādum ea. Sicut quidam infirmi spiritu uidentes
alios apud se desides in fuitio dei: octosos et ver
bosos: elatos et rebelles: ambitiosos et alijs mo
dis vitiosos: dicunt apud semetipsos. Si alijs b
licet quare nō et mihi: Et prouiores ad malus: ex
emplum sumunt ab his quos deteriores vident
et gaudent se socios inuenisse vitiorū ne soli pos
sint erubescere. Quia si parcitur alijs volunt et

sibi in similibus parci. Contra hoc deuotus dei
seruus apud seruire debet. Ego veni pure pro
deo. non p aliquo alio: & ideo nolo aliquem sequi
ad hoc vt a deo retrocedam. quia si tantos hic di
sculos sciuisses nunq̄ eorum societate elegissem.
Unde solos illos imitari debeo: qui ad hoc infoz
mat me: ppter qd religionē intraui. i. vt apprehē
dam deum et satisficiam ei de pctis meis: & pro
merear gloriam sempiternā. Victor & artifex no
bile opus volēs facere: querit nō alia q̄ meliora
exemplaria que potest habere. Et vltor non que
rit vias ab ignorantibus. sed a scientibus eam &
qui sepe ambulauerūt p eam. Iohānes. Noli imi
tare malū sed bonū. Tertiu est qd cauere debet ne
iudicet temere factā aliorū maxime vbi nescit qua
de causa vel intentione stant. Sicut em̄ non vīde
mus aliorū cogitatōes: ita nec intētōes eoz q̄re
hoc vel hoc fiat. Vñ quicquid aliquo modo po
test excusari: semp ad meliorē partē interpretemur
si volumus trāquillum cor nobiscuz habere & cū
alijs: & alios nō turbare & deum nō offendere. qz
sepe iudicamus malū esse quod in se nō est malū
& peccam? p temeritatē vsurpando nobis iudi
cia dei de occultis cordium. Magistri nostri vi
ce dei aliquādo id possunt iudicare per coniectu
ras circūstantes alios nō expedit per nos esse in
dicandos: donec plene eruditi in om̄ibus per do

num discrettonis spirituum ⁊ vere spirituales ef-
fecti omnia dijudicemus ⁊ nos a nemine iudice-
mur sicut clare videns qui cecum videt: nec tñ a
ceco videtur: cum cecus non videat seipsum. Ro-
ma. xiiij. Tu quis es qui iudicas alienum seruū?
Suo domino stat aut cadit. Sepe em̄ merentur
temerarij iudices aliorū. vt aut in similibus: aut
grauioribus excessibus cadere permittantur: vt
discāt ex sua infirmitate compati aliene. Luc. vi.
Nolite iudicare vt nō iudicemini. In quo em̄ iu-
dicio iudicaueritis iudicabimini. Quartū in quo
cauti esse debent nouicij est: vt nō frangantur ad-
uersitate vlt̄ temptatione. sed cogitēt quia ad hoc
venerūt: vt om̄ia que eis hac vita possint accide-
re sustineant ppter deū. sicut qui intrat bellus: scit
q̄ nō quietē ⁊ delicias. s̄ laborē ⁊ vulnera oportet
eū expectare. Actū. riiij. Oportet nos p̄ mul-
tas tribulationes intrare in regnū dei. Luc. vlt̄.
Oportuit xp̄m pati. ⁊ ita intrare in gloriā suam.

ExPLICIT deuotus tractatulus dñi
Berardi de zutphanie. de spirituali-
bus ascensionibus. vna cum tracta-
tulo de quattuor in quibus incipiē-
tes deo seruire: debent esse cauti: si

proficere volunt ad permaximam
vtilitatem in vita spirituali profice
re cupientius in Monasterio beate
Marie vginis de mote ferrato / ordi
nis sc̄ti b̄ndicti de obseruantia Im
pressum. per Johannē Iuschner ala
manum. Sub expensis eiusdez mo
nasterij. Anno dñi. Millesimo qua
dringentesimo nonagesimonono.
xvi. mensis Maij.

